

Sonkajärven kunnan TILINPÄÄTÖS 2025

Kunnanhallitus 30.3.2026

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus	6
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	6
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus 2025	6
1.1.2 Kunnanhallituksen katsaus kuntastrategiassa asetettujen tavoitteitten ja toimenpiteitten toteutumisesta	8
1.1.3 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	10
1.1.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	11
1.1.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	15
1.1.6 Kunnan henkilöstö	16
1.1.7 Ympäristöasiat	17
1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat.....	18
1.1.9 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	18
1.1.10 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	19
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	21
1.2.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen.....	21
1.2.2 Riskienhallinnan järjestäminen.....	24
1.2.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella	25
1.2.4 Selonteon valmistelu ja käsittely.....	25
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	26
1.4 Toiminnan rahoitus.....	28
1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	31
1.6 Kokonaistulot ja menot	35
1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous	36
1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	36
1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	36
1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	37
1.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	37
1.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	38
1.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	40
1.8 Tilikauden tuloksen käsittely	43
2 Talousarvion toteutuminen	44
2.1 Kuntakonsernin tavoitteiden toteutuminen	44
2.2 Käyttötalouden toteutuminen.....	47
2.2.1 Keskusvaalilautakunta	47

2.2.2 Tarkastuslautakunta	49
2.2.3 Kunnanhallitus ja valtuusto	51
2.2.4 Sukevan aluelautakunta	59
2.2.5 Sivistyslautakunta	62
2.2.6 Tekninen lautakunta	81
2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	90
2.4 Investointiosan toteutuminen	92
2.5 Rahoitusosan toteutuminen	96
2.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	97
3 Tilinpäätöslaskelmat	101
3.1 Tuloslaskelma	101
3.2 Rahoituslaskelma	102
3.4 Konsernilaskelmat	105
4 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	108
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	108
Liite 1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	108
4.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	109
Liite 2 Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos	109
Liite 3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin	109
Liite 4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus	109
Liite 5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset	109
4.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	109
4.3.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	109
4.3.2 Muutokset konsernirakenteessa	110
5 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	111
Liite 6 Toimintatuotot	111
Liite 7 Verotulot	111
Liite 8 Valtionosuudet	111
Liite 9 Palvelujen ostot	112
Liite 10 Valtuustoryhmille annetut tuet	112
Liite 11 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista	112
Liite 13 Satunnaiset tuotot ja kulut sekä luovutusvoitot ja -tappiot	113
Liite 14 Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot	113
Liite 15 Poistoeron muutokset	113
6 Tasetta koskevat liitetiedot	114

6.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	115
Liite 16 Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset	115
Liite 17 Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittämenetelmät.....	115
Liite 19 Tytäryhteisöjen tiedot.....	117
Liite 20 Kuntayhtymien tiedot	117
Liite 21 Muiden yhteisöjen tiedot	117
Liite 22 Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä tai muilta yhteisöiltä.....	117
Liite 23 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät.....	118
6.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	119
Liite 24 Oma pääoma.....	119
Liite 25 Erittely poistoerosta	119
Liite 26 Pitkäaikaiset velat	120
Liite 27 Joukkovelkakirjalainat.....	120
Liite 28 Pakolliset varaukset	120
Liite 29 Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja muille yhteisöille.....	120
Liite 30 Käyttötililimiitti	120
Liite 31 Muut velat.....	120
Liite 32 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät.....	121
7 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	122
Liite 33 Velkavakuudet kunnan tai konserniin kuuluvan puolesta.....	122
Liite 34 Muut vakuudet kunnan puolesta.....	122
Liite 35 Muut vakuudet konserniin kuuluvan puolesta	122
Liite 36 Muut kunnan antamat vakuudet.....	122
Liite 37 Vuokravastuut.....	123
Liite 38 Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjenpuolesta	123
Liite 39 Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut.....	124
8 Eriytetyt laskelmat.....	127
9 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	128
10 Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	129
Liitteet.....	0
Liite 1. Henkilöstökertomus.....	0
1 Sonkajärven kunnan henkilöstöpolitiikka ja henkilöstöohjelma	0
2 Henkilöstön määrä ja rakenne.....	0
3 Terveystieteellinen toimintakyky ja työhyvinvointi.....	7
4 Henkilöstökustannukset	12

Liite 2. Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien kokoukset ja jäsenet vuonna 2025	13
Liite 3. Kuntakonsernin tunnusluvut	19
Liite 4. Kunnan tunnusluvut.....	20

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus 2025

Vuosi 2025 ei valitettavasti tuonut parannusta maailman epävarmaan poliittiseen ja taloudelliseen tilanteeseen. Ukrainan sota ja Gazan kriisi jatkuivat ja Lähi-Idässä tilanne entisestään kiristyi. Yhdysvaltain arvaamaton tullipolitiikka sekoitti talouselämää ja aiheutti poliittista kuohuntaa.

Myös Suomelle vuosi 2025 oli raskas. Talous oli pahasti alamaissa eivätkä julkisen talouden sopeutustoimet ainakaan vielä vaikuttaneet. Suomi joutui Euroopan Unionin liiallisen alijäämän menettelyyn eli niin sanotulle tarkkailuluokalle. EU:n sääntöjen mukaan velkasuhde saisi olla enintään 60 %, mutta Suomella se nousi jo yli 88 prosenttiin. Myös työttömyys nousi loppuvuodesta Euroopan korkeimmalle tasolle.

Pohjois-Savossa työttömyys nousi vuodenvaihteessa jo 13,8 prosenttiin. Sonkajärvellä työttömyys oli 12,6 % ja Varkaudessa peräti 17,9 %. Ylä-Savossakin lomautukset ja konkurssit sävyttivät vuotta. Sosiaaliturvaan tehdyt leikkaukset ovat pahentaneet entisestään pienituloisten taloustilannetta.

Ylä-Savon työllisyysalue aloitti toimintansa vuoden alusta. Siihen kuuluvat Iisalmi, Kiuruvesi, Pielavesi, Sonkajärvi ja Vieremä. Vastuukuntana toimii Iisalmen kaupunki. Toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin, vaikka toimintaympäristö on erittäin haasteellinen. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvussa ja Kelan ns. sakkomaksut nousivat jyrkästi.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa neuvoteltiin pitkin vuotta sote- ja pela-kiinteistöjen vuokrasopimuksista. Loppuvuodesta vuokrasopimukset hyväksyttiin. Hyvää sopimuksissa on se, että hyvinvointialue vuokrasi edelleen kaikki tilat. Huonoa puolestaan se, että sopimuksissa on vain 12 kuukauden irtisanomisaika. Suunnitelmallisen toiminnan ja pitkäjänteisen kiinteistöhoidon kannalta lyhyt irtisanomisaika on erittäin huono.

Edellä kerrotuista haasteista huolimatta Sonkajärvellä saavutettiin asetetut talous- ja palvelutavoitteet. Tilinpäätös on 2,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen, velkaa on 730 euroa/asukas ja taseessa on 15,6 miljoonaa euroa kumulatiivista ylijäämää. Maksuvalmius on myös ollut hyvä. Investoinnit on rahoitettu kassasta eikä uutta lainaa ole otettu. Talousarvioon verrattuna toimintakulut ovat alittuneet ja tulot ylittyneet.

Väkiluvun lasku on haasteellista niin Sonkajärvellä kuin lähes kaikissa Suomen kunnissa kasvukeskuksia lukuun ottamatta. Väestön väheneminen ja nuorten ikäluokkien pieneneminen ovat vaikuttaneet Ylä-Savon peruskouluverkkoon, mutta tilanne haastaa myös ammattiopistokoulutuksen.

Vihreän siirtymän hankkeissa koettiin takaisku, sillä Suomen Lantakaasu Oy perui yllättäen Sonkajärvellä suunnitellun biokaasulaitosinvestoinnin. Kunnanvaltuusto hylkäsi Kurvinsuon tuulivoimapuiston kaavoitusaloitteen ja hylkäsi myös Metsärinteen tuulivoimapuiston osayleiskaavan.

Investointeja tehtiin 1,3 miljoonaa euroa. Pitkään suunniteltu Sonkajärven tori avattiin, Jyrkän Ruukintuvan peruskorjaus käynnistyi sekä Jyrkän esteetön reitti ja Mustikkasuon terveystie ja lähiliikunta-alue rakennettiin. Valtaosin investoinnit olivat korjaus- ja kunnossapitoinvestointeja.

Alue- ja kuntavaalit pidettiin keväällä, ja 1.6.2025 alkoi uusi valtuustokausi. Valtuustokauden alussa tulee kunnanvaltuuston hyväksyä kuntastrategia. Sonkajärvellä valmisteltiin syksyllä uusi kuntastrategia, jonka valtuusto joulukuussa hyväksyi.

Kokonaisuutena vuosi 2025 meni Sonkajärvellä suunnitellusti ja talouden osalta arvioitua paremmin. Uusi kuntastrategia 2030 on otsikoitu ”Itsenäisesti vahva kunta Ylä-Savossa”. Haasteista huolimatta edellytykset kuntastrategian tavoitteitten toteutumiselle on tilinpäätöksen perusteella olemassa.

Lämmin kiitos kuntalaisille, kunnan henkilöstölle ja luottamushenkilöille vuodesta 2025.

Simo Mäkinen

Kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnanhallituksen katsaus kuntastrategiassa asetettujen tavoitteitten ja toimenpiteitten toteutumisesta

Sonkajärven kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 2022–2025 kokouksessaan 2.5.2022. Vuonna 2025 voimassa olleen kuntastrategian mukaan Sonkajärven visiona on olla ihmisille ja yrityksille viihtyisä, turvallinen ja elinvoimainen asuin- ja toimintaympäristö. Sonkajärvellä on yhdessä tekemisen taitoa, toki jokaisen taitoja arvostaen. Sonkajärvi tarjoaa vaihtoehdon ja mahdollisuuden asua maaseutumaisessa ja luonnonläheisessä ympäristössä, jossa palvelut ovat hyvin saatavilla.

Kuntastrategiassa 2022-2025 Sonkajärven kunnan kannalta keskeisiksi menestystekijöiksi ja niihin liittyviksi tavoitteiksi on tunnistettu:

1) Elinvoimainen kunta

- Elinvoiman monipuolinen kehittäminen
- Maa- ja metsätalouden vahva asema
- Yritystoiminnan edellytysten parantaminen
- Kunnan infrastruktuurin kehittämien

2) Hyvinvoiva kuntalainen

- Yhdessä tehden
- Kunnalliset vapaa-ajan lähipalvelut
- Asuinkunta työssäkäyntialueella

3) Seudullinen yhteistyö ”SeutuSonkajärvi”

- Hyvä seudullinen yhteistyö
- Oppilaitosyhteistyön vahvistaminen

4) Vahva talous itsenäisen kunnan perusta

- Kunnan elinvoimaisuus turvaa kunnan vahvan talouden
- Järjestämme keskeiset kunnalliset palvelut lähellä

5) Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö

- Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on kunnan voimavara

Vuoden 2025 toimintaa on ohjannut kuntastrategia ja hyväksytty talousarvio. Kuntastrategian tavoitteet on otettu huomioon kunnan asioitten valmistelussa, päätöksenteossa ja toiminnassa.

Kunnan elinvoiman kehittäminen ja vahvistaminen pohjautuu koko kuntayhteisön toimintaan. 1.9.2025 alkaen Sonkajärven elinvoiman kehittämisen vahvistamiseksi palkattiin yritysasiantuntija määräajaksi 31.12.2027 saakka. Yritysasiantuntijan tehtäviin kuuluu yritysneuvonnan lisäksi hankekehittäminen ja hankerahoituksen hakeminen.

Sonkajärven tilanne sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen osalta säilyi pääosin edeltävän vuoden tasolla. Iisalmen sairaalan yöpäivystys lakkautui ja siirtyi Kuopioon Ylä-Savon kuntien vastustuksesta huolimatta.

Ylä-Savon työllisyysalue aloitti 1.1.2025. Toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin, mutta yleisen taloustilanteen heikkous ja kasvava työttömyys tekivät tilanteesta haasteellisen. Vuoden aikana selvitettiin talous- ja henkilöstöhallinnon, kansalaisopiston ja rakennusvalvonnan yhteistyömahdollisuuksia. Näistä Sonkajärvi jatkaa rakennusvalvonnan yhteistyön valmistelua.

Kuntatalouden tulevaisuuden kannalta vuoden 2025 huomattavimmat toimenpiteet liittyivät tuulivoima-alueiden kaavoitusprosessien eteenpäin viemiseen. Sonkajärvellä on tällä hetkellä neljä eri tuulivoima-alueita kaavoitusprosessin eri vaiheissa. Kaavoitusprosessien aikana tuotetaan selvityksiä päätöksenteon tueksi, jotta päätöksentekijät voivat kaavaehdotukseen tutustuessaan arvioida, olisiko tuulivoimaosayleiskaa- van hyväksymisellä enemmän etuja vai haittoja kunnan elinvoimalle. Suomen Lantakaasu Oy perui Sonkajärvelle suunnitellun biokaasuinvestoinnin. Hankkeelle saatiin kaava vahvistettua ja voimassa oleva ympäristölupa. Biokaasuhankkeita kunta on osaltaan edistänyt muitten toimijoitten kautta.

Koettu työtyytyväisyys vaikuttaa Sonkajärven kunnan pitovoimaisuuteen työntajana. Sonkajärven kunta toteuttaa henkilöstölle työtyytyväisyyskyselyn parillisina vuosina, Yleisesti ottaen Sonkajärven kunta menestyi rekrytoinneissa vuonna 2025, sillä kaikki avoinna olleet tehtävät saatiin täytettyä ja hakemusten määrät olivat hyvät. Sonkajärven kunta on pystynyt pitämään kiinni henkilöstön eduista ja palkitsemisesta, samalla kun kuntakenttä Suomessa tekee henkilöstökuluista säästöä, monin paikoin jopa henkilöstön määrää vähentämällä.

1.1.3 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuusto

21 valtuutettua

Kunnanvaltuusto 1.1.-31.5.2025

pj. Lassi Savolainen, vpj. Helena Kainulainen

Paikkajakautuma: KESK 9, PS 5, SDP 3, VAS 1, KOK 1, KD 1, SIT 1

Kunnanvaltuusto 1.6.-31.12.2025

pj. Ilpo Kärkkäinen, 1. vpj. Marko Kumpulainen, 2. vpj. Eino Luukkonen

Paikkajakautuma: KESK 9, PS 4, SDP 5, VAS 1, KOK 2

Kunnanhallitus

7 jäsentä

Kunnanhallitus 1.1.-31.5.2025:

pj. Ilpo Kärkkäinen, vpj. Laura Heiskanen

Kunnanhallitus 1.6.-31.12.2025

pj. Lassi Savolainen, vpj. Mikko Väisänen

Kunnanjohtaja:

Simo Mäkinen

Toimielimet ja niiden toimialajohtajat:

Valtuusto ja kunnanhallitus/kunnanjohtaja Simo Mäkinen, Sukevan aluelautakunta/tekninen johtaja Ville Kamaja, Sivistyslautakunta/rehtori Eveliina Suanto, Tekninen lautakunta/tekninen johtaja Ville Kamaja.

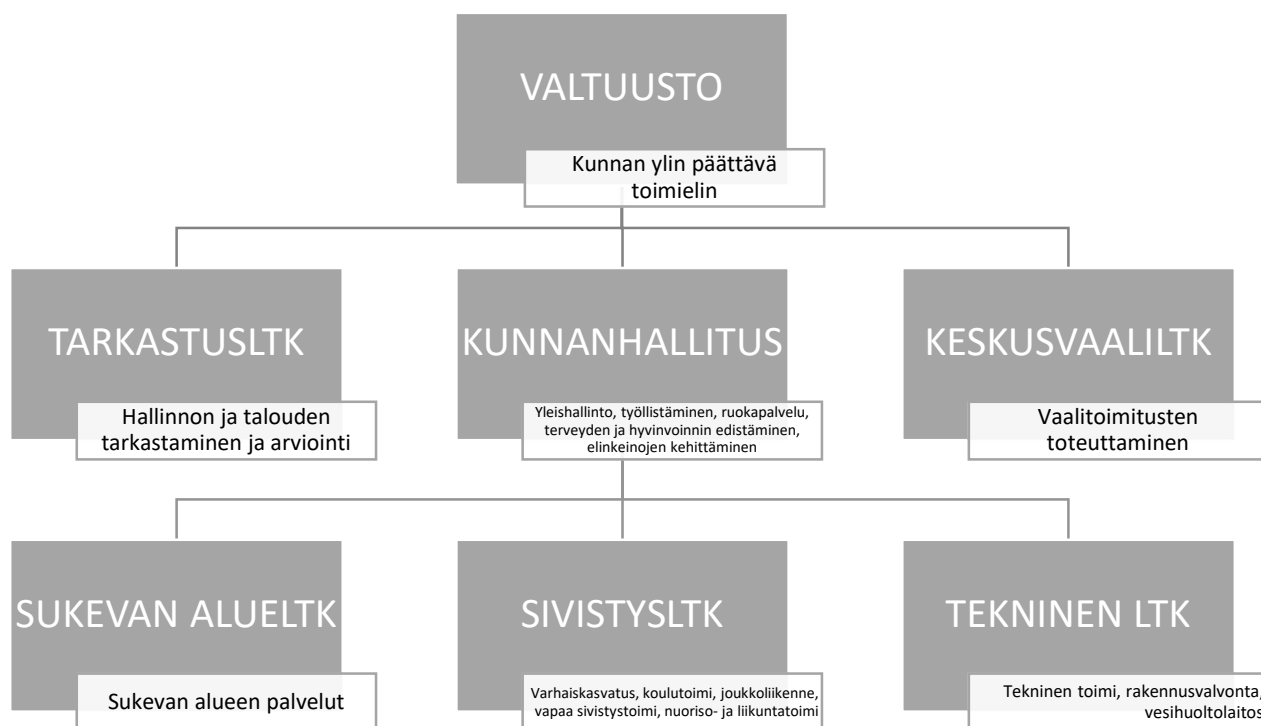
Tilivelvolliset toimielinten jäsenet: kunnanhallitus, tarkastuslautakunta (määrärahojen käytön osalta), keskusvaalilautakunta, Sukevan aluelautakunta, sivistyslautakunta, tekninen lautakunta.

Tilivelvolliset viranhaltijat:

Vaalit:	Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Yleishallinto:	Talous- ja hallintojohtaja Kunnanjohtaja Henkilöstöasioista vastaava (henkilöstöasioiden osalta)
Työllistäminen:	Työllisyyskoordinaattori Talous- ja hallintojohtaja
Ruokapalvelu:	Ruokapalvelupäällikkö Talous- ja hallintojohtaja
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen:	Kunnanjohtaja
Elinkeinojen kehittäminen:	Kunnanjohtaja
Sukevan aluelautakunta:	Tekninen johtaja Aluelautakunnan sihteeri
Koulutoimi:	Perusopetuksen rehtori
Joukkoliikenne:	Perusopetuksen rehtori
Varhaiskasvatus:	Varhaiskasvatusjohtaja

	Perusopetuksen rehtori Päiväkodin johtaja
Vapaa sivistystoimi:	Kirjastotoimenjohtaja/kansalaisopiston rehtori Perusopetuksen rehtori Kulttuurisihteeri
Nuoriso- ja liikuntatoimi:	Nuoriso- ja liikuntasihteeri Perusopetuksen rehtori
Tekninen toimi:	Tekninen johtaja Kunnanrakennusmestari
Rakennusvalvonta:	Rakennustarkastaja Tekninen johtaja

Sonkajärven kunnan hallinto-organisaatio 2025

1.1.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen kehitys

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen (talvi 2025) mukaan Suomen talouden toipuminen on viivästynyt ja bruttokansantuote (BKT) kasvaa vuonna 2025 vain 0,2 prosenttia. Kasvua on jarruttanut kotimaisen kysynnän heikkous. Kotitalouksien kulutuksen odotetaan kuitenkin vauhdittuvan, sillä ostovoima on kasvussa ja kasvu nopeutuu vuonna 2026. Rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat puolestaan kasvattavat investointeja. BKT kasvaa 1,1 prosenttia vuonna 2026, 1,7 prosenttia vuonna 2027 ja 1,6 prosenttia 2028. Työllisyys kasvaa vuosina 2026–2028 talouden vahvistuessa. Työttömyysaste laskee vuoden 2025 9,6 prosentista 8,5 prosenttiin vuonna 2028.

Heikosta suhdanteesta huolimatta julkisyhteisöjen alijäämä supistuu 3,9 prosenttiin vuonna 2025 suhteessa BKT:hen, kun sopeutustoimet alkavat vaikuttaa. Suhdanteen kohenemisesta huolimatta julkisyhteisöjen alijäämä syvenee 4,5 prosenttiin vuonna 2026, kun vuodelle 2025 odotetut hävittäjähankinnat kirjataan vasta

vuoden 2026 alijäämään. Pitkällä aikavälillä alijäämä pysyy syvänä: puolustus- ja korkomenojen kasvu sekä maltillinen talouskehitys pitävät sen yli 3,5 prosentissa suhteessa BKT:hen vielä vuonna 2030. Velkasuhde nousee vuonna 2025 yli 89 prosentin ja lähes 92 prosenttiin vuonna 2026. Kasvu jatkuu koko ennustejakson ajan, ja vuonna 2030 velka on jo yli 96 prosenttia suhteessa BKT:hen.

Kuntahallinnon alijäämä heikkenee vuonna 2025. Alijäämän arvioidaan kasvavan noin 0,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Heikko suhdannetilanne jarruttaa kuntien verotulojen kehitystä, jotka kasvavat vuonna 2025 vain 0,1 prosenttia. Lisäksi valtion tulonsiirtoja kunnille vähentää aiemmin päätetyt valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset.

Kuntahallinnon arvioidaan pysyvän 0,5 prosenttia alijäämäisenä suhteessa BKT:hen myös vuosina 2026–2027. Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat ennustejaksolla melko voimakkaasti, mikä aiheutuu pääosin hintojen noususta. Keväällä 2025 sovitut palkkaratkaisut kasvattavat henkilöstövaltaisen kuntasektorin työvoimakustannuksia. Lisäksi kunta-alan ansiokehityksen ennakoitaan ylittävän yleisen ansiokehityksen vuosina 2027–2028 palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi.

Kuntahallinnon kulutusmenojen volyyymi on ennustejaksolla laskeva. TE-palvelu-uudistus kasvattaa kuitenkin kuntahallinnon kulutuksen volyymiä väliaikaisesti vuonna 2025. Uudistuksen myötä kunnista tulee suhdanneherkempiä ja työllisyyden kehitys vaikuttaa kuntatalouteen aiempaa voimakkaammin. Erityisesti korkean rakenteellisen työttömyyden alueilla työttömyyden kustannukset voivat nousta merkittävästi. Uudistus on ajoittunut myös heikkoon suhdannetilanteeseen, mikä on lisännyt kuntien työttömyysturvan rahoituskustannuksia aiemmin ennakoitua enemmän. Kuntien peruspalveluiden painopiste säilyy kuitenkin edelleen koulutus- ja sivistyspalveluissa, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva. Palvelutarpeen laskua on kuitenkin loivennettu painelaskelmassa, sillä palvelutarpeen väheneminen ei johda kustannusten laskuun samassa suhteessa. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste ja erityisen tuen tarve ovat lisääntyneet viime vuosina.

Syntyvyyden lasku ja maan sisäinen muuttoliike lisäävät kuntien välisiä eroja. Muuttotappiokunnissa tulopohja heikkenee ja työikäinen väestö vähenee. Toisaalta erityisesti kasvukeskuksissa kasvava väestö ylläpitää voimakkaita investointitarpeita.

Merkittävä osa kuntien investoinneista kohdistuu välttämättömiin investointeihin kuten rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin. Kuntakohtaisista eroista huolimatta investoinnit pysyvät ennustejaksolla kokonaisuutena korkealla tasolla.

Verotulot ovat kuntien merkittävin tulonlähde. Tulojen ja menojen epätasapainosta huolimatta vain hieman yli kymmenys kunnista nosti kunnallisveroprosenttiaan vuodelle 2026. Painotettu keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousee 7,62 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän vuositasolla kuntien verotuloja yhteensä noin 50 miljoonaa euroa. Keskipitkällä aikavälillä suhdannetilanteen parantuessa kuntahallinnon verotulojen kasvu kiihtyy noin neljään prosenttiin vuosina 2026–2030.

Ennusteeseen sisältyy sekä ylä- että alasuuntaisia riskejä. Kuntahallinnon menot voivat jäädä arvioitua pienemmiksi, jos kunnat ja kuntayhtymät onnistuvat sopeuttamaan toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta. Lisäksi muut menolisäykset, kuten arvioitua suuremmat sote-kiinteistöjen vuokramenetykset tai työttömyysetuuksien rahoituskustannukset voivat vastaavasti heikentää tilannetta.

Oman alueen kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Pohjois-Savon väkiluku laski 243 asukkaalla vuonna 2025. Kahtena edellisenä vuonna väkiluku on kasvanut. Vuonna 2024 kasvua oli 625 hengen verran ja vuonna 2023 lisäystä tuli 501 henkeä. Vuosina 2019–2022 väkiluku laski keskimäärin hieman vajaata 700 hengen vuosivauhtia. Viime vuosien kasvua selittää erityisesti maahanmuuton voimakas lisääntyminen. Vuonna 2025 maahanmuuttajien määrä oli edelleen suuri, vaikka vähenikin edelliseen vuoteen verrattuna neljänneksellä. Pohjois-

Savon kunnista väkiluku kasvoi Kuopiossa ja Siilinjärvellä, Tervossa väestön määrä pysyi ennallaan. Muissa kunnissa väki väheni.

Pohjois-Savossa syntyvyysluvut ovat alhaisia ja kuolleisuusluvut korkeita. Vuonna 2025 luonnollinen väestönlisäys oli -1 334 henkeä. Vuotta aiemmin luku oli -1 299 henkeä. Luonnollinen väestönlisäys oli negatiivista kaikissa Pohjois-Savon kunnissa. Syntyneiden määrä on pysytellyt 2 000 hengen alapuolella vuodesta 2019 lähtien. Vuonna 2025 syntyneitä oli 1 807 henkeä. Kuolleiden määrä nousi reilulla sadalla hengellä ja oli 3 141.

Ennakkotietojen mukaan Pohjois-Savon muuttotappio muualle Suomeen oli 301 henkeä vuonna 2025, kun vuotta aiemmin muuttotappio oli 80 henkeä. Vuonna 2023 muuttotappiota kertyi 16 henkeä. Kuntien välinen nettomuutto oli positiivista Kuopiossa, Siilinjärvellä, Tervossa, Rautavaaralla, Tuusniemellä ja Leppävirralla.

Ylä-Savon väkiluku laski 688 hengellä, mikä on 57 henkeä enemmän kuin vuosi sitten. Ennakkotietojen mukaan kaikissa Ylä-Savon kunnissa kokonaismuutos oli negatiivinen. Väestötappion syinä ovat korkeasta ikärakenteesta johtuva kuolleisuus ja alhainen syntyvyys. Luonnollinen väestökasvu oli -520 henkeä. Kuntien välinen muuttotappio kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 31 hengellä ja oli 307 henkeä. Myös nettomaahanmuutto pieneni hieman ja oli 172 henkeä vuonna 2025.

Sonkajärven kunnan väkiluku 31.12.2025 oli 3 518 henkilöä (vertailuvuonna 3 570). Väestö väheni vuoden aikana 52 henkilöllä (vertailuvuonna 67 henkilöllä). Syntyneitä oli 18 ja kuolleita 68. Luonnollinen väestönlisäys oli -50 henkilöä. Kuntien välinen tulomuutto oli 132 henkilöä ja lähtömuutto 149 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto oli -17 henkilöä. Maahanmuuttajia oli 18 ja maasta muuttajia 1, nettomaahanmuutto 17 henkilöä. Kokonaisnettomuutto oli 0.

Kunta	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen tulo-muutto	Kuntien välinen lähtö-muutto	Kuntien välinen netto-muutto	Kunnan sisäinen muutto	Maahanmuutto Suomeen	Maasta-muutto Suomesta	Netto-maahanmuutto	Kokonais-netto-muutto	Kokonaismuutos* tammi-joulukuu 2025	Vertailutietona kokonaismuutos* tammi-joulukuu 2024	Väkiluku 31.12.2025
Iisalmi	120	304	-184	814	992	-178	1 940	127	19	108	-70	-253	-155	20 210
Kiuruvesi	46	122	-76	191	215	-24	570	12	9	3	-21	-99	-121	7 255
Keitele	7	37	-30	80	113	-33	115	2	0	2	-31	-61	-50	1 924
Lapinlahti	57	136	-79	418	428	-10	611	26	1	25	15	-64	-110	8 801
Pielavesi	19	86	-67	152	200	-48	234	10	3	7	-41	-108	-93	3 872
Sonkajärvi	18	68	-50	132	149	-17	192	18	1	17	0	-52	-67	3 518
Vieremä	17	51	-34	115	143	-28	166	18	8	10	-18	-51	-35	3 301
Ylä-Savon seutukunta	284	804	-520	1 902	2 240	-338	3 828	213	41	172	-166	-688	-631	48 881
Pohjois-Savo	1 807	3 141	-1 334	11 522	11 823	-301	25 486	1 693	283	1 410	1 109	-243	625	248 572

Pohjois-Savon aluetaloustarkastuksen (syksy 2025) mukaan alkuvuoden 2025 aluetalouden luvut Pohjois-Savossa antavat merkkejä talouden elpymisestä. Maailmantalouden epävarmuustekijät vaikuttivat vuosien 2023 ja 2024 pääsääntöisesti negatiivisiin lukuihin. Vuoden 2025 alkupuoliskolla liikevaihdon vuosimuutos nousi hienoisesti positiiviseksi (0,5 %) ja vienti kasvoi 9,1 %.

Pohjois-Savon liikevaihto vuoden 2025 tammi-kesäkuussa kääntyi kahden laskevan vuoden jälkeen varovaisen positiiviseksi kaikkien toimialojen liikevaihdon muutoksen ollessa 0,5 %. Koko maan tasolla liikevaihdon vuosimuutos oli 1,0 %. Liikevaihdon kehitys eri toimialoilla on kuitenkin epätasaista: metsä- ja puutuoteteollisuudessa liikevaihto kasvoi merkittävästi 17 % (koko maa -2,6 %), ja teollisuudessa 3,0 % (koko maa 2,2 %). Toisaalta metalliteollisuuden (-6,3 %), kauppaa-, majoitus- ja ravitsemuspalveluiden (-0,8 %) sekä yrityspalveluiden (-0,6 %) liikevaihto laski. Laskevien alojen kehitys on koko maan kehitystä heikompaa.

Seutukuntatasolla liikevaihto kasvoi Sisä-Savossa 10,3 % ja Ylä-Savossa 2,1 %. Muissa seutukunnissa liikevaihto laski hieman. Kasvua leimaa näin ollen edelleen epävarmuus. Toisaalta positiiviset signaalit antavat uskottavuutta myös PK-yritysbarometrin Pohjois-Savon kannalta toiveikkaille suhdanneodotuksille.

Toivoa talouden käännteestä antaa erityisesti viennin kehitys. Pohjois-Savon vienti kasvoi (9,1 %) vuoden 2025 alkupuoliskolla kaikilla tarkastelussa olevilla aloilla paitsi metalliteollisuudessa (-2,5 %). Koko maan tasolla

vienti kasvoi 6,2 % kaikilla aloilla. Pohjois-Savossa teollisuuden vienti kasvoi 9,5 % ja metsä- ja puutuoteteollisuuden vienti 14,9 %. Viennin kasvu oli erityisen voimakasta Kuopion seudulla (17,9 %), ja myös Sisä-Savossa (11,0 %) ja Ylä-Savossa (9,1 %) päästiin hyviin kasvulukuihin. Varkauden seudun vienti laski edelleen hieman (-1,9 %). Viennin luvut ovat hyvät erityisesti ottaen huomioon, että vuonna 2024 vienti kasvoi hienoisesti ainoastaan Sisä-Savossa ja tuolloin Varkauden seudun viennin vuosimuutos oli -14,7 %.

Alkuvuonna palkkasumma nousi sekä Pohjois-Savossa että koko maassa hieman yli 2 %. Kasvua oli kaikilla tarkasteltavilla aloilla Pohjois-Savossa ja koko maassa. Palkkasumman kehitys kokonaisuudessaan on Pohjois-Savossa viime vuosina ollut huomattavan yhdenmukaista koko maan palkkasumman kehitykseen verrattuna. Kuitenkin teollisuudessa, metalliteollisuudessa sekä kauppa-, majoitus- ja ravitsemisalalla Pohjois-Savon palkkasumma on kasvanut koko maan tasoa hitaammin: Teollisuuden palkkasumma nousi Pohjois-Savossa 0,6 % ja koko maassa 1,8 %. Metalliteollisuuden palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa 0,1 % ja koko maassa 3,0 %. Kaupan, majoitus- ja ravitsemisalan palkkasumma kasvoi Pohjois-Savossa 0,9 % ja koko maassa 1,7 %. Erityisesti metalliteollisuudessa tämä heijastaa alan viennin koko maahan verrattuna hitaampaa elpymistä Pohjois-Savossa.

Pohjois-Savon työllisyysaste on ollut vuoden 2025 ensimmäisen kolmen vuosineljänneksen aikana edellistä vuotta huonompi. Vuoden 2025 kolmannen vuosineljänneksen (15–64-vuotiaat) työllisyysaste oli 69,9 % ja se laski vuoteen 2024 verrattuna 2,4 prosenttiyksikköä. Pohjois-Savon vuoden 2025 ensimmäisen kolmen vuosineljänneksen työllisyysaste vajaa vuosi ka. oli 69,3 %. Koko maan vuoden 2025 ensimmäisen kolmen vuosineljänneksen työllisyysasteen vajaa vuosi ka. oli 71,6 %, mikä on 0,8 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisvuonna.

Koko maata heikomman työllisyysasteen lisäksi Pohjois-Savossa on merkittävä kohtaanto-ongelma. Vaikka työvoiman tarjonnan kasvamisen ja kysynnän vähentymisen myötä työvoiman saatavuus on yleisesti ottaen takavuosia paremmalla tasolla, esiintyy saatavuushaasteita työmarkkinoilla edelleen. ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) tilaston mukaan Pohjois-Savossa vuoden 2025 ensimmäisellä puoliskolla puolet työvoimaa hakeneista toimipaikoista koki rekrytointivaikeuksia ja neljännes rekrytointiongelmia. Koko maan tasolla rekrytointivaikeuksien keskiarvo oli 34 prosenttia ja rekrytointiongelmiensa 16 prosenttia.

Lokakuun 2025 lopussa Pohjois-Savossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,7 %, mikä on 1,2 prosenttiyksikköä viime vuotta korkeampi. Pohjois-Savossa oli lokakuun lopussa 13 304 työtöntä työnhakijaa, mikä on 1 462 työtöntä työnhakijaa enemmän kuin vuosi sitten (12,3 %). Seutukunnittain tarkasteltuna matalin työttömien osuus työvoimasta lokakuun lopussa oli Sisä-Savon seudulla (10,6 %) ja korkein Koillis-Savossa (14,4 %). Kuopion seudun työttömien osuus työvoimasta oli 11,7 %, Ylä-Savon seudun 11,0 % ja Varkauden seudun 12,9 %.

Pohjois-Savossa pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut voimakkaasti syksystä 2024 lähtien. Pitkäaikaistyttömiä eli yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli Pohjois-Savossa lokakuun 2025 lopussa 5 597, mikä on 1 483 enemmän kuin vuosi sitten (36,0 %). Nuorten pitkäaikaistyöttömyys on kaksinkertaistunut. Alle 25-vuotiaita pitkäaikaistyttömiä oli lokakuun 2025 lopussa 409, mikä on 206 pitkäaikaistyötöntä enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana (101,5 %). Lokakuussa 2025 Pohjois-Savossa oli 1 098 ulkomaa-laista työtöntä työnhakijaa, mikä on 207 enemmän kuin viime vuonna (23,2 %). Ulkomaalaisista työttömistä työnhakijoista ukrainalaisia oli 301.

Vuonna 2025 työttömien työnhakijoiden määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna joulukuussa Keiteleellä 18 henkilöllä (-19 %) ja Sonkajärvellä 7 henkilöllä (-4 %). Kaikissa muissa Pohjois-Savon kunnissa työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi. Työttömien työnhakijoiden määrät kasvoivat suhteellisesti eniten Tuusniemellä (+43 %), Suonenjoella (+27 %) ja Lapinlahdella (+20 %). Määrällisesti eniten työttömien työnhakijoiden määrä

kasvoi Kuopiossa, jossa työttömiä työnhakijoita oli joulukuun lopussa 1 015 enemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana (+14 %).

Joulukuun lopussa alhaisin työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Keiteleellä (9,6 %). Vastaavasti korkeimmat työttömien työnhakijoiden osuudet työvoimasta olivat Varkaudessa (17,9 %), Tuusniemellä (17,3 %), Rautavaaralla (16,6 %), Kaavilla (16,5 %) ja Vesannolla (16,4 %). Kuopiossa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 13,9 %. Sonkajärvellä työttömien työnhakijoiden osuus oli joulukuussa 12,6 %.

Suomen pankin syyskuun 2025 väliennusteen mukaan Suomen talous matelee edelleen, mutta talouden kasvu voi hiljalleen piristyä. Heikon alkuvuoden kehityksen vuoksi talouskasvu jää vuonna 2025 0,3 prosenttiin. Vuonna 2026 kasvu kuitenkin ennusteen mukaan kiihtyy 1,3 prosenttiin ja vuonna 2027 1,7 prosenttiin. Heikossa suhdanteessa vuoden 2025 työttömyysaste nousee 9,4 prosenttiin, mutta alkaa laskea ennustejaksolla suhdanteen kohentuessa. Suomen Yrittäjien, Finnveran ja työ- ja elinkeinoministeriön toteuttaman Pk-yritysbarometrissa (syksy 2025) todetaan Pk-yritysten suhdanneodotusten nousseen edellisvuoteen verrattuna. Odotuksia ovat vahvistaneet inflaation hidastuminen, korkojen lasku sekä onnistunut irtautuminen Venäjän-kaupasta. Lisääntynyt geopoliittinen epävarmuus ja Yhdysvaltojen tullipolitiikasta seuranneet kauppajännitteet ovat kuitenkin ruokkineet pk-yritysten varovaisuutta. Syksyn 2025 PK-yritysbarometrissä suhdannenäkymien saldoluku on 3, mikä on kaksi yksikköä enemmän kuin kevään 2025 barometrissa.

Syksyn 2025 Pk-yritysbarometrin mukaan Pohjois-Savon suhdannenäkymät kasvoivat viime syksystä ja olivat koko maan korkeimmat (saldoluku 14). Myös investointiodotukset olivat Pohjois-Savossa positiiviset. Syksyn Pk-yritysbarometrissä Pohjois-Savo erottuu kuitenkin myös rahoituksen saatavuuden haasteissa: 12 % vastaajista piti sitä suurimpana kasvun esteenä heti taloustilanteen jälkeen (koko maan keskiarvo 7 %).

1.1.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kuntien vastuu työttömyysturvaetuksista kasvoi ja työllisyyspalveluiden hoitaminen siirtyi valtiolta kuntien vastuulle. Sonkajärven kunnan työllisyyspalveluista vastaa Ylä-Savon työllisyyspalvelut. Valtion osoittama rahoitus sekä työttömyysturvaetuksiin että työllisyyspalvelujen järjestämiseen on osoittautunut täysin riittäväksi. Kunnan talous riippuu entistä vahvemmin työllisyyskehityksestä.

Kunta päätti vuoden 2025 aikana lakkauttaa nuorten työpajatoiminnan 1.1.2026 lähtien. Valmennettavien ohjaus toteutetaan jatkossa teknisellä toimella. Muutoksesta aiheutuva kokonaissäästö kunnan toimintakuluissa on noin 34 000 euroa.

Kunta neuvotteli vuoden 2025 aikana Pohjois-Savon Hyvinvointialueen kanssa vuokrasopimuksista 1.1.2026 lähtien. Neuvottelutuloksen mukaan vuokrasopimukset laaditaan toistaiseksi voimassa oleviksi 12 kk irtisanomisajalla. Vuokrasopimukset sisältävät kaikki samat tilat, joita Pohjois-Savon hyvinvointialue vuokraa Sonkajärven kunnalta tällä hetkellä. Pääomavuokra on yhteensä 671 173,33 euroa per vuosi. Pääomavuokraa tarkastetaan vuosittain 1. tammikuuta elinkustannusindeksin (1951:10=100) muutosta vastaavasti. Indeksien pisteluvun laskiessa vuokraa ei kuitenkaan alenneta. Laskutuksen mukainen ylläpitoavuokra on yhteensä 366 296,28 euroa per vuosi. Vuokraa tarkastetaan vuosittain 1. tammikuuta elinkustannusindeksin (1951:10=100) muutosta vastaavasti. Indeksien pisteluvun laskiessa vuokraa ei kuitenkaan alenneta. Ylläpitoavuokra tasataan vuosittain vastaamaan toteutuneita kustannuksia. Mikäli peritty ylläpitoavuokra on suurempi kuin toteutuneet ylläpitokustannukset, vuokranantaja hyvittää erotuksen vuokralaiselle. Mikäli peritty ylläpitoavuokra on pienempi kuin toteutuneet ylläpitokustannukset, maksaa vuokralainen erotuksen vuokranantajalle.

Kunta lyhensi ennenaikaisesti tehostetun palveluasumisen yksikön Mosaiikin jäljellä olleen lainapääoman 1,5 milj. euroa ARA-statuksen purkamisen mahdollistamiseksi.

Kunta kilpailutti vuoden 2025 aikana vakuutukset. Kilpailutuksen tuloksena saavutettiin noin 27 000 euron vuosittainen säästö vakuutusmenoissa.

Tilikauden aikana selvitettiin Ylä-Savon kansalaisopistojen sekä talous- ja henkilöstöhallintopalveluiden tiivistämistä. Sonkajärven kunta päätti omalta osaltaan jatkaa nykyisellä toimintamallilla ja Ylä-Savon kuntien välisellä yhteistyöllä.

Kunnassa valmisteltiin uusi Kuntastrategia 2030 ja päivitettiin konserniohje sekä omistajapolitiikka.

1.1.6 Kunnan henkilöstö

Sonkajärven kunnan henkilöstö vuoden 2025 lopussa oli 131 henkilöä. Luvussa ovat mukana vakinaiset, määräaikaiset ja sijaiset. Miehiä henkilöstöstä oli 21 %, naisia 79 %. Vastaavana ajankohtana vuonna 2024 henkilöstön määrä oli 146 henkilöä. Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella oli 5 598t€ (2024: 5 792 t€, 2023: 5 715t€).

Yhteistoiminta työnantajan ja henkilöstön välillä sekä työsuojelun yhteistoiminta on yhdistetty yhteistyöryhmäksi, jonka kokoonpano on kunnanjohtaja, kaksi kunnanhallituksen edustajaa, työsuojelupäällikkö, henkilöstöasioista vastaava, kaksi paikallisen alayhdistyksen henkilöstöedustajaa sekä tarvittaessa yksi edustaja aluetasolta, kaksi työsuojeluvaltuutettua sekä tarvittaessa työterveyshoitaja asiantuntijajäsenenä. Yhteistointaryhmän tehtävä on myös henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen muun muassa koordinoimalla, seuraamalla ja arvioimalla kunnassa tehtävää työhyvinvointitoimintaa. Yhteistyöryhmä kokoontui kolme kertaa vuonna 2025.

Kunnassa on työsuojelupäällikkö sekä sivistystoimen ja muiden hallintokuntien työsuojeluvaltuutetut. Työsuojelupäällikkö ja työsuojeluvaltuutetut kokoontuvat säännöllisesti.

Kunnan uusi henkilöstöohjelma hyväksyttiin 24.2.2025. Henkilöstöohjelma on pitkän aikavälin suunnitelma siitä, miten kunta varmistaa, että kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen on saatavissa riittävästi osaavaa työvoimaa, ja että kunnan työntekijöillä on edellytykset hoitaa tehtäviään tuloksellisesti ja voida hyvin osana työyhteisöä. Henkilöstöohjelmaa täydentää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Tilikaudella 2025 kuntatyönantaja hankki ennaltaehkäisevät ja lakisääteiset sekä sairaanhoidon työterveyspalvelut Pihlajalinna Oy:ltä.

Tarkempi selvitys henkilökunnan määrästä, henkilöstömenoista ja muista henkilöstöä kuvaavista tunnusluvuista ja niiden muutoksista on henkilöstökertomuksessa.

1.1.7 Ympäristöasiat

Muiden kuin kunnan kiinteistöjen jätehuollon kustannukset olivat 4 470,70 euroa. Summaan sisältyvät myös Palosuon entisen kaatopaikan valvonta- ja tarkkailunäytteiden kustannukset.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ympäristöinvestoinnit vuosina 2020–2025.

Investointi (1 000 €)		2020 1 000 €	2021 1 000 €	2022 1 000 €	2023 1 000 €	2024 1 000 €	2025 1 000 €
Sonkajärven vedenpinnan nosto	Tulot	4	10			13	24
	Menot	-9	-20	-8	-18		-120
Harvanjärven vesistökuunnostus	Tulot					9	7
	Menot				-8	-9	-13
Pappilan jv-pumppaamo		-27					
Sukevan vesitornin peruskorjaus		-3	-23	-12	-69		
Vanhojen vesijohtojen uusiminen		-8	-61	-128	-3		
Sukevan runkov. sulkujen ja Raudanjoen alituskohdan uusiminen					-27		
Sj vesihuoltovalvomokoneiden uusiminen					-16		
Jyrkän vesilaitoksen varavoimakone ja rakennus					-26		
Sj. taajaman sadevesiviemäri		-6	-55	-10	-40		
Sukevan jv-verkoston vuotokorjaus			-16	-142			
Siikalammen jv-pumppaamojen pumpput				-18			
Sukevan vankilan siirtoviemäri ja jvp-saneeraus		-51		-8			
Sukevan pienpumppaamoiden jv-automaatio		-38	-55				
Sj jv-pumppaamoiden viemäroinnin mittausyksiköiden hankinta					-23		
Sj-lisälmi jvp:n pumppaamoiden uusiminen			-11	-7			
Sukevan radanvarren jvp pumppujen uusiminen					-70		
Sonkajärven vesijohtoverkoston runkoventtiilikai-vojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen		-44	-55	-119	-24		
Sukevan jätevedenpuhdistamon peruskorjaus ja automaation päivitys		-16	-32	-40			
Sukevan jv-puhdistamon väljän uusiminen					-52		
Sonkajärven pienpumppaamoiden liittäminen jv-automaatioon			-7				
Sonkajärven tasausaltaan sähköjärjestelmän saneeraus			-13	-24	-7		

Sonkajärven pohjapatohanke toteutettiin vuonna 2025 aluehallintoviraston vuonna 2023 myöntämän luvan mukaisesti. Lupamääräysten mukaan kunnan tulee tarkkailla Sonkajärven vedenkorkeuksia vähintään viiden vuoden ajan hankkeen valmistumisen jälkeen ja laadittava selvitys keskiveden noston vaikutuksista ja muutoksen toimivuudesta.

Harvanjärven kolmevuotinen kunnostushanke päättyi vuonna 2025. Hankkeessa toteutettiin koekalastusta, hoitokalastusta, hapettimien perushuollot sekä Harvanjärven hoitosuunnitelma.

1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat

Sonkajärven kunta noudattaa hyvää hallintotapaa ja lainsäädäntöä liittyen esimerkiksi korruption ja lahjonnan torjuntaan. Kunnassa on voimassa olevat ohjeistukset muun muassa hankinnoista sekä sisäisestä valvonnasta. Henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on hyväksytty kunnanhallituksessa 28.11.2016. Tasa-arvo käsitetään laajasti tasavertaisuutena erilaisten ihmisten kesken. Henkilöitä kohdellaan yhdenvertaisesti sukupuolesta, iästä, terveydentilasta elämäntilanteesta, poliittisesta tai ammatillisesta toiminnasta, sukupuolisesta suuntautumisesta, perhesuhteista tai muusta näihin rinnastettavasta seikasta riippumatta.

Sonkajärven kunnan johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset. Toiminnassa ei ole tunnistettu korruption tai lahjontaan liittyviä riskejä.

1.1.9 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Merkittävin Sonkajärven kunnan tulevaisuuteen vaikuttava tekijä on väestönkehitys. Alla näkyy tilastokeskuksen ennuste kunnan väestökehityksestä vuoteen 2045 saakka. Vuonna 2035 väkiluku on ennusteen mukaan 3 020 henkilöä ja vuonna 2045 se on 2 591 henkilöä.

	Sonkajärvi				
	Yhteensä				
	Yhteensä	0 - 14	15 - 64	65 - 74	75 -
Väestö 31.12. (omavaraisennuste 2024)					
2030	3 268	287	1 575	648	758
2035	3 020	252	1 438	516	814
2040	2 794	262	1 351	372	809
2045	2 581	292	1 255	303	731

Ennuste väestöllisen huoltosuhteen kehityksestä vuoteen 2045 saakka näkyy puolestaan alla. Väestöllinen eli demografinen huoltosuhte on alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään. Saatu luku on kerrottu sadalla. Vuonna 2035 on ennusteen mukaan 115,3 ei-työikäistä 100 työikäistä kohden, ja vuonna 2045 demografinen huoltosuhte on 102,7. Koko maahan verrattuna Sonkajärven kunnan väestöllinen huoltosuhte on erittäin korkea ja väestö painottuu ikääntyneempiin ikäluokkiin. Vuonna 2025 Sonkajärven kuntalaisten keski-ikä oli 52,4 vuotta.

	Väestöllinen huoltosuhte (ennuste 2024)			
	2030	2035	2040	2045
KOKO MAA	60,6	60,5	59,6	60,1
Sonkajärvi	113,5	115,3	108,1	102,7

Sonkajärven kunnan rahoitus on suuressa määrin riippuvainen väestönkehityksestä. Valtionosuuksien näkökulmasta keskeistä on alle 15-vuotiaiden määrä. Väestökeskuksen ennuste alle 15-vuotiaiden määrästä näkyy alla. Vuodesta 2024 vuoteen 2030 alle 15-vuotiaiden määrän ennustetaan laskevan 117 henkilöllä, mikä on 27 %. Tämä edellyttää kunnan palveluverkon sopeuttamista. Ikäluokan pieneneminen jatkuu vuoteen 2035 saakka, jolloin ikäluokka on pienentynyt vielä 38 henkilöllä. Tämän jälkeen ikäluokan kehitys näyttäisi kääntyvän nousuun.

Vuosi	0-15 vuotiaiden lkm	Muutos	Muutos%
2024	428		
2030	311	-117	-27 %
2035	273	-38	-12 %
2040	278	5	2 %
2045	307	29	10 %

Toinen merkittävä kunnan valtionosuuksiin positiivisesti vaikuttava tekijä ovat sote-erät. Valtionosuusuu-
distuksessa otettiin aikaisä, mutta paineita on edelleen sote-erien poistamiseen valtionosuusjärjestel-
mästä. Toteutuessaan tämä heikentäisi merkittävästi kunnan valtionosuuksien määrää.

Väestön vähentyminen vaikuttaa myös kunnan saamaan kunnallisverojen määrään. Sonkajärven kunnan
verotuloista n. 70 % on kunnallisveroa, 20 % yhteisöveroa ja 10 % kiinteistöveroa. Yhteisöveron määrään
vaikuttaa ennen muuta yleinen talouskehitys, Sonkajärven kunnan yritysten tulokset sekä Sonkajärven met-
sien hakkuumäärät ja pystykauppahinnat. Tuulivoima-alueista saatavat kiinteistöverotulot voivat tulevina
vuosina huomattavasti kasvattaa kiinteistöverotuloja.

Kunnan investointipaineet suhteessa rahoituksen kehitysnäkymiin ovat merkittävät. Tekninen lautakunta on
päivittänyt teknisen lautakunnan alaisten investointisuunnitelman vuosille 2026–2035. Investointisuunnitel-
man sisältämien hankkeiden ja hankintojen kustannusten arvioidaan suunnitelmakaudella olevan yhteensä
nettona noin 11,4 miljoonaa euroa. Laskennallisesti tämä tarkoittaa 1,1 miljoonan euron investointeja vuo-
sittain. Vuosittaiset investoinnit pysyvät siis poistojen nykytasolla, mutta pitkällä aikavälillä investointien ja
poistojen tasoa pitäisi pystyä laskemaan kunnan tulojen ja palvelutarpeen vähenemisen mukaisesti.

1.1.10 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämi-
seen vaikuttavista seikoista

Strategiset riskit liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin ja niihin kohdistuviin epä-
varmuustekijöihin. Taloudelliset riskit liittyvät muun muassa talouden tasapainoon, tulo-rahoituksen riittä-
vyyteen, investointeihin ja rahoitukseen. Toiminnalliset riskit koskevat muun muassa päivittäistä toimintaa,
prosesseja ja tietojärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja saatavuutta, suhdannevaihteluita ja lainsäädännön
muutoksia.

Sonkajärven kunnan väestökehitys haastaa kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua. Väestön vähentymi-
nen pienentää kunnan rahoituspohjaa niin valtionosuuksien, verotulojen kuin toimintatuottojenkin osalta.
Valtionosuuksissa suuri merkitys on alle 15-vuotiaan väestön määrällä. Työikäisen väestön määrä ja työlliy-
syste sekä niiden vaihtelut vaikuttavat merkittävästi kunnan saaman tuloveron määrään. Yhteisövero on
sidoksissa Suomen talouskehitykseen. Kiinteistöveroon kunta pystyy vaikuttamaan suhteellisen suoraviivai-
sesti, eikä se ole niin välittömästi sidoksissa väestömäärään tai talouskehitykseen.

Toiminnan näkökulmasta kunnan palvelutarve pysyy kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluok-
kien pienentymisen vuoksi. Toimintaa olisi kyettävä sopeuttamaan palvelutarpeen laskun mukaisesti.

Sonkajärven kunta toimii strategiansa mukaan kahdessa kuntakeskuksessa, Rutakolla ja Sukevalla. Sukevalla
kunta on järjestänyt samat peruspalvelut kuin Rutakolla, vaikka väestömäärä on vähäisempi.

Hyvinvointialue tekee päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluverkosta Sonkajärven
kunnan alueella. Sonkajärven kunta ei pysty vaikuttamaan hyvinvointialueen päätöksentekoon suoraan. Pal-
velujen saatavuus ja saavutettavuus vaikuttavat merkittäväällä tavalla kunnan elinvoimaan.

Työllisyysaste vaikuttaa kunnan menoihin kunnan maksamien työttömyysetuuksien kautta. Valtion työllisyyspalveluihin ja työttömyysetuihin osoittama rahoitus on osoittautunut täysin riittämättömäksi. Kotitalouksien taloustilanne vaikuttaa kunnan perustoimeentulotukimenoihin.

Teknisen toimen investointisuunnitelman 2026-2035 sisältämien hankkeiden ja hankintojen nettoarvo on noin 11 miljoonaa euroa. Sonkajärven kunnan taloudelliseen kantokykyyn ja sen tulevaisuuden näkymiin nähden suunniteltu investointitaso on korkea. Investointeja jouduttaneen tarkastelemaan lähivuosina kriittisesti. Tarvetta ja potentiaalia myös kiinteistöjen vähentämiseen on edelleen.

Taloussuunnitelmaan 2026-2028 on budjetoitu täysimääräisesti Savon Energiaholdingilta viime vuosina saadut osingot, noin 600 000 euroa vuosittain. Osinko on epävarma tuloerä.

Sonkajärven kunnalla on toistaiseksi voimassa olevat vuokrasopimukset Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Vuokrasopimuksissa on kuitenkin vain 12 kk lyhyt irtisanomisaika, mikä muodostaa kunnalle merkittävän rahoituspohjaan liittyvän riskin. Pohjois-Savon hyvinvointialueelta saatava vuokratulo on vuosittain yli 1 miljoona euroa.

Epävarmassa rahoituksellisessa tilanteessa on erityisen tärkeää välttää pysyviä menonlisäyksiä, joista keskeisimmät liittyvät investointeihin sekä pysyvän lisähenkilöstön palkkaamiseen.

Sonkajärven kunnan tytäryhtiöistä Sonkakoti Oy:n haasteena on pitää asuntojen käyttöaste korkealla tasolla ja toisaalta huolehtia asuntojen kunnosta. Sonkajärven Vesi Oy on tehnyt kaksi tappiollista tilikautta. Haasteena on tasapainottaa taloutta ja samanaikaisesti kyetä investoimaan peruskorjauksiin. Vesiosuuskuntien mahdollinen mukaantulo Sonkajärven Vesi Oy:öön tulee suunnitella huolellisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.

Kunnan takausten kokonaismäärä 31.12.2025 oli 2,8 milj. euroa, josta 2,4 milj. euroa oli konserniyhteisöjen (Sonkakoti Oy) puolesta ja 0,4 milj. euroa muiden yhteisöjen (Ylä-Savon Jätehuolto Oy, Ylä-Savon Vesi Oy, Iskola Oy) puolesta.

Kunnan osakkeiden ja osuuksien kirjanpitoarvo 31.12.2025 oli 5,0 milj. euroa (2024: 5,0 milj. euroa), josta tytäryhteisöjen osakkeita on 3,7 milj. euroa ja kuntayhtymien osuuksia 0,3 milj. euroa. Muita osakkeita ja osuuksia on 1 milj. euroa. Osakkeisiin ja osuuksiin ei liity tällä hetkellä merkittäviä riskejä.

Henkilöstön veto- ja pitovoima ovat keskeisiä kunnan menestystekijöitä. Kunnan on säilytettävä maineensa hyvänä työnantajana. Henkilöstön urakehityksen mahdollistaminen on pienessä organisaatiossa haastavaa. Organisaation pienuus edellyttää henkilöstöltä moniosaamista. Tehtäväkuvat ovat laajoja, ja jokainen työntekijä on merkittävä kunnan toimintakyvyn kannalta. Henkilöstöä poistuu eläkepoistuman myötä merkittävässä määrin tulevana vuosina.

Kunta-alan hallinnolliset työtehtävät ovat muuttuneet sihteeritehtävistä asiantuntijatehtäviksi.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

1.2.1 Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kunnan tehtävien, toimivallan ja vastuiden jako on dokumentoitu kunnan hallintosääntöön. Kunnan sisäisen valvonnan ohje on tullut voimaan 1.1.2017 ja riskienhallintaohje 1.1.2019.

Muita kunnan toimintaa ja hallintoa ohjaavia keskeisiä ohjeita ovat:

- omistajapolitiikka
- konserniohjeet
- tietoturva- ja tietosuojaohjeistukset sekä -koulutukset
- hankintaohje
- henkilöstöohjelma
- tiedonhallintamalli

Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä:

- Hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan ohjeen ja menettelytavat.
- Valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti.
- Antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.
- Vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten, että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan.
- Hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta.
- Vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan ja riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan.

Lautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoi kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kunnanjohtaja, toimialajohtajat sekä tulosalueiden esihenkilöt vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Kunnan johtoryhmän tehtävä on toimeenpanna sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja määräykset sekä koordinoida sisäisen valvonnan raportointia toimintakertomuksessa.

Toimintayksiköiden esihenkilöt vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on ohjata ja seurata alaistaan toimintaa ja henkilöstöä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Tilivelvolliseen voidaan kohdistaa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Viime kädessä tilintarkastajalla on harkintavalta, ketkä ovat tilivelvollisia. Tilivelvollisuusaseman puuttuminen ei vapauta esihenkilöä alaisensa toiminnan valvontavastuusta. Toimivallan siirto tai muu merkittävä tehtävänanto on dokumentoitava viranhaltijapäätöksellä.

Henkilöstön velvollisuutena on toimia tavoitteiden ja annettujen ohjeiden mukaisesti sekä ylläpitää ja kehittää ammatillista osaamistaan sekä raportoida havaitsemistaan epäkohdista esihenkilöilleen.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta. Konserniyhteisöjen velvollisuutena on järjestää sisäinen valvonta ja riskienhallinta organisaatiossaan huolellisesti. Riskienhallinnassa on otettava huomioon kunnan omistajapolitiittiset tavoitteet ja konserniohje hyvän hallintotavan mukaisesti. Konserniyhteisöjen tulee raportoida kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle konserniyhteisön merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimituvuudesta ja riittävydestä. Kunnan omistajapolitiikka ja konserniohjeet on päivitetty 15.9.2025.

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konserni-valvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi kunnanhallitukselle ja kunnanjohtajalle.

Kunnassa ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen yksikköä tai sisäisestä tarkastuksesta vastaavaa viranhaltijaa. Sisäinen tarkastus toteutetaan tarvittaessa ostopalveluna.

Päätöksentekoprosessin sisäinen valvonta

Kunnan päätöksenteko perustuu hyvän hallinnon mukaisesti julkisuusperiaatteeseen ja avoimuuteen. Päätöksentekoa ohjaavat lainsäädäntö ja hallintosäätö. Kuntalaisten asianmukainen kohtelu edellyttää, että henkilöstö toimii hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti ja tuntee kuntalain, hallintolain ja julkisuuslain lisäksi riittävästi muuta lainsäädäntöä omalta vastuualueeltaan. Päätöksentekoprosessin sisäisen valvonnan kannalta on tärkeää, että päätöksentekoprosessissa käytetään sähköistä asianhallintajärjestelmää.

Oikaisuvaatimuksia tuli vuoden 2025 aikana seitsemän:

- Oikaisuvaatimus kunnanhallituksen päätökseen 16.12.2024 § 253 "Elinvoimatyö 2025 ja elinvoimakoordinaattorin työsuhteen jatko"
- Oikaisuvaatimus kaavoitustoimikunnan päätökseen 7.5.2025 § 22 "Honkamäki-Viidankankaan tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotus"
- Oikaisuvaatimus sivistyslautakunnan päätökseen 21.1.2025 § 11 "Varhaiskasvatuksen vuorohoitolinjaukset"
- Oikaisuvaatimus sivistyslautakunnan päätökseen 20.5.2025 § 48 "Toiminta-avustukset yleishyödyllisiä järjestöjä ja seuroja varten vuodelle 2025"
- Oikaisuvaatimus sivistyslautakunnan esihenkilön päätökseen 27.5.2025 § 6/2025 "Ajokorttiavustus"
- Oikaisuvaatimus ja ansionmenetysvaade teknisen lautakunnan päätöksiin 12.9.2024 § 57 "Sonkajärven taajaman liikenneväylien talvikunnossapito" ja § 58 "Sonkajärven taajaman kiinteistöjen piha-alueiden talvikunnossapito"
- Oikaisuvaatimus teknisen lautakunnan päätökseen 18.2.2025 § 18 "Esitys ajoneuvoliittymän sallimiseen kiinteistölle ja 30 km/h nopeusrajoitukseen Lapinmäentielle"

Kunnallisvalituksia tehtiin neljä (kaikki samasta päätöksestä):

- Kunnallisvalitus kunnanvaltuuston päätöksestä 26.5.2025 § 37 ”Honkamäki-Viidankankaan tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotus”

Talousarvioprosessin sisäinen valvonta

Talouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmän perustana on valtuuston vuosittain hyväksymä talousarvio ja -suunnitelma sekä siihen perustuvat käyttösuunnitelmat. Talouden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle ja kunnanhallitukselle niiden päättämällä aikataululla ja tavalla.

Talousarvioprosessissa ei havaittu vuoden 2025 aikana puutteita.

Kirjanpito- ja maksuliikenneprosessin sisäinen valvonta

Toimielinten ja tulosalueiden esihenkilöiden on huolehdittava siitä, että oman toimialueen toimintakulut suoritetaan ja toimintatulot kannetaan oikeamääräisinä ja ajallaan noudattaen lakia, taksoja, sopimuksia ja hyvää kauppatapaa. Menotositteen hyväksyjä on vastuussa laskun tarkastamisesta ja oikeellisuudesta. Kunnan tuloista osa saadaan lainsäädäntöön, viranomaisen päätöksiin tai sopimukseen perustuvina tilityksinä, joista osa suoritetaan hakemusten ja kustannus selvitysten perusteella ja osa ilman hakemusta. Tuloista valvontavastuussa oleva henkilö on kyseisen toimielimen tai tulosalueen tilivelvollinen viranhaltija, joka vastaa siitä, että hakemukset ja tilitykset tehdään ajallaan, ja että tulon perusteet ovat oikeat. Kunnan saatavat on laskutettava ja perittävä tehokkaasti, nopeasti ja taloudellisesti noudattaen lakia, sopimuksia ja hyvää kauppaa- ja perintätapaa sekä ottaen huomioon myös hyvän asiakaspalvelun vaatimukset. Päätökset ja sopimukset on tehtävä kirjallisesti ja siten, että ne sisältävät laskutuksessa tarvittavat tiedot (mukaan lukien arvonlisäverotiedot).

Jokainen maksutapahtumaa todentava tosite on varustettava asiatarkastus-, hyväksymis- ja tilimerkinnöillä. Asiatarkastajan on tarkastettava, että lasku, tilaus ja toimitus vastaavat toisiaan ja että lasku täyttää kirjanpito- ja arvonlisäverolain vaatimukset. Asiatarkastaja myös tiliöi laskun.

Hyväksyjän on varmistettava, että kulun suorittamiseen on käytettävissä määräraha ja että laskutus on hankintapäätöksen, vuokra-, urakka-, yhteistyö- tai muun sopimuksen mukainen. Kulu kirjataan kirjanpito tilille, jonne se luonteensa mukaisesti kuuluu, vaikkei tilillä olisikaan talousarvion käyttösuunnitelmassa määrärahaa. Tällöin on huolehdittava siitä, ettei tulosalueen kokonaismääräraha ylity. Hyväksyjä vastaa siitä, että lasku on tarkastettu ja tiliöity oikein.

Toimielimen on jokaisen tilivuoden alussa nimettävä henkilöt, jotka sen puolesta hyväksyvät tositteet, sekä heille varahenkilöt. Asiatarkastajana ja hyväksyjänä ei saa olla sama henkilö. Kunnanjohtajalla ja talous- ja hallintojohtajalla on oikeus hyväksyä tositteet koko talousarvion alueelta silloin, kun varsinainen hyväksyjä ja varahenkilö ovat estyneinä tai kun lasku koskee hyväksyjää itseään.

Kirjanpito- ja maksuliikenneprosessin sisäisessä valvonnassa ei havaittu vuonna 2025 puutteita.

Omaisuuksien hallinnoinnin sisäinen valvonta

Kunnan omaisuus kirjataan kunnan taseeseen. Kunnan omaisuutta ja rahavaroja on hoidettava riskittävästi ja tuloa tuottavasti. Kunnan henkilöstön velvollisuutena on huolehtia siitä, ettei kunnan omaisuutta katoa ja että se pidetään kunnossa ja että sitä käytetään taloudellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kunnan omaisuuden kohdistuneet vahingot tai rikokset on tarvittaessa ilmoitettava poliisille.

Kunnan omaisuutta on hoidettu huolellisesti. Vuoden 2025 aikana tapahtui pieniä kunnan omaisuuteen kohdistuneita vahingontekoja Sukevan kirjastolla sekä yhtenäiskoulun wc-tiloissa, jotka soviteltiin, ja joista kunta sai korvauksen aiheutuneesta vahingosta.

Sonkajärven kunta on esittänyt rangaistus- ja vahingonkorvausvaatimuksen vuonna 2024 tapahtuneesta muistolaatan anastamisesta ja tuhoutumisesta. Vahingonkorvauksia on vaadittu 1 714 euroa. Käräjäoikeus on vuonna 2025 hylännyt syytteen sekä korvausvaatimukset.

Tietohallinnon ja tietoturvan sisäinen valvonta

Tietohallintovastaava vastaa yleisestä tietoturvallisuuden valvonnasta ja seurannasta. Toimielimen ja tulosalueen sisäisestä tietoturvan toteuttamisesta ja valvonnasta vastaa esihenkilö. Jokaisen työntekijän on omassa työssään noudatettava tietoturva- sekä tietosuojaohjeita ja määräyksiä.

Kunta tekee tiivistä yhteistyötä Savon ICT Palvelut Oy:n kanssa tietohallintoon ja tietoturvaan liittyen. Tietoturvapoikkeamasta ilmoittaminen on ohjeistettu.

Kunnassa on tietosuojavastaava ja koko henkilöstö sekä luottamushenkilöt on koulutettu tietosuoja-asioihin. Vuonna 2025 Eduhousen koulutuslisenssi on laajennettu sisältämään myös tietoturva- ja tietosujakoulutukset.

Tietosuoja- ja turvaa koskevat seuraavat ohjeistukset:

- Tietosuoja- ja tietoturvapoliittikka
- Henkilötietojen käsittely Sonkajärven kunnassa
- Henkilöstön tietosuoja- ja tietoturvaperiaatteet
- Luottamushenkilön tietosuoja- ja tietoturvaperiaatteet
- Tiedonhallintamalli

Rekisteritietojen tarkastuspyyntö, tietopyyntö henkilötietojen käsittelystä sekä henkilörekisteriin talletetun henkilötiedon korjaamisvaatimus –lomakkeet löytyvät kunnan internet-sivuilta.

Kunnassa ei tehty vuoden 2025 aikana yhtään ilmoitusta tietoturvapoikkeamasta.

1.2.2 Riskienhallinnan järjestäminen

Sonkajärven kunnan riskienhallintaprosessi koostuu kahdeksasta vaiheesta, jotka perustuvat riskienhallinnan kansainvälisiin suosituksiin ja standardeihin:

1. Toimintaympäristön määrittäminen
2. Tavoitteiden asettaminen ja perustehtävät
3. Riskien tunnistaminen
  - a. Riskien itsearviointi
  - b. Vuosittain tehtävä
  - c. Huomioidaan toimintaympäristön muutokset
4. Riskien arvioiminen
  - a. Riskien tunnistamisen yhteydessä
  - b. Arvioidaan todennäköisyyttä ja vaikuttavuutta asteikolla 1–4
5. Riskeihin vastaaminen (hallintatoimet)
  - a. Riskien priorisointi
  - b. Toimenpiteiden valinta

6. Valvontatoimenpiteet (kontrollit)
7. Raportointi
8. Seuranta

Riskienhallintaprosessin vaiheet 1 ja 2 dokumentoidaan kuntastrategiaan sekä vuosittain laadittavaan talousarvioon. Toimintaympäristö määritellään Sonkajärven kuntastrategiassa sekä vuosittaisessa talousarviossa, mutta siihen liittyviä muutoksia seurataan jatkuvasti ja niihin reagoidaan tarpeen mukaan. Sonkajärven kunnan perustehtäviä säätelevät useat lait ja asetukset. Tavoitteet asetetaan Sonkajärven kunnan kuntastrategiassa ja muissa strategioissa ja suunnitelmissa. Tavoitteita täsmennetään vuosittain talousarviossa.

Vaiheet 3–6 dokumentoidaan erilliseen vuosittain päivitettävään riskienhallintaohjelmaan. Riskienhallintaohjelma laaditaan toimielintasolla ja sen laatimisesta vastaavat toimielinten esittelijät. Ohjelman laatimiseen osallistuvat tulosalueiden esimiehet. Riskienhallintaohjelma käsitellään ao. toimielimessä talousarviovuoden keväällä ja tarvittaessa. Mikäli kesken tilikauden havaitaan merkittäviä uusia riskejä, tulee niistä raportoida välittömästi ao. toimielimelle. Riskit tulee käsitellä toimielimessä riskienhallintaprosessin vaiheiden 3–6 mukaisesti ja dokumentoida ne riskienhallintaohjelmaan.

Sukevan aluelautakunta on käsitellyt riskienhallintaohjelman 25.2.2025 ja sivistyslautakunta 18.2.2025. Kunnanhallitus on käsitellyt riskienhallintaohjelman viimeksi 22.4.2024 ja tekninen lautakunta 25.6.2024. Vuonna 2025 on toimittu riskienhallintaohjelmien mukaisesti.

Vaiheet 7 ja 8 toteutetaan tilinpäätösprosessin yhteydessä. Riskienhallinnan toimeenpanosta, tuloksellisudesta ja olennaisimmista riskeistä raportoidaan toimintakertomuksessa. Seurannalla tarkoitetaan riskienhallinnan tehokkuuden arviointia ja riskienhallinnan kehittämistä. Seurannasta vastaa kunnanhallitus.

1.2.3 Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Sisäistä valvontaa kehitetään taloussuunnitelmakaudella sopimushallinnan osalta. Ensi vaiheessa sopimukset muutetaan sähköiseen muotoon. Seuraavassa vaiheessa sopimukset viedään asianhallintajärjestelmään.

1.2.4 Selonteon valmistelu ja käsittely

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko on valmisteltu johtoryhmässä. Selonteko sisältää kokonaiskatsauksen kunnan sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa. Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

	2025	2024
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toimintatuotot	2 642	2 630
Valmistus omaan käyttöön	11	16
Toimintakulut	-13 161	-12 878
Toimintakate	-10 509	-10 232
Verotulot	8 066	8 149
Valtionosuudet	5 215	4 654
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	82	131
Muut rahoitustuotot	606	855
Korkokulut	-92	-174
Muut rahoituskulut	-2	-3
Vuosikate	3 367	3 381
Poistot ja arvonalentumiset	-1279	-1135
Satunnaiset erät		1 004
Tilikauden tulos	2 088	3 249
Tilinpäätössiirot	362	-65
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 450	3 185

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	20,1	20,5
Vuosikate/Poistot, %	263	298
Vuosikate euroa/asukas	957	947
Asukasmäärä	3 518	3 569

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kuluja erotus, joka osoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön).

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää päteväenä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi. Jos poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnittelukaudelle tai investointeja on taloussuunnitelmassa leikattu ja siirretty suunnitelman ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnittelukautta pitemmällä jaksolla.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista poistonalaista investointitasoa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa. Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon erot veroprosenteissa. Riittävä tulorahoitus voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattavat olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutokset tilikaudella.

1.4 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

	2025		2024	
	1 000 €		1 000 €	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 367		3 381	
Satunnaiset erät	0		1 004	
Tulorahoituksen korjaukset	-261	3 106	-1 108	3 277
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 640		-1 562	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	241		222	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	-1 399	-340	-1 680
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 707		1 597
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-265		-150	
Antolainasaamisten vähennys	48	-217	0	-150
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 793	-1 793	-1 124	-1 124
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	15		-19	
Saamisten muutos	-113		463	
Korottomien velkojen muutos	-117	-215	-286	158
Rahoituksen rahavirta		-2 224		-1 116
Rahavarojen muutos		-518		481
	Rahavarat 31. 12.	5 101		5 619
	1. 1.	5 619	-518	5 138
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000€		9 599		11 264
Investointien tulorahoitus, %		240,7		252,3
Laskennallinen lainanhoitokate		8,4		4,9
Lainanhoitokate		5,8		3,5
Kassan riittävyys, pv		110		129
Asukasmäärä		3 518		3 569

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen

lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

	2025	2024
	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	94	117
Aineettomat oikeudet	1	1
Muut pitkävaikutteiset menot	93	116
Aineelliset hyödykkeet	22 069	21 925
Maa- ja vesialueet	1 569	1 551
Rakennukset	17 850	18 222
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 948	1 588
Koneet ja kalusto	264	323
Muut aineelliset hyödykkeet	8	8
Ennakkomaks ja keskener hankin	431	233
Sijoitukset	5 638	5 421
Osakkeet ja osuudet	5 011	5 011
Muut lainasaamiset	414	225
Muut saamiset	212	185
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	27 800	27 464
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	89	120
Lahjoitusrahastojen varat	333	356
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	421	476
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset	1 707	1 594
Pitkäaikaiset saamiset	1 170	1 235
Lainasaamiset	1 170	1 235
Lyhytaikaiset saamiset	537	359
Myyntisaamiset	90	118
Lainasaamiset	22	0
Muut saamiset	334	156
Siirtosaamiset	92	86
Rahat ja pankkisaamiset	5 101	5 619
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	6 809	7 213
VASTAAVAA YHTEENSÄ	35 030	35 152

	2025	2024
	1 000 €	1 000 €
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	9 332	9 332
Muut omat rahastot	44	44
Edell tilikaus yli-/alijäämä	13 126	9 942
Tilikauden yli-/alijäämä	2 450	3 185
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	24 952	22 502
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKS		
Poistoero	4 959	4 661
Vapaaehtoiset varaukset	340	1 000
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKS YHTEENSÄ	5 299	5 661
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	137	399
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	137	399
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	89	120
Lahjoitusrahastojen pääomat	329	337
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	418	457
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	2 279	4 040
Lainat rahoitus- ja vakuutusl	2 133	3 863
Lainat julkisyhteisöiltä	122	169
Saadut ennakot	16	0
Muut velat	8	8
Lyhytaikainen	1 945	2 094
Lainat rah.-ja vakuut.laitoks.	267	284
Lainat julkisyhteisöiltä	46	46
Saadut ennakot	3	3
Lyhytaikaiset ostovelat	535	663
Muut velat	116	116
Siirtovelat	978	982
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	4 224	6 134
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	35 030	35 152
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	86,4	80,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	26,4	39,7
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 euroa	15 577	13 126
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	4 428	3 678
Lainakanta 31.12., 1000 euroa	2 569	4 362
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	730	1 222
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 euroa	4 014	5 874
Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas	1 141	1 646
Lainasaamiset, 1000 euroa	414	225
Asukasmäärä	3 518	3 569

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$$= 100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$$

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

$$= [\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää

Lainakanta 31.12.

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla enakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.,

$$= \text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6 Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön. Valtionosuudet merkitään tuloihin tulonvähennyksenä silloin, kun niiden määrä on negatiivinen. Vähennyseriä tuloissa ovat lisäksi Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja menoissa Valmistus omaan käyttöön, Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot ja Pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikaudella kasvanut. Lyhytaikaisten lainojen ja Oman pääoman muutokset esitetään kumpikin nettoeränä joko tulona tai menona. Kokonaistulot ja -menot -laskelma on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja -menojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman Rahavarojen muutos vähennettynä Muut maksuvalmiuden muutokset -erän summalla.

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	2 642	Toimintakulut	13 161
Verotulot	8 066	- Valmistus omaan käyttöön	-11
Valtionosuudet	5 215	Korkokulut	92
Korkotuotot	82	Muut rahoituskulut	2
Muut rahoitustuotot	606	Tulorahoituksen korjauserät	
Investoinnit		+/- Pakollisten varausten muutos	261
Rahoitusosuudet investointimenoihin	241	Investoinnit	
Rahoitustoiminta		Investointimenot	1 640
Antolainasaamisten vähennys	48	Rahoitustoiminta	
Kokonaistulot yhteensä	16 901	Antolainasaamisten lisäys	265
		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 793
		Kokonaismenot yhteensä	17 204

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 16 901 - 17 204 = -303
 Rahavarojen muutos -
 Muut maksuvalmiuden muutokset = -518 - (-215) = -303

1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

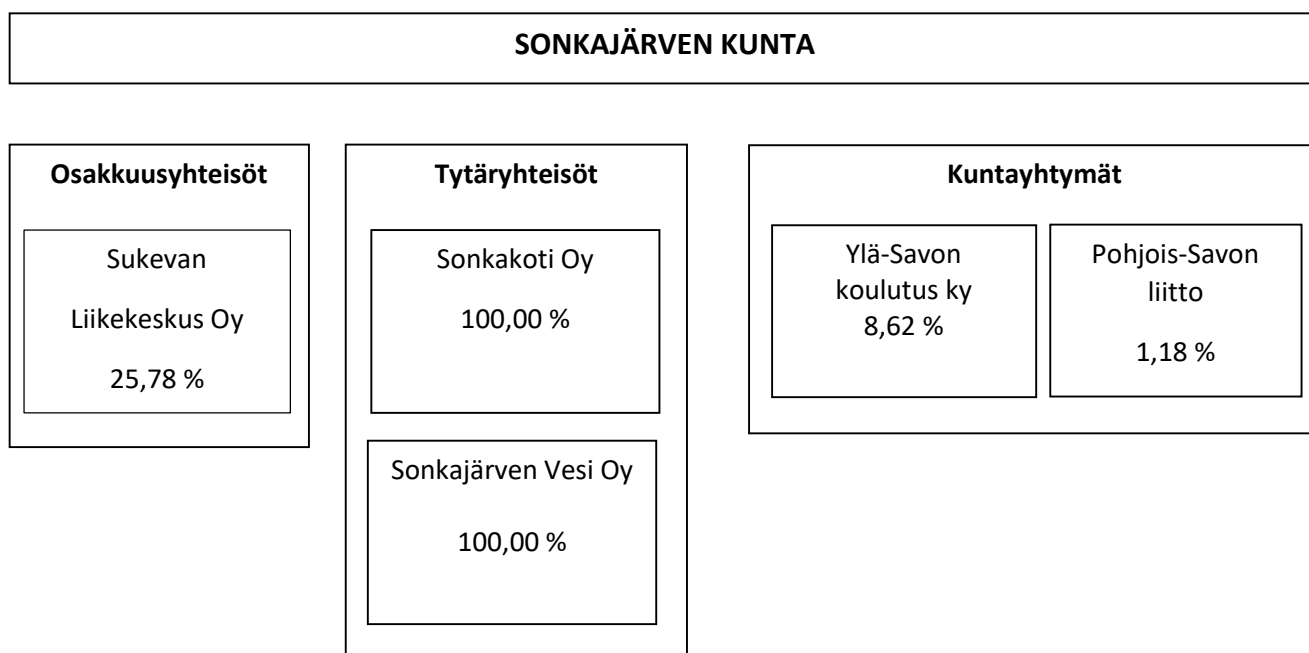
1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Sonkajärven kuntakonserniin on vuonna 2025 kuulunut kaksi tytäryhteisöä, yksi osakkuusyhteisö sekä kaksi kuntayhtymää. Konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2025.

KONSERNIRAKENNE 31.12.2025

1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Omistajapolitiikka ja konserniohje ohjaavat konsernin toiminnan ohjausta. Tilikaudella 2025 omistajaohjaus tytäryhteisöille on ollut riittävää ja tiedonkulku on järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla. Kunnanjohtaja sekä luottamushenkilöt toimivat tytäryhteisöjen hallituksissa ja toteuttavat siten omistajapolitiittista ohjausta tytäryhteisöihin. Lisäksi tapauskohtaisesti yhteisöedustajia voidaan ohjeistaa, yhtiöiden edustajia kuulla suullisesti ja järjestää suunnittelukokouksia merkittävistä konsernia koskevista asioista.

1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Sonkakoti Oy:n omistama Männikkötie 24 C-talo suljettiin 31.10.2025. Taseesta tehtiin alaskirjausta 37 615,55 €. Tilikauden päättymisen jälkeen tammikuussa 2026 Koulutie 5 on tyhjennetty ja kiinteistö myyty Sonkajärven kunnalle 1 € kauppahinnalla. Sonkajärven kunta tulee purkamaan rakennuksen. Sonkakoti Oy on alaskirjannut rakennuksen jo vuonna 2024 sen jäätyä tyhjilleen.

Sonkajärven kunta myönsi Sonkakoti Oy:lle omavelkaisen takauksen Kuntarahoituksen 200 000 euron yrittodistukselle. Takaukselle on saatu vastavakuus.

Sonkajärven kunta myönsi vuonna 2025 Sonkajärven Vesi Oy:lle 240 000 euron investointilainan sekä omavelkaisen takauksen Kuntarahoituksen 200 000 euron yrittodistukselle. Takaukselle on saatu vastavakuus.

1.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sonkajärven kunnanvaltuusto on tehnyt 19.5.2025 periaatepäätöksen Sonkajärven Hyvinvointikiinteistöt Oy:n perustamisesta. Asian käsittelyä jatketaan vuonna 2026. Toteutuessaan yhtiöittäminen muuttaa kunnan konsernirakennetta siten, että konserniin tulee uusi kunnan 100 %:sesti omistama tytäryhtiö.

Sonkajärven Vesi Oy:n tulos on ollut tappiollinen molempina toimintavuosina 2024 ja 2025. Vuonna 2025 tappio kasvoi yli 100 000 euroon. Tappio on kirjattu oman pääoman vähennykseksi. Oma pääoma on vielä vahva. Sonkajärven Vesi Oy otti vuonna 2025 uutta pitkäaikaista lainaa 238 000 euroa perusparannusinvestointeja varten. Yhtiön lainamäärä on suuri liikevaihtoon suhteutettuna (lainat 1,3 milj. euroa, liikevaihto 1,0 milj. euroa). Vesi Oy:n haasteena on mm. käyttötalouden tasapainottaminen ja investointikyvystä huolehtiminen. lähivuosien suurin yksittäinen investointi tulee olemaan Sukevan vesitornin peruskorjaus, joka voidaan tarpeen mukaan tehdä osissa.

Sonkajärven kunnan väkiluvun väheneminen tulee pienentämään vedenkulutusta ja vaikuttamaan Vesi Oy:n tuloihin. Jätevuotoveden määrän pienentäminen auttaisi pienentämään kustannuksia. Jätevesikaivojen kunnostustöitä on tehty vuonna 2025 ja tullaan jatkamaan vuonna 2026.

Pitkään jatkuneen negatiivisen väestökehityksen seuraukset näkyvät myös Sonkakoti Oy:ssä nyt ja tulevaisuudessa. Käyttöasteen pitäminen 95 % yläpuolella tulee olemaan jatkossakin hankalaa. Hakijoiden perhekoot ovat pienentyneet ja isoja asuntoja on yhtiöllä liikaa. Yhtiö varautuu lähivuosina sulkemaan/purkamaan asuntoja Sukevalla ja Sonkajärvellä. Pääpainona puruissa ovat isot asunnot. Heikon käyttöasteen takia yhtiön kassa on tiukalla tulevina vuosina. Remonteista joudutaan karsimaan, jotta voidaan rahoittaa yhtiön perustoiminnot. Samalla yhtiön korjausvelka kasvaa. Yhtiön rahoittaminen omistajan taholta tulee ajankohtaiseksi.

Hyvinvointialueen ratkaisut terveyskeskuksesta ja päivystyksistä vaikuttavat pitkällä tähtäimellä merkittävästi myös asuntojen käyttöasteeseen. Mikäli terveyskeskuspalvelut kunnasta häviävät, vaikuttaa se myös merkittävästi Sonkakodin asuntojen käyttöasteeseen. Sonkakodin asukkaista valtaosa on paljon terveyskeskuspalveluita käyttäviä eläkeläisiä.

Sukeva liikekeskus Oy:llä on vastikesaatavia tilinpäätöksen mukaan noin 22 000 euroa. Saatavien määrä kasvaa koko ajan. Konsernijohto käy alkuvuodesta 2026 omistajaohjauksellisen keskustelun asiasta.

1.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kunnan konserniohjeessa luodaan puitteet Sonkajärven kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistushajaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöistä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Valtuusto määrittelee kunnan tavoitteet ja niiden mukaisen omistajapolitiikan linjaukset, päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista ja hyväksyy konserniohjeet.

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kunnanhallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin sekä antaa ohjeet kuntaa eri yhteisöjen ja säätiöiden hallintoelimiä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin.

Tilikauden aikana ei ole raportoitu merkittävästä poikkeamista.

Kunnanhallitus seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista. Kunnanhallitus myös vastaa tytäryhtiöiden valvonnan järjestämisestä, antaa konserniohjetta yksityiskohtaisemmat ohjeet tai delegoi ohjeiden antamisvaltuudet kunnan muulle viranomaiselle sekä antaa tilinpäätöksen yhteydessä valtuustolle selvityksen konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan konsernipolitiikkaa, vastaa konserniohjeen mukaan kunnanjohtajalle kuuluvista tehtävistä, seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle. Kunnanjohtaja seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhtiöiden hallituksen tai vastaavan toimielimen kokoukseen, jossa hänellä on läsnäolo- ja puheoikeus.

Konserniraportoinnissa tytäryhtiöt ovat noudattaneet konserniohjeen määräyksiä ja toimittaneet toimielintensä esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset kunnanjohtajalle. Tytäryhtiöt ovat myös raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan välitilinpäätöksen 30.6.2025 ja tilinpäätöksen 2025 yhteydessä. Konsernitilinpäätös 2025 on laadittu kunnan tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, osakkuusyhtiöt sekä kuntayhtymät. Konsernitilinpäätös käsittää konsernitaseen, -tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Keskitetysti järjestettyjä toimintoja kuntakonsernissa voivat olla muun muassa rahoitus- ja sijoitustoiminta, maksuliikenteen hoito, hankinnat ja riskienhallinta, vakuuttaminen, henkilöstöpolitiikka ja tietohallinto. Myös tiedottaminen ja markkinointi voidaan kuntakonsernissa hoitaa keskitetysti. Keskitettyjä konsernitoimintoja ei tilikaudella ole ollut, lukuun ottamatta ICT-palveluita, jotka ostetaan Savon ICT Palvelut Oy:ltä ja joita käyttävät joiltakin osin myös Sonkakoti Oy ja Sonkajärven Vesi Oy.

Tytäryhteisöjen riskienhallinta on järjestetty noudattamaan mahdollisuuksien mukaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa kunnan kanssa. Riskien vakuuttamisessa on noudatettu yhtenäisiä toimintaperiaatteita. Konsernivalvonta on järjestetty tytäryhtiöiden toimintaympäristö ja kokonaisuus huomioiden tarkoituksenmukaisella ja riittävällä tavalla.

1.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma

	Vuosi 2025		Vuosi 2024	
Toimintatuotot		7 134 192		7 346 383
Toimintakulut		-16 847 753		-16 659 520
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		4 310		3 416
Toimintakate		-9 709 251		-9 309 721
Verotulot		8 017 286		8 099 772
Valtionosuudet		5 214 926		4 654 255
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot		93 518		141 723
Muut rahoitustuotot		605 906		854 566
Korkokulut		-248 904		-364 014
Muut rahoituskulut		-2 256	448 264	-3 483
Vuosikate		3 971 225		4 073 097
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-2 095 783		-2 020 194
Omistuksen eliminointierot				
Arvonalentumiset		-41 885	-2 137 668	-46 847
Satunnaiset erät			0	0
Tilikauden tulos		1 833 558		2 006 056
Tilinpäätössiirrot		1 315		3 627
Tilikauden verot		437		-3 716
Laskennalliset verot		-14 430		-14 660
Vähemmistöosuudet		0		0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 820 880		1 991 307

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut %	42,3	44,1
Vuosikate/Poistot, %	186	197
Vuosikate, €/asukas	1 129	1 141
Asukasmäärä 31.12.	3 518	3 569

Konsernirahoituslaskelma

	Vuosi 2025		Vuosi 2024	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 971 225		4 073 097	
Satunnaiset erät	0		0	
Tilikauden verot	437		-3 716	
Tulorahoituksen korjaukset	-271 170	3 700 491	-129 552	3 939 829
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 883 365		-1 762 089	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	253 430		236 827	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 945	-1 624 991	10 948	-1 514 314
Toiminnan ja investointien rahavirta				
		2 075 500		2 425 516
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-26 700			
Antolainasaamisten vähennys		-26 700		0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	88 800		130 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 227 949		-1 681 068	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-2 139 149		-1 551 068
Oman pääoman muutokset		-2 057		-2 799
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	16 529		-19 563	
Vaihto-omaisuuden muutos	-5 643		-49 263	
Saamisten muutos	-120 501		-12 815	
Korottomien velkojen muutos	-123 935	-233 550	-225 319	-306 960
Rahoituksen rahavirta				
		-2 401 456		-1 860 827
Rahavarojen muutos				
		-325 956		564 689
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	6 361 423		6 687 379	
Yritysjärjestelyissä siirtyneet rahavarat				
Rahavarat 1.1.	6 687 379	-325 956	6 122 690	564 689

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

5 vuodelta, €	9 670 749	10 853 105
Investointien tulorahoitus, %	243,6	267,0
Laskennallinen lainanhoitokate	4,0	3,1
Kassan riittävyys	111	119

Konsernitase

<u>VASTAAVAA</u>	<u>Vuosi 2025</u>	<u>Vuosi 2024</u>	<u>VASTATTAVAA</u>	<u>Vuosi 2025</u>	<u>Vuosi 2024</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 331 616	9 331 616
Aineettomat oikeudet	10 792	11 896	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	94 079	118 562	Arvonkorotusrahasato	29 501	29 501
Ennakkomaksut	0	0	Muut omat rahastot	681 228	659 678
	104 871	130 458	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	15 055 447	13 087 750
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 820 880	1 991 307
Maa- ja vesialueet	1 858 615	1 841 162		26 918 672	25 099 852
Rakennukset	23 977 967	24 776 121	VÄHEMMISTÖSUUDET	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	560 585	387 187	POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	377 107	455 260	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	7 568	7 568	Muut pakolliset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	442 768	239 457		0	0
	27 224 610	27 706 755	PAKOLLISET VARAUKSET		
Sijoitukset			Muut pakolliset varaukset	151 711	413 625
Osakkuusyhteisöosuudet	49 550	45 240		151 711	413 625
Muut osakkeet ja osuudet	1 059 413	1 059 414	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut lainasaamiset	18 173	18 173	Valtion toimeksiannot	49 623	93 468
Muut saamiset	212 126	185 426	Lahjoitusrahastojen pääomat	330 408	338 168
	1 339 262	1 308 254	Muut toimeksiantojen pääomat	20 057	17 980
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				400 088	449 616
Valtion toimeksiannot	49 623	93 468	VIERAS PÄÄOMA		
Lahjoitusrahastojen varat	332 702	355 658	Pitkäaikainen		
Muut toimeksiannot	18 108	16 048	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 672 009	7 685 283
	400 432	465 174	Lainat julkisyhteisöiltä	179 337	209 040
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Saadut ennakot	16 060	1 008
Vaihto-omaisuus	142 522	136 879	Pitkäaikaiset ostovelat	0	151 877
Aineet ja tarvikkeet	62 954	60 791	Muut velat	7 750	43 149
Muu vaihto-omaisuus	79 568	76 088	Siirtovelat	0	254 208
	142 522	136 879	Laskennalliset verovelat	210 960	196 300
Saamiset				6 086 116	8 540 866
Pitkäaikaiset saamiset			Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	35 488	0	Joukkovelkakirjalainat		
Lainasaamiset	0	0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	549 445	597 979
Muut saamiset	18 589	0	Lainat julkisyhteisöiltä	77 895	125 533
Siirtosaamiset	75 649	0	Saadut ennakot	35 130	30 435
	129 725	0	Ostovelat	750 401	690 852
Lyhytaikaiset saamiset			Muut velat	259 104	261 156
Myyntisaamiset	408 452	519 573	Siirtovelat	1 234 755	994 449
Lainasaamiset	21 511	0	Laskennalliset verovelat	14 430	14 660
Muut saamiset	334 692	173 205		2 921 160	2 715 065
Siirtosaamiset	10 246	91 348	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	36 477 747	37 219 023
	774 902	784 126			
Rahoitusarvopaperit					
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0	0			
Muut arvopaperit	499 886	391 138			
	499 886	391 138			
Rahat ja pankkisaamiset	5 861 536	6 296 241			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	36 477 747	37 219 023			
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT					
Omavaraisuusaste %	73,9	67,5			
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	44,0	55,8			
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1000 €	16 876	15 079			
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) €/asukas	4 797	4 225			
Konsernin lainat €/asukas	1 842	2 415			
Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	6 479	8 618			
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 euroa	6 927	8 977			
Lainat ja vuokravastuut 31.12. euroa/asukas	1 969	2 515			
Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €	18	18			
Kunnan asukasmäärä	3 518	3 569			

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tuloslaskelman mukaan tilikauden tulos on 2 088 194,72 euroa.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että tilikauden 2025 tulokseen vaikuttavina toimenpiteinä toteutetaan seuraavat toimenpiteet:

1. Puretaan investointivaraukset:
  - a. 450 000,00, torin rakentaminen
  - b. 210 000,00, Sukevan päiväkodin julkisivun ja katon maalaus
  - c. oikaisu v. 2023, - 264,57

2. Tehdään poistoeron lisäykset:
  - a. - 433 853, torin rakentaminen
    - i. tuloutettu liikavaraus 16 147
  - b. - 185 834, Sukevan päiväkodin julkisivun ja katon maalaus
    - i. tuloutettu liikavaraus 24 166

3. Puretaan kirjattuja poistoeroja suunnitelman mukaan:

Rutakon koulu	51 486,02
Mosaiikin keittiöinvestointi	10 671,33
Sukevan kyläkeskuksen katto	8 325,00
Arkistotilat terveyskeskus	8 325,00
Terveyskeskuksen peruskorjaus	93 240,00
Kirjaston iv-saneeraus	3 330,00
Urheilukentän peruskorjaus	109 939,89
Sonkajärven latukone	36 200,00
Torin rakentaminen	101,83
Sukevan päiväkodin julkisivun ja katon maalaus	237,73
Yhteensä	321 856,80

4. Tilikauden ylijäämän käsittely:

Tilikauden ylijäämä 2 450 099,95 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli/alijäämätilille.

2 Talousarvion toteutuminen

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu on laadittu sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuoterille.

2.1 Kuntakonsernin tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2025 talousarviossa kuntakonsernille asetetut tavoitteet on saavutettu seuraavasti:

Kuntakonsernille asetettavat tavoitteet	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Kertynyt ylijäämä/asukas, euroa	4 225	>0	4 797
Vuosikate/poistot, %	197	>80	186
Lainat ja vastuut/asukas, euroa	2 515	<10 000	1 969
Laskennallinen lainanhoitokate	3,1	>0,8	4,0

Kuntakonsernin tavoitteet saavutettiin erinomaisesti.

Vuoden 2025 talousarviossa tytäryhteisöille asetetut tavoitteet on saavutettu seuraavasti:

	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Sonkakoti Oy			
Asuntojen käyttöaste, %	93,22	97	92,6
Vuokrasaavat, 1000 euroa	17	<18	15
Omavaraisuusaste, %	34,15	30	36,98
Sonkajärven Vesi Oy			
Voitto / tappio, euroa	-13 603,74	0	-106 165,33
Lainan lyhennys kunnalle, euroa	65 000	65 000	65 000

Sonkakoti Oy ei saavuttanut asuntojen käyttöastetavoitetta. Käyttöaste oli 92,6 %. Vuokrasaavat pysyivät alle tavoitteen ollen 15 000 euroa. Omavaraisuusaste ylitti tavoitteen ollen 36,98 %.

Sonkajärven Vesi Oy ei saavuttanut tulostavoitetta; tavoitteena oli nollatulos, ja tappiota syntyi -106 165,33 euroa. Lainanlyhennys kunnalle pystyttiin suorittamaan.

SONKAKOTI OY

Sonkakoti Oy on Sonkajärven kunnan omistama kiinteistöyhtiö, jonka vastuulla on tuottaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja Sonkajärven kunnan alueella. Yhtiöllä on hallinnassaan 288 vuokra-asuntoa, joista 78 % sijaitsee Sonkajärven taajamassa ja loput Sukevan taajamassa.

SONKAKOTI OY:N STRATEGIA

Sonkakoti Oy Strategia 2022 – 2030

- Vuokra-asuntojen määrä ja laatu vastaa kysyntää
- Remontin yhteydessä asunnot korjataan esteettömäksi
- Etätöiden mahdollistaminen (Laajakaista + kaapeliTV)
- Sähköiset palvelut
- Huippu palvelua asukkaille
- Pihamaat / yleisilme pidetään siistinä
- Asuntojen edullisuus

Seurattavat mittarit

- Käyttöaste %
- Laajakaista asuntojen määrä %
- Esteettömien asuntojen määrä %
- Lainasalkun koko €/m²
- Energiakulutukset
- Asukastytyväisyyskysely

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Asuinrakennukset, kpl	52	52	52
Asuinrakennukset, rakennustilavuus, m ³	56 582	56 582	56 582
Asuinhuoneistoala, m ²	14 908	14 908	14 908
Huoneistot, kpl	288	288	288
Toimistorakennukset, kpl	1	1	1
Toimistorakennus, kunnantalo, rak.tilavuus m ³	2 400	2 400	2 400
Toimistorakennus, kunnantalo, m ²	665	665	665
Liikevaihto, 1 000 €	2 006	2 049	1 973
Henkilökunta, henkilöitä	4	4	4
Keskivuokra, asuinhuoneistot €/m ²	9,45	9,84	9,84
Vuokra, kunnantalo €/m ² , sis. alv	18,80	19,30	19,30
Asuntojen vaihtuvuus, %	23	20	19
Asuntojen käyttöaste, %	93,22	95	92,6
Omavaraisuusaste, %	35,17	31	36,98
Maksuvalmius, quick ratio	0,27	0,2	0,23
Vuokrasaavat, 1 000 €	17	18	15
Lainakanta, 1 000 €	4 462	4 068	4 068
Lainanlyhennykset, 1 000 €	427	394	394
Poistot, 1 000 €	284	271	273
Rahoitustuotot ja kulut, 1 000 €	190	172	142

SONKAJÄRVEN VESI OY

Sonkajärven Veden toiminta-alue käsittää vesijohdon ja jäteviemärin osalta alueet Sonkajärven kirkonkylän, Sukevan taajamassa ja Jyrkällä. Vesihuoltopalvelut ovat tilikauden aikana toimineet moitteettomasti.

Talousveden laatu on säilynyt koko tilikauden ajan laadukkaana täyttäen sille asetetut laatuvaatimukset. Tilikauden aikana tehtiin Sukevan vesitornin sisäosiin kuntokartoitus. Kuntokartoitus osoitti vesitornin olevan oletettua paremmassa kunnossa.

Sukevan jätevedenpuhdistamon toiminta täytti kaikki ympäristöluvan mukaiset vaatimukset. Puhdistamon toiminta oli vakaana koko tilikauden. Kaksi linjaisella puhdistamolla pohjoispuoleinen allas kunnostettiin tilikauden aikana. Sonkajärveltä lisälmeen johtava jätevesilinja täytti ympäristöluvan mukaiset vaatimukset. Kevään ja syksyn aikana todettiin lisälmeen menevässä jätevedessä olevan mukana huomattava määrä ns. vuotovesiä. Sonkajärven kunnan kanssa tehdyn hulevesisopimuksen mukaisesti Sonkajärven kunta maksoi kompensatiota vuotovesistä tilikaudella 70 000 €. Raha käytettiin vuotojen selvittämiseen ja korjaamiseen. Vuotovesiprosenttia saatiin pudotettua merkittävästi tilikauden aikana. Tehdyt korjaukset ja kuiva vuosi edesauttoivat tilannetta.

Toisen tilikauden liikevaihto laski hieman yhtiön edellisestä tilikaudesta (1,048 milj.€ 2025, 1,080 milj.€ 2024). Pitkäaikaista lainaa yhtiöllä on 1,32 milj. euroa Sonkajärven kunnalle. Uutta lainaa nostettiin 238 000 €, lainarahalla toteutettiin Taivallahdentien, Samulinpolun ja Pumppaamontien perusparannukset. Lisäksi hankittiin aurinkovoimalat Sukevan puhdistamolle, Sonkajärven Välpäälle ja Tasausaltaalle. Varautumista parannettiin hankkimalla yhdessä lisälmen vesilaitoksen kanssa 10m³ varavesisäiliö. Sonkajärven Vesi Oy avasi tilikauden aikana Kuntarahoitus Oy:n yritystodistusohjelman arvoltaan 200 000€.

Talovesi- ja jätevesi		2025			2024		
		SKJ	SVA	Jyrkkä	SKJ	SVA	Jyrkkä
Talovesien käyttömaksu (alv 25,5%)	€/m ³	2,21	2,21	2,21	2,21	2,21	2,21
Jäteveden käyttömaksu (alv 25,5%)	€/m ³	4,96	4,96	4,96	4,96	4,96	4,96
Verkostoon pumpattu vesi	m ³	146 764	80 856	2 333	149 292	76 574	2 825
Laskutettu vesi	m ³	131 953	73 578	2 102	137 309	72 463	2 172
Vuotovesi (puhdas)	%	10,09 %	9,00 %	9,90 %	8,03 %	5,37 %	23,12 %
Vesijohtoverkoston pituus	m	19 000	27 320	3 000	19 000	27 320	3 000
Kulutuspaikkoja	kpl	420	322	30	420	321	30
Puhdistettu jätevesi	m ³	93 616	49 774	1 153	113 149	66 606	2 056
Laskutettu jätevesi	m ³	57 310	30 158	1 407	57 006	31 692	1 407
Vuotovesi (jäte)	%	38,78 %	39,41 %	-22,03 %	49,62 %	52,42 %	31,57 %
Viemäriverkoston pituus	m	20 000	27 000	2 000	20 000	27 000	2 000

Talous	2025	2024
Omavaraisuusaste %	64,09	67,22
Nettovelkaantumisaste %	41,78 %	39,67 %
Maksuvalmius, quick radio	2,41	2,16
Liikevaihto mil €	1,048	1,080

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutumisvertailu noudattaa talousarvion toimitus- ja tulosaluerakennetta. Talouden toteutumisen lisäksi esitetään tavoitteiden toteutuminen mahdollisine poikkeamineen.

2.2.1 Keskusvaalilautakunta

Tulosalue: Vaalit

Kustannuspaikat: Eduskuntavaalit, presidentinvaalit, EU-vaalit, kuntavaalit, aluevaalit

Tilivelvolliset: Keskusvaalilautakunta, keskusvaalilautakunnan sihteeri

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien toimittaminen; vaalipäivän äänestys ja ennakoäänestys (yleinen, koti- ja laitosäänestys).

Tulosalue: Vaalit

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 - TA 2025 (muutos)	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
10 Keskusvaalilautakunta					
TOIMINTATUOTOT (t€)	7	0	7	4	-3
TOIMINTAKULUT (t€)	-17	0	-17	-16	1
TOIMINTAKATE (t€)	-10	0	-10	-11	-1
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-17	0	-17	-16	1

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Alue- ja kuntavaalit toimitettiin samanaikaisesti 13.4.2025. Alue- ja kuntavaaleissa kunnassa oli 3023 äänioikeutettua.

Aluevaaleissa äänesti ennakkoon 34,3% ja vaalipäivänä 20,3% äänioikeutetuista. Aluevaaleissa äänesti kunnassa yhteensä 1664 äänioikeutettua ja äänestysaktiivisuus oli kokonaisuudessaan 54,5%. Koko maan äänestysprosentti oli 51,7%.

Kuntavaaleissa äänesti ennakkoon 36,6% ja vaalipäivänä 21,4% äänioikeutetuista. Kuntavaaleissa äänesti yhteensä 1769 äänioikeutettua ja äänestysaktiivisuus oli kokonaisuudessaan 58%. Koko maan äänestysprosentti oli 54,6%.

Vaalien toimittamiskustannuksista vastaavat pääsääntöisesti oikeusministeriö ja kunnat. Kunnat vastaavat keskusvaalilautakunnan menoista sekä ennakoäänestämisen ja vaalipäivän äänestämisen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Oikeusministeriö ei alue- ja kuntavalleissa suorita kunnalle valtiollisista vaaleista tuttua kulukorvausta. Vaalilain 188 §:n mukaan hyvinvointialue korvaa kunnalle ne korvaukset, jotka aiheutuivat kunnalle pelkästään aluevaaleista. Valtionvarainministeriö, oikeusministeriö ja Suomen Kuntaliitto ovat 16.8.2024 sopineet suosituksesta, jonka mukaan hyvinvointialueen maksama korvaus olisi 1,4

euroa kutakin kunnan lainvoimaiseen äänioikeusrekisteriin merkittyä äänioikeutettua kohden. Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa tehtiin suosituksen mukainen sopimus 27.2.2025 aluevaalien kustannusten korvaamisesta vuoden 2025 aluevaalien osalta. Hyvinvointialue maksoi kunnalle 4232 euroa vuoden 2025 aluevaalien kustannuksista.

Vuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Seuraavat vaalit ovat eduskuntavaalit vuonna 2027.

2.2.2 Tarkastuslautakunta

Tulosalue: Tarkastustoimi

Kustannuspaikka: Tarkastustoimi

Tilivelvolliset: Tarkastuslautakunta

Valtuuston päätettävien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu sekä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi kunnassa ja kuntakonsernissa. Lisäksi tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 - TA 2025 (muutos)	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muu- tos)
11 Tarkastuslautakunta					
TOIMINTAKULUT (t€)	-39	0	-39	-25	14
TOIMINTAKATE (t€)	-39	0	-39	-25	14
Laskennalliset kulut (t€)	-1	0	-1	-1	0
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-40	0	-40	-26	14
Työsuunnitelman painopistealueet (lkm) 12				13	
Koulutukset (kpl)	2			1	
Tilintarkastajan antamat suulliset ja kirjalliset raportit (lkm)	4			2	
Tarkastus (kpl)	9			7	
Ostetut tilintarkastuspäivät, tilintarkastaja (pv)	9			7,5	
Ostetut tilintarkastuspäivät, avustava tilintarkastaja (pv)	6			12	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Toimikauden alussa on laadittu tarkastuslautakunnan työsuunnitelma painopistealueineen, jonka pohjalta tarkennetaan vuosittainen työohjelma. Tarkastuslautakunta on seurannut toimielinten ja viranhaltijoiden päätöksiä sekä kuullut arviointityön pohjaksi viranhaltijoita ja toimielinten puheenjohtajia sekä tytäryhteisöjen, henkilöstön, Sonkajärven Yrittäjien ja MTK:n edustajia. Kunnanhallituksen vuoden 2024 toimintakeromukseen sisältyvä selvitys kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta on tarkastettu.

Yhteenvetona vuoden 2024 tarkastuksista on laadittu 20.5.2025 arviointikertomus vuodelta 2024, jonka kunnanvaltuusto on käsitellyt 26.5.2025. Arviointikertomuksessa on edellisten vuosien arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi. Kunnanhallituksen selvitys vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista on käsitelty kunnanvaltuuston kokouksessa 15.9.2025. Tarkastuslautakunta on antanut 19.11.2025 väliarviointiraportin vuodelta 2025, jonka kunnanvaltuusto on käsitellyt 15.12.2025.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoitukset 17.9.2025 ja kunnanvaltuusto merkitsi ne tiedoksi 9.10.2025.

Tilintarkastuspalvelut ja tarkastuslautakunnan sihteeritehtävät on ostettu BDO Auditor Oy:ltä.

2.2.3 Kunnanhallitus ja valtuusto

Tulosalue: Yleishallinto

Kustannuspaikat: Valtuusto, kunnanhallitus, avustukset, jäsenmaksut ja maksuosuudet, hankerahat, edustus ja suhdetoiminta, toimikunnat ja työryhmät, yleishallinto, asiointipiste, ICT-palvelut, asumispalvelut, henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, toimialahallinto- ja talouspalvelut, muu toiminta, pakolaisten palvelut

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja

Yleishallinto vastaa kunnan hallinnosta, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista, kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä asianhallinnasta ja arkistotoimesta.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 - TA 2025 (muutos)	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
120 Yleishallinto					
TOIMINTATUOTOT (t€)	48	0	48	138	90
TOIMINTAKULUT (t€)	-2 045	17	-2 062	-1 858	204
TOIMINTAKATE (t€)	-1 997	17	-2 014	-1 720	294
Poistot ja arvonalentumiset (t€)	-13	0	-13	-9	4
Laskennalliset tuotot (t€)	1 282	0	1 282	1 124	-158
Laskennalliset kulut (t€)	-99	0	-99	-49	50
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-2 157	17	-2 174	-1 916	258
Kokoukset, valtuusto (kpl)				9	
Kokoukset, hallitus (kpl)				16	
Kokoukset, vanhus- ja vammaisneuvosto (kpl)				4	
Kokoukset, kyläparlamentti (lkm)				4	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Yleishallinnon toiminta sujui entiseen tapaan. Yleishallinto-yksikön henkilöstölle sekä kunnan esihenkilöille toteutettiin Työsuojelurahaston osarahoittama hanke Vahvistuva keskustelukulttuuri ja esihenkilötyö Sonkajärven menestystekijänä. Hankkeen kustannukset olivat noin 18 t€, josta Työsuojelurahaston rahoitus noin 13 t€.

Määräaikainen arkistotyöntekijä työskenteli arkistossa suunnitellusti. Vuoden kuluessa toteutettiin mm. sote-aineiston siirtoja hyvinvointialueelle. Määräaikainen viestintäsihteeri työskenteli suunnitellusti kevään ajan.

Valtuuston kokouspalkkiot olivat 37 t€ (TA 30 t€) ja kunnanhallituksen kokouspalkkiot noin 30 t€ (TA 25 t€). Asiantuntijapalveluita hankittiin yhteensä 33 t€, ja ne sisälsivät toimitilojen yhtiöittämiseen liittyvän selvityksen, strategiaproessin fasilitoinnin sekä vakuutusten kilpailuttamisen. Vakuutusten kilpailuttamisen johdosta saavutetaan jatkossa merkittävä vuosittainen säästö vakuutuskustannuksissa. Strategiaproessin tuloksena valmistui Sonkajärven kuntastrategia 2030.

Vauvarahoja maksettiin 8 t€ (TA 10 t€) ja vesihuoltoavustuksia 1 t€ (TA 7 t€). Sotaveteraanien leskien siivousavustuksia maksettiin 1 500 euroa (TA 1 500 euroa).

Pohjois-Savon liiton maksuosuus oli noin 32 t€, Kuntaliiton maksuosuus noin 9 t€ ja Kuopion alueen Kaupakamarin jäsenmaksu noin 1 300 euroa. Lisäksi Suomen yrityskummit ry:n jäsenmaksu oli noin 600 euroa ja Ylä-Savon Veturi ry:n yhteistoimintaosuus noin 12t€.

Yleiset sekä talous- ja henkilöstöhallinnon ICT-kulut olivat yhteensä noin 213 t€.

Työterveyshuollon kustannukset olivat noin 114 t€ ja työterveyshuollon kela-korvauksia saatiin noin 38 t€ euroa. Henkilöstölle toteutettiin henkilöstöohjelman mukaisia vaatehankintoja, järjestettiin koulutusta (mm. Eduhouse-koulutuslisenssi, tekoälykoulutus), jaettiin tyhy-etuna Smartum-seteleitä sekä järjestettiin pikkujoulut. Vuoden kuluessa otettiin käyttöön KVTES:in mukainen tasopalkkausjärjestelmä.

Kotikuntakorvauksia saatiin lähes 80 t€. Verotuskustannukset olivat 38 t€. Asumispalvelujen hoitopalkkio Sonkakoti Oy:lle oli noin 8 t€. Löytöeläinpalvelun kustannukset oivat noin 6 t€.

Vuoden 2025 tasausmaksu oli noin 190 t€ (TA 225 t€). Tasausmaksu on vuodesta 2023 lähtien korvannut eläkemenoperusteisen maksun.

Tulosalue: Työllistäminen

Kustannuspaikat: Työpaja, työmarkkinatuen kuntaosuus, työllistämishankkeet, nuorten kesätyöllistäminen

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, työllisyyskoordinaattori, talous- ja hallintojohtaja

Työllistämisen tulosalue tarjoaa nuorille ja pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksia työllistymiseen ja työelämään tai koulutukseen sijoittumiseen. Panostamalla nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen edistetään kuntalaisten ja erityisesti nuorten hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä. Vuonna 2024 työllisyyden kuntakokeilu vastasi osaltaan sonkajärveläisille tarjottavista viranomaispalveluista TE-toimiston kanssa yhteistyössä. Vuoden 2025 alusta viranomaispalvelujen järjestäminen siirtyi Ylä-Savon työllisyysalueelle

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo	To-teuma 2025
Elinkeinoelämän kehittäminen	Työllisyyden parantaminen, työttömyysprosentti alle 11	Turvaamme oman työllistämisyksikön toiminnan	Työttömyysprosentti	Työttömyysprosentin vuosittainen keskiarvo alle 11 %	11,50
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua	Nuorten kesätyöllistämiseen varatun määrärahan käyttö	Nuorten kesätyöllistämiseen varatulla määrärahalla työllistetty vähintään 38 nuorta	46 (>38)

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 - (muutos) TA 2025	TA 2025 - (muutos) TA 2025	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
160 Työllistäminen					
TOIMINTATUOTOT (t€)	44	0	44	68	24
TOIMINTAKULUT (t€)	-1 051	0	-1 051	-983	68
TOIMINTAKATE (t€)	-1 007	0	-1 007	-915	92
Laskennalliset kulut (t€)	-31	0	-31	-28	3
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-1 083	0	-1 083	-1 011	72

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Työpajan yksilö- ja ryhmävalmennuksella parannetaan asiakkaan valmiuksia edetä työmarkkinoille tai tutkintoon johtavaan koulutukseen ja annetaan sosiaalista tukea elämäntapojen muutokseen. Sonkajärven kunnan omalla työllistymistä tukevan palvelun sopimuksella työpajalla aikuisia valmentautujia oli yhteensä kuusi ja kuntouttavan työtoiminnan sopimuksella kaksi eri henkilöä. Sukevalla kiinteistönhoidon tehtävissä oli aikuisia valmentautujia kuntouttavassa työtoiminnassa yksi henkilö ja kunnan työllistymistä tukevalla sopimuksella yksi henkilö. Samalla henkilöllä on voinut olla useampi jakso ja sopimus saman vuoden aikana. Nuorten työpajatoimintaan saadusta Itä-Suomen aluehallintoviraston avustuksesta (yhteensä 34 t€) perittiin takaisin 13 t€, koska toiminnan kokonaiskustannukset alittivat hakemus- ja myöntövaiheessa esitetyn kokonaiskustannusarvion.

Sonkajärven kunnanvaltuusto teki 10.11.2025 päätöksen työpajatoiminnan järjestelyistä 1.1.2026 alkaen. Päätöksen mukaan työpajatoiminta päättyi 31.12.2025. Työpajatoimintaa vastaavaa toimintaa järjestetään jatkossa teknisellä toimialalla.

Työllistämisen tulosalueen toimintatuotot sisältävät palkkatukien "häntiä" edellisenä vuotena solmituista sopimuksista.

Vuonna 2025 nuorten kesätyöllistämistukiin ja nuorten yrittäjien kesätyöllistämistukiin varattiin määrärahaa yhteensä 19 000 euroa. Nuorten kesätyöllistämistuesta ja nuorten yrittäjien kesätyöllistämistuesta tehtiin yhteensä 46 myönteistä päätöstä ja neljä hylkäävää päätöstä. Määrärahaa maksatuksiin varattiin yhteensä 16 200 euroa ja maksatushakemusten saavuttua työllistämistukia maksettiin yhteensä 15 200 euroa. Työllistämispalvelut palkkasivat kesätoihin kahden viikon työjaksoille työpajalle yhdeksän nuorta sekä yhteensä kuusi nuorta kirjastolle ja varhaiskasvatukseen. Kesätyöntekijöiden lisäksi nuorten työpajan asiakkaiksi kirjautui viisi nuorta oppilaitosten kautta TET-harjoitteluun tai työpaikalla järjestettävään koulutukseen.

Kunnat ovat rahoittaneet vuoden 2025 alusta alkaen osan Kelan maksamista työttömyystuista eli työmarkkinatuesta ja peruspäivärahasta sekä työttömyyskassojen maksamista ansiopäivärahasta. Kunnan rahoitusosuus on:

- 10 %, kun työttömyystukea on maksettu 101–200 päivää
- 20 %, kun työttömyystukea on maksettu 201–300 päivää
- 30 %, kun työttömyystukea on maksettu 301–400 päivää
- 40 %, kun työttömyystukea on maksettu yli 400 päivää
- 50 %, kun työmarkkinatukea on maksettu yli 700 päivää.

Työssäoloehdon kertymistä koskeva sääntely on muuttunut 2.9.2024 alkaen niin, että työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on kerryttänyt 28 kuukauden tarkastelujaksolla vähintään 12 työssäolohtokuukautta. Työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuminen ei enää kerrytä työssäoloehtoa.

Vuonna 2025 Sonkajärven kunta maksoi työttömyysetuuksia yhteensä 400 t€ (TA 350 t€). Valtion rahoitus työttömyysetuksiin on osoittautunut täysin riittämättömäksi. Myös työttömyysprosentti on heikentynyt edellisistä vuosista (2025: 11,50 %; 2024: 10,70 %; 2023: 10,50 %; 2022: 9,90 %) Vuonna 2024 kunta maksoi työttömyysetuuksia noin 200 t€. Työttömyysetuuksien summa on kasvanut 100 %:ia vuodesta 2024 vuoteen 2025.

Sonkajärven kunnan työllisyyden hoidon viranomaispalveluista on vastannut 1.1.2025 lähtien Ylä-Savon työllisyyspalvelut, jossa vastuukuntana toimii Iisalmen kaupunki. Sonkajärven kunnan maksuosuus Ylä-Savon työllisyyspalveluille oli 400 t€ (TA 400 t€).

Tulosalue: Ruokapalvelu

Kustannuspaikat: Sonkajärven koulukeskuksen keittiö ja Sukevan koulun keittiö

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, ruokapalvelupäällikkö, kunnansihteeri

Ruokapalvelu valmistaa ravitsevaa, terveellistä ja taloudellista ruokaa kunnan sivistystoimen yksiköihin asiakkaiden erityistarpeet huomioiden.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
170 Ruokapalvelu					
TOIMINTATUOTOT (t€)	577	0	577	568	-9
TOIMINTAKULUT (t€)	-536	0	-536	-495	41
TOIMINTAKATE (t€)	41	0	41	73	32
Poistot ja arvonalentumiset (t€)	-13	0	-13	-15	-2
Laskennalliset kulut (t€)	-40	0	-40	-55	-15
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-589	0	-589	-564	25
Ateriasuoritteet, koulukeskus (kpl)	92 940			93 207	
kustannus € / ateriasuorite, koulukeskus	4,9			4,3	
kustannus € / ateriasuorite, Sukeva	8			7,45	
Asiakaskyselyn toteuttaminen ruokahuol- lon yksiköissä joka toinen vuosi (vuosi)	2 025			2 027	
Suosittelujen mukaiset ruokaohjeet käy- tössä (0 = ei käytössä, 1 = käytössä (arvo)	1			1	
Lähiruoan käyttö (%)	20			21	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Ruokapalvelut onnistuivat pysymään talousarviossa siitä huolimatta, että hintojen nousua oli vuonna 2025 erityisesti elintarvikkeissa ja myös Sansian kautta kilpailutettuihin elintarvikkeisiin tuli vuoden 2025 aikana hinnankorotuksia uusien kilpailutusten myötä. Kuluttajahinnat kehittyvät nopeammin kuin pidempiin sopimuskausiin sidotut hinnat, mutta kuluttajaindeksi antaa indikaatiota markkinoiden kokonaiskehityksestä vuoden aikana. Lähiruoan käyttöä on lisätty.

Tulosalue: Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Kustannuspaikat: Kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muu- tos)
180 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen					
TOIMINTAKULUT (t€)	-465	0	-465	-420	45
TOIMINTAKATE (t€)	-465	0	-465	-420	45
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-465	0	-465	-420	45

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Iisalmen kaupunki tuottaa ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja eläinlääkinnän palvelut vastuukuntamallilla. Lisäksi kustannuspaikka sisältää sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön eläkemenoperusteiset eläkemaksut sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöavustukset.

Ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja eläinlääkinnän palvelujen maksuosuus Iisalmen kaupungille oli noin 300 t€ (TA 320 t€).

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöavustuksia maksettiin yhteensä 70 000 euroa, joista Päiväkeskus Pysäkille 30 000 euroa ja Arjen Askeleelle 40 000 euroa. Päiväkeskus Pysäkin toiminta Sonkajärvellä loppui kesäkuussa 2025, minkä johdosta Pysäkiltä perittiin takaisin puolen vuoden avustus 15 000 euroa. Tilinpäätöksen laatimisvaiheessa saatava on kirjattu luottotappioksi, koska Pysäkin konkurssi on rauennut varojen vähäisyyden vuoksi.

Osallistuvan budjetoinnin 20 000 euron määräraha käytettiin musiikkitapahtumien järjestämiseen Sonkajärvellä ja Sukevalle.

Perheentalon kustannukset (vain palvelujen ostot, ei palkkakustannuksia) olivat noin 5 000 euroa.

Tulosalue: Elinkeinojen kehittäminen

Kustannuspaikat: Elinkeinotoimi, maaseututoimi

Tilivelvolliset: Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Elinkeinojen kehittäminen kuntastrategian mukaisesti. Maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät hoitaa maaseutuhallinnon palvelujen järjestämissopimuksen mukaisesti Iisalmen kaupunki.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muu- tos)
190 Elinkeinojen kehittäminen					
TOIMINTAKULUT (t€)	-206	0	-206	-185	21
TOIMINTAKATE (t€)	-206	0	-206	-185	21
Laskennalliset kulut (t€)	-11	0	-11	-5	6
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-217	0	-217	-190	27

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Sonkajärven kunta toimii Iisalmen, Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kuntien muodostamassa maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueessa. Maaseututoimen palveluorganisaationa toimii Ylä-Savon maaseutupalvelut ja järjestävänä kuntana toimii Iisalmen kaupunki. Sonkajärvellä toimii oma palvelupiste. Sonkajärven maksuosuus oli 85 t€.

Elinkeinojen kehittämistä on toteutettu kuntastrategian linjausten mukaisesti. Kehittämistoimien keskiössä ovat olleet yritystoiminnan ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten vahvistaminen sekä paikallisten työpaikkojen turvaaminen. Toimintavuoden aikana kuntaan rekrytoitiin yritysasiantuntija, joka aloitti tehtävänsään syyskuussa 2025. Rekrytoinnin tavoitteena on ollut vahvistaa kunnan elinvoimapalveluja ja tukea yrityskentän tarpeisiin vastaavaa kehittämistyötä.

Vuoden 2025 aikana kunnan käynnissä olleiden hankkeiden toteutusta on edistetty suunnitelmallisesti ja tavoitteiden mukaisesti. Toimintavuoden aikana on myös valmisteltu useita uusia hankekokonaisuuksia, joista osa on edennyt suunnitteluvaiheesta toteutukseen ja käynnistynyt jo vuoden 2025 aikana.

Yritystapaamisia, yrityskäyntejä sekä yhteistyötä paikallisen yrittäjähdistyksen kanssa on jatkettusuunnitelmallisesti. Vuoden aikana yhteistyötä on vahvistettu erityisesti yrittäjille suunnatuilla aamukahvitilaisuuksilla, jotka ovat tarjonneet foorumin ajankohtaisille keskusteluille, palautteen keräämiselle ja yhteisten kehittämistoimenpiteiden edistämiseksi.

Aluekehitysrahaa maksettiin Ylä-Savon koulutuskuntayhtymälle noin 27 000 euroa. Yhteistyötä Eukonkanto Oy:n kanssa jatkettiin, ja kunta maksoi 10 000 euron avustuksen Eukonkanto-tapahtuman järjestämiseksi. Kunta osallistui edelleen Iisalmi ja tienoot -yhteismarkkinointiin. Lisäksi kunta on toteuttanut sekä kustantanut kesätapahtumien yhteismarkkinointia, jonka tavoitteena on ollut lisätä alueen vetovoimaa ja tukea paikallisten toimijoiden tapahtumajärjestämistä. Paisuan kyläseuralle maksettiin 5 000 euron avustus Ruhtinaan romppeet ja kampeet -tapahtuman järjestämiseksi.

KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO YHTEENSÄ

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
12 Kunnanhallitus ja valtuusto					
TOIMINTATUOTOT (t€)	669	0	669	774	105
TOIMINTAKULUT (t€)	-4 303	-17	-4 320	-3 940	380
TOIMINTAKATE (t€)	-3 635	-17	-3 652	-3 166	486
Poistot ja arvonalentumiset (t€)	-26	0	-26	-23	3
Laskennalliset tuotot (t€)	1 282	0	1 282	1 124	-158
Laskennalliset kulut (t€)	-181	0	-181	-137	44
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-4 510	-17	-4 527	-4 100	427

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

2.2.4 Sukevan aluelautakunta

Tulosalue: Sukevan alueen palvelut

Kustannuspaikat: Aluehallinto, alueen kehittäminen, Sukevan asiointipiste

Tilivelvolliset: Sukevan aluelautakunta, aluelautakunnan sihteeri, tekninen johtaja

Sukevan aluelautakunta turvaa ja kehittää yhteistyössä muiden lautakuntien kanssa kunnalliset lähipalvelut Sukevan alueen asukkaille sekä vahvistaa Sukevan alueen yhteisöllisyyttä.

Tavoitteet

Menes- tystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo	Toteuma 2025
Asumi- nen ja ympä- ristö	Sukevan alueen palveluiden turvaaminen ja kehittäminen	Asiointipis- teen/kirjaston toiminta vastaa asiakkaiden tarpeita ja asiakkaat ovat tyytyväisiä	Asiakaspa- lautteet	Asiakastyytyväi- syyss arvosana 4	Asiakastyytyväisyyskysely tehdään parillisina vuosina. Tulos syksyllä 2024 oli 3,9.
Kunta- laisten terveyden ja hyvin- voinnin edistä- minen	Sukevalla on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen	Hyvät liikunta- mahdollisuu- det. Kannuste- taan omaehtoi- seen liikkumi- seen	Liikuntatilojen käyttäjämäärät ja liikunnalliset tapahtumat. Omaehtoinen liikkuminen lisääntyy	Käyttäjämäärät kuntosali 150 /vuosi, liikuntasali 22 vuoroa/viikko, liikunnalliset tapahtumat 3/vuosi	Käyttäjämäärät kuntosali 204 / vuosi, liikuntasali 25 vuoroa / viikko, liikunnallisia tapahtumia järjesti mm. kunnan liikuntatoimi
Kunta- laisten terveyden ja hyvin- voinnin edistä- minen	Paikalliset yhdistykset ja yritykset tukevat asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvässä työssä	Yhteistyöyhdistysten ja yritysten kanssa mm. tapahtumia järjestäen	Yhteistyössä järjestettyjen tapahtumien määrä	Tapahtumien määrä 6/vuosi	Tapahtumien määrä 8 kpl / vuosi

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
20 Sukevan aluelautakunta					
TOIMINTATUOTOT (t€)	19	0	19	17	-2
TOIMINTAKULUT (t€)	-114	0	-114	-114	0
TOIMINTAKATE (t€)	-95	0	-95	-97	-2
Laskennalliset tuotot (t€)	56	0	56	49	-7
Laskennalliset kulut (t€)	-8	0	-8	-11	-3
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-122	0	-122	-125	-3
Asiakastyytyväisyys, asiointipiste ( )	4			4	
Harjoitusvuorot, liikuntasali (kpl)	24			25	
Käyttäjät, kuntosali (hlö)	150			204	
Tapahtumat (kpl)	5			8	
Kävijät tapahtumissa (hlö)	3 500			3 300	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Sukevan alueen elinvoimaisuutta ja viihtyvyyttä edistetään järjestämällä tapahtumia yhteistyössä asukkaiden, yhdistysten ja yrittäjien kanssa. Vuonna 2025 Sukevan aluelautakunta järjesti tai oli mukana järjestämässä seuraavia tapahtumia: iltatori yhteistyössä kunnan työpajan ja Sukevan Palomiesyhdistys ry:n kanssa 20.2., Sukevan Palomiesyhdistys ry:n järjestämään Pilikki-iltamaan osallistuminen ostamalla makkarat 7.4., kesän iltatorit yhteistyössä eri järjestöjen kanssa 12.6., 17.7. ja 14.8., itsenäisyyspäivän seppeleiden lasku sankarihaudoille 6.12. ja perinteiset joulumyyjäiset 14.12. Lisäksi Sukevan aluelautakunta järjesti yhteistyössä M-Market Sukevan ja Eläkeliiton Sukevan yhdistys ry:n kanssa uutena tapahtumana Sukevalla oman joulunavaustapahtuman 21.11, jossa oli tarjolla maksuttomasti riisipuuroa, rusinasoppaa, kahvit, mehut ja joulutortut sekä ohjelmassa joululauluja ja joulupukin vierailu.

Keväällä järjestetyissä kunta- ja aluevaaleissa ennakkoäänestys järjestettiin Sukevan asiointipisteellä aukioloaikojen mukaisesti. Asiointipisteellä järjestettiin myös muun muassa joulukorttien keräys ikäihmisille toimitettavaksi yhteistyössä Sonkajärven mielenterveyskerho ry:n kanssa. Erilaisia tapahtumia ja toimintoja Sukevalla järjesti myös kunnan muut toimielimet ja maksuttomia kyydityksiä järjestettiin Sukevalta Sonkajärven tapahtumiin. Sukevan alueen liikunnallisista tapahtumista vastasi eri yhdistykset ja kunnan liikuntatoimi. Sukevan aluelautakunta kokousti vuoden aikana yhteensä viisi kertaa, joista kaksi kokousta järjestettiin uudella aluelautakunnan kokoonpanolla.

Sukevan kirjasto ja asiointipiste oli vuonna 2025 avoinna jo vakiintuneiden aukioloaikojen mukaisesti maanantaisin ja perjantaisin klo 9.00-16.00, tiistaisin ja torstaisin klo 12.00-18.00 sekä keskiviikkoisin klo 12.00-

16.00. Omatoimikirjasto oli avoinna joka päivä klo 7.00-21.00, mutta joulukuussa omatoimiaikaa toistaiseksi supistettiin toistuvien käyttösääntörikkomusten vuoksi, joten vuodenvaihteessa omatoimikirjasto oli avoinna arkisin klo 7.00-18.00 ja arkipyhinä sekä viikonloppuina klo 7.00-14.00.

Sukevan kirjaston ja asiointipisteen palveluvalikoimaan kuuluvat samassa toimispisteessä kirjaston, asia- miespostin, matkahuollon pakettipisteen, VR:n lippupalvelun ja kunta-asiain palvelut. Asiointipisteellä voi myös muun muassa tehdä Sukevan kyläkeskuksen tilavarauksia, asioida asiakastietokoneilla, ostaa ka- lastuslupia sekä hakea ja jättää Kelan lomakkeita Kelalle toimitettavaksi. Sukevan kirjaston ja asiointipisteen henkilökuntaan kuuluu vakituisesti kokoaikainen kirjastovirkailija sekä kunnan työllisyyskoordinaattori, jonka työajasta 40 %:a on varattu Sukevan aluelautakunnan sihteerin työhön.

Pääosa toimielimen toimintakustannuksista syntyi ydintoimintojen eli asiointipisteen ja liikuntapaikkojen ylläpidosta. Toimintakulut jakaantuivat seuraavasti: henkilöstökulut 42 %, palvelujen ostot 29 %, aineet, tarvikkeet tavarat 11 % ja muut toimintakulut 18 %. Henkilöstökulujen lisäksi merkittävimpiä kuluja olivat alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut (12 246 euroa), tilavuokrat (16 509 euroa) ja muut palvelut (10 850 euroa), joka koostuu lähinnä pankkiautomaatin ylläpitokustannuksista. Toimintakulut pysyivät kokonaisuudessaan talousarviossa määriteltyjen toimintakulujen raamissa.

Toimintatuotot koostuvat asiointipisteellä perittävistä maksuista, suurimmaksi osaksi Postin ja Matkahuol- lon palveluiden myynnistä saatavista palkkioista. Myyntituotot jäivät talousarviossa arvioidusta summasta 1 892 euroa vähemmäksi ja lopulta Sukevan aluelautakunnan toimintakate ylittyi 1 849 eurolla.

2.2.5 Sivistyslautakunta

Tulosalue: Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: Sonkajärven päiväkodit, Männikön päiväkoti, perhepäivähoito, lasten kotihoidontuki

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, lautakunnan esittelijä, varhaiskasvatuksen vastaava viranhaltija, päiväkodinjohtajat

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden lapsiperheitä tukevien tahojen kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Varhaiskasvatusta järjestetään Sonkajärvellä kolmessa kunnallisessa päiväkodissa: Nallemuori, Nallela ja Männikkö sekä kolmessa perhepäivähoitokodissa. Esiopetusta järjestetään Sonkajärven Yhtenäiskoulun esiopetusryhmässä. Samassa ryhmässä tarjotaan myös esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta. Sukevan alueella esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään Männikön päiväkodissa. Vuorohoitoa järjestetään Nallemuorin ja Männikön päiväkodeissa.

Kunnassamme maksetaan myös kotihoidon tuen kuntalisää, jonka suuruudesta ja myöntämiskriteereistä päättää sivistyslautakunta.

Sonkajärvellä toimii lapsiperheiden kohtaamispaikka Perheentalo, jossa perheet voivat tavata toisiaan sekä kuntamme lapsiperhetyötä tekeviä henkilöitä. Perheentalon toimintaa toteutetaan järjestöjen ja kunnan yhteistyönä.

Tavoitteet

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2025	Toteuma 2025
Laadukas varhaiskasvatus	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja arviointi Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja arviointi	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimis- ja arviointikertojen määrä Asiakastyytyväisyyskyselyssä kysytään pitävätkö vanhemmat lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiskeskusteluja hyödyllisenä	Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan 1x vuosi ja sitä arvioidaan vähintään 1Xvuosi, 100 % lapsista Vastausten keskiarvo vähintään hyvä (asteikolla 1-5 arvosana 3)	Toteutuu 100% Asiakastyytyväisyyskysely kevät 2025 KA 4,6
Laadukas varhaiskasvatus	Ryhmäkohtaisen	Ryhmäkohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman	Ryhmäkohtainen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan 1x	Toteutuu

	varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja arviointi	laatimis- ja arviointikertojen määrä	vuosi ja sitä arvioidaan vähintään 1Xvuosi, 100 % ryhmistä	
Laadukas varhaiskasvatus	Henkilöstön täydennyskoulutukset	Täydennyskoulutukseen osallistumisen määrä henkilö/koulutuskerrat/vuosi	vähintään 2 X/ täydennyskoulutus/ vuosi toteutuu 90 % työntekijöistä	Toteutuu
Laadukas varhaiskasvatus	Henkilöstön kehittämispäivät/kehittämispäivä	Kehittämispäivien/- iltojen määrä / työtiimi/vuosi	vähintään 2 X/ kehittämispäivä/-ilta/ vuosi toteutuu 100 % tiimeistä	Toteutuu
Varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen perheiden tarpeista käsin	Asiakastyytyväisyyskysely	Asiakastyytyväisyyskyselyssä kysytään kuinka varhaiskasvatuspalvelut palvelevat perheiden arkea	Vastausten keskiarvo vähintään hyvä (asteikolla 1-5 arvosana 3)	Asiakastyytyväisyyskysely kevät 2025 KA 4,8

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
290 Varhaiskasvatus					
TOIMINTATUOTOT (t€)	131	0	131	146	15
TOIMINTAKULUT (t€)	-2 012	0	-2 012	-1 887	125
TOIMINTAKATE (t€)	-1 881	0	-1 881	-1 741	140
Poistot ja arvonalentumiset (t€)	-4	0	-4	-4	0
Laskennalliset tuotot (t€)	21	0	21	23	2
Laskennalliset kulut (t€)	-227	0	-227	-210	17
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-2 243	0	-2 243	-2 101	142
3 vuotta täyttäneet, lisätukea tarvitsevat tai kahdenpaikkalaiset (hlö)	4			2	

Erytystä tukea tarvitsevien osuus asiakkaista (%)	4,04	2,41
Kotihoidon tuen saajia, hlö/kk (hlö)		27,5
Varhaiskasvatuspaikat (kpl)	112	113
Perhepäivähoitopaikat (kpl)	12	8
0-6-vuotiaat (hlö)	130	128
0-6-v lasten osuus väestöstä (%)	3,5	3,6
Varhaiskasvatuksessa lapsia 0–6-vuotiaista (%)	80	79
Kotihoidon tuki, €/tuen saaja/vuosi (€)		3 179
Vaka: kustannus/lapsi (€)	15 000	17 236

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Varhaiskasvatuksen talouden toimintakatteen toteuma alittui vuonna 2025 (92,5 %). Varhaiskasvatuksen toimintatuotot ylittyivät ennakoitua suurempien avustusten vuoksi. Varhaiskasvatuksen myyntituotot alituivat ennakoidusti varhaiskasvatuspaikkojen myynnin vähenemisen vuoksi. Varhaiskasvatuksen maksutuotot ylittyivät hieman.

Toimintakulut ovat kokonaisuudessaan alittuneet (93,8 %). Alituksen suurimpana tekijänä henkilöstökulujen, palvelujen ostojen sekä maksettujen avustusten kulujen alittuminen. Kuluissa suurimmat ylitykset syntyivät henkilöstömenojen osalta määräaikaisten työntekijöiden palkkauskuluissa.

Kunnan 0-6 vuotiaiden lasten määrä väheni kuudella lapsella edelliseen vuoteen verrattuna (tilanne 31.12.) Varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2025 lopussa 101 lasta. Edellisen vuoden lopussa lapsia varhaiskasvatuksessa oli 110 lasta. Nallelan päiväkodissa toimi vuoden 2025 ajan tilapäinen kahden kasvattajan lapsiryhmä.

Vuoden 2025 lopussa varhaiskasvatuksessa työskenteli 26,5 vakituista ja 7 määräaikaista työntekijää.

Varhaiskasvatuksen talousarvion mukaisia toiminnallisia tavoitteita on saavutettu hyvin. Kunnan strategian mukaisista tavoitteista on varhaiskasvatuksessa erityisesti painotettu aikaisempien vuosien tapaan kohtia hyvinvoiva kuntalainen ja osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Lapsen hyvinvoinnista huolehtiminen varhaiskasvatuksessa on keskeinen osa varhaiskasvatuksen tehtävää ja perustuu varhaiskasvatukseen ja muihin ohjaaviin asiakirjoihin. Hyvinvointi kattaa sekä fyysisen, psyykkisen että sosiaalisen hyvinvoinnin. Henkilöstön osaamisesta on pidetty huolta koulutuksilla mm. tunnetaitojen ja osallisuuden tukemiseen sekä luontoliikuntaan ja luontokasvatukseen liittyvillä koulutuksilla. Henkilöstö on osallistunut myös lääkehoito- ja ensiapukoulutuksiin.

Toiminnassa on huomioitu varhaiskasvatuksen painopistealueet: leikki ja leikkiympäristöjen kehittäminen, lapsen kielellinen kehitys (lukeminen), liikkuva lapsi ja perhe (luontoliikunta) sekä perinnetaidot ja lähi-ruoka.

Opetushallitus päätti helmikuulla 2025 muutoksista esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Muutokset koskivat suurimmalta osin esioppilaalle annettavaa tukea. Muutosten lähtökohdaksi on varmistaa lapselle hänen tarvitsemansa konkreettiset tukitoimet mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja matalalla

kynnyksellä. Sonkajärven esiopetuksen opetussuunnitelma päivitettiin vastaamaan voimaantulleita muutoksia. Paikallinen esiopetussuunnitelma hyväksyttiin sivistyslautakunnassa toukokuulla ja se otettiin käyttöön 1.8.2025 alkaen.

Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön vuoden 2025 aikana Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) ylläpitämä digitaalinen Valssi-laadunarviointijärjestelmä. Ensimmäiseksi arviointikohteeksi valikoitui varhaiskasvatuksen ruokakasvatus. Valssin laadunarviointiprosessiin kuuluu varhaiskasvatushenkilöstön tiedonkeruu Valssi-järjestelmässä, tiimipohdinnat arvioitavasta osa-alueesta, päiväkotikohtaiset arviointikeskustelut ja kuntakohtainen arviointi. Arvioinnissa käytettiin apuna myös tammikuussa toteutettua varhaiskasvatuksen asiakaskyselyä. Kuntakohtaisessa arviointiraportissa määriteltiin ruokakasvatukseen liittyvät vahvuutemme, kehittämiskohteemme ja sovittiin kehittämistoimenpiteistä. Kuntakohtainen raportti julkaistiin vanhemmille keväällä ja esiteltiin sivistyslautakunnalle syksyllä 2025.

Tammikuussa 2025 varhaiskasvatuksessa toteutettiin asiakaskysely. Vastauksia kyselyyn palautui 35. Kyselyssä kysyttiin luontoliikuntaan, varhaiskasvatuksen ruokakasvatukseen ja lapsenvarhaiskasvatussuunnitelmakeeskusteluihin ja varhaiskasvatuspalvelujen järjestämiseen liittyviä kysymyksiä. Suurin osa vastanneista koki, että varhaiskasvatuspalvelut palvelevat hyvin perheen arkea (4,8 /5). Kyselyn tulokset on julkaistu vanhemmille ja esitelty sivistyslautakunnassa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön lääkehoidon osaamisen varmistamisen prosessi käynnistyi varhaiskasvatuksessa vuoden 2025 aikana. Varhaiskasvatuksessa lasten lääkehoitoa saa suorittaa ainoastaan henkilö, joka on saanut asianmukaisen lääkehoidon koulutuksen ja hänellä on riittävä osaaminen lääkehoidon toteuttamiseen. Yksittäisen työntekijän lääkehoidon osaaminen varmistetaan lääkehoidon koulutuksella, annettavilla näytöillä sekä lääkärin myöntämällä lääkeluvalla. Vuoden 2025 lopussa varhaiskasvatuksen vakituisesta ja määräaikaisesta henkilöstöstä 12 henkilöllä on voimassa oleva lääkehoitolupa.

Varhaiskasvatuksessa toteutettiin vuoden 2025 lopulla työpaikkaselvitykset Nallelan, Nallemuorin ja Männikön päiväkoteihin sekä perhepäivähoitoon. Yhtenäiskoulun esiopetusryhmän osalta työpaikkaselvitys toteutetaan vuoden 2026 alussa.

Varhaiskasvatus ja perusopetus on saanut valtion erityisavustuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024-2027. Avustuksella palkattu lisähenkilöstöä perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatus sai vuodelle 2025 aluehallintoviraston liikunnallisen elämäntavan paikallisen kehittämisavustuksen hankkeelle ”Sankarit jylhän kuusikon”- luontoliikuntaa lapsille. Hankkeessa lisättiin ja kehitettiin Sonkajärven varhaiskasvatuksen luontoliikuntaa. Hankkeessa keskityttiin luonnossa vietetyn ajan lisäämiseen ja sen avulla lasten liikunnallisten taitojen kehittymiseen sekä luontoympäristön hyödyntämiseen oppimisessa ja leikeissä. Tavoitteena oli myös lisätä vanhempien tietoisuutta luonnossa liikkumisen merkityksestä lapsen hyvinvoinnille sitä kautta rohkaista perheitä yhteiseen liikkumiseen luonnossa.

Varhaiskasvatus on järjestänyt yhteistyössä muiden kunnan toimijoiden sekä seurojen kanssa seuraavat tapahtumat vuoden 2025 aikana:

Lasten Elekko- hiihto, Leijona- hiihto, pyöräilytapahtuma, kesän päätöstapahtuma, jalkapallocup, suunnistustapahtuma, tonttupolku Wanhanajan Joulutapahtuman yhteydessä.

Varhaiskasvatus on järjestänyt Perheentalo-toimintaa. Perheentalon kävijöille järjestettiin tammikuussa 2025 kysely toimintaan kohdistuvista toiveista. Perheentalon toimintaan oltiin kyselyn mukaan pääsääntöisesti tyytyväisiä (ka 4,1/5). Perheentalolle on pyydetty vierailuvia asiantuntijoita kävijöiden toiveita kuunnellen. Yhteistyökumppaneita vuoden aikana kunnan omien toimijoiden lisäksi ovat olleet mm. Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry, Sonkajärven Martat, Savon Martat, Sonkajärven seurakunta, Iisalmen

perheentalo ja Pohjois-Savon hyvinvointialue. Perheentalon toimintaa esiteltiin Pohjois- Savon hyvinvointialueen järjestämällä perhevalmennusmessuilla keväällä ja syksyllä. Kesällä toteutui Perheentalon kävijöiden kesäretki Iisalmen Lasten liikennepuistoon. Syyskaudella Perheentalo on ollut mukana järjestämässä leikkitreffejä Koko kansan ruokailun yhteydessä. Leikkitreffit on järjestetty 6 kertaa ja niissä on ollut 15-20 kävijää. Perheentalo on ollut leikkitreffit lisäksi avoinna vuoden aikana 30 kertaa. Kävijöitä on ollut 6-31, keskimäärin 13 henkilöä/ kerta.

Vuonna 2025 kotihoidontuen saajia oli keskimäärin 27,5/ kk. Luku sisältää kotihoidon tuen lisäksi joustavan tai osittaisen hoitorahan saajat. Kotihoidontuen kuntalisää sai 13 perhettä.

Tulosalue: Koulutoimi

Sonkajärven Yhtenäiskoulu luokat 1–6 ja 7–9, Sukevan koulu, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, rehtori

Kustannuspaikat: Rutakon koulu, Sukevan koulu, Lyseotien koulu, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, rehtori

Sonkajärven koulut toimivat kahdessa keskuksessa: Sonkajärven koulukeskuksessa ja Sukevan perhepalvelukeskuksessa. Perusopetuksen tehtävänä on taata kaikille kunnassa asuville lapsille ja nuorille tasapuoliset ja suotuisat olosuhteet kasvuille, oppimiselle ja kehitykselle.

Sonkajärven lukiokoulutuksen tarkoituksena on tarjota opiskelijoille monipuoliset jatko-opintovalmiudet kotipaikkakunnan yleislukiassa. Kunnan koulujen yhteistyön avulla toiminta on taloudellista ja herkästi muutoksiin sopeutuvaa.

Tavoitteet

Menes- tyste- kijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoite- tearvo 2024- 2025	Toteuma 2025
Asumi- nen ja ympä- ristö	Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasva- tus.	Varmistamme laaduk- kaan perus- ja lukio- opetuksen sekä var- haiskasvatuksen to- teuttamisen siten, että perusopetusta järjes- tetään molemmissa kuntataajamissa Son- kajärvellä ja Sukevalla sekä lukio-opetusta Sonkajärvellä.	<ul style="list-style-type: none"> Päästötö- distuksen saaneet,% ikäluokasta Lukioon ensisijaises- ti hakevien määrä, % ikäluokasta 	<ul style="list-style-type: none"> Päästö- todistuk- sen saa- neet 100 % ikäluo- kasta Lukioon ensisijai- sesti ha- kevien määrä 33 % ikäluo- kasta 	Perusopetusta järjestettiin Su- kevalla ja Sonkajärvellä. Päätö- vaiheen oppilaista jokainen sai päästötodistuksen (100%) ja jatko-opintopaikan. Sonkajärven lukioon hakeutui 37 % ikäluokasta.
Kunta- laisten tervey- den ja hyvin- voinnin edistä- minen	Lasten ja nuorten syr- jäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä oppilashuollon tukitoi- mien avulla ja tuemme nuorten opiskelua tar- joamalla opiskelupaik- kaa kunnan omassa lu- kiossa. Tuemme nuor- ten työllistymistä	Oppilas- huollon pal- velujen to- teutumisen	Oppilas- huollon palvelut ovat to- teutuneet lähes	Koulukuraattorin osalta toteu- tunut suunnitellusti 2,5 pv/vk. Konsultoivan koulupsykologin palvelut ovat toteutuneet suun- nitellusti 1 pv/vk. Psykologin tutkimukset ovat toteutuneet ostopalveluna. Koululääkärin lakisääteisissä tarkastuksissa on ollut viivettä, josta on annettu

		kunnan kesätyöllistämisen avulla.		suunnitelman mukaisesti.	palautetta hva:lle. Kasvattajaohjaajan ja koulu yhteistyöntekijän (koulunuorisotyö) työpanos edisti kouluun ja yhteiskuntaan kiinnittymistä sekä vahvisti kunnan nuorisotoimintaa. Päätösvaiheen oppilaista 15 % sai tehostettua oppilaanohjausta. Työllistymistä tuetaan koulun TET-jaksoilla ja työhön hakeutumisen ohjauksella osana opetusta. Hyvinvointiteemaan liittyviä toimintoja järjestettiin läpi lukuvuoden esim. välituntitoimintana ja teemapäivinä.
Kunta-laisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kyläyhdistykset ja muut yhdistykset tukevat kuntaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvässä työssä	Teemme yhteistyötä kyläyhdistysten, urheiluseurojen ja muiden kunnan yhdistysten kanssa ja myönnämme yhdistyksille avustuksia toiminnan järjestämiseen.	Yhdistyksille myönnettyjen avustusten määrä, euroa/vuosi	30 000 euroa	Yhdistyksille on jaettu toimintaja tapahtuma-avustuksia 26 150 euroa. Varattu määrä 30 000 euroa alittui alittui 3 850 eurolla. Liikuntatoimen ja kyläyhdistysten välinen toiminta on ollut aktiivista.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
300 Koulutoimi					
Koko Koulutoimi					
TOIMINTATUOTOT (t€)	140	0	140	211	71
TOIMINTAKULUT (t€)	-4 963	-44	-5 007	-4 817	190
TOIMINTAKATE (t€)	-4 824	-44	-4 868	-4 606	262
Poistot ja arvonalentumiset (t€)	-10	0	-10	-10	0
Laskennalliset tuotot (t€)	245	0	245	84	-161

Laskennalliset kulut (t€)	-630	0	-630	-405	225
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-5 604	-44	-5 648	-5 231	417
Esiopetus, Koulukeskus (hlö)	18			19	
Esiopetus, Sukevan koulu (hlö)	6			3	
Oppilaat, maahanmuuttajat 20.9. (hlö)	1			1	
Kouluruokailu / oppilas (t€)	-1			-1	
Kuljetuskustannukset / kuljetettava oppilas (t€)	-3			-3	
Oppilaat, Sukevan koulu (hlö)	29			24	
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 1-156 6 (hlö)				155	
Oppilaat, Sonkajärven yhtenäiskoulu lk:t 7-109 9 (hlö)				110	
Opettajia (virassa) (hlö)	34			34	
Vakituiset koulunkäynninohjaajat (hlö)	6			6	
Kuljetusoppilaiden määrä (%)	72			65	
Toisen asteen opiskelupaikan saaneet ke-100 vään yhteishaussa, % ikäluokasta (%)				100	
Tutkintotavoitteiset opiskelijat, 20.9 (hlö)	40			47	
Toimintakulut / varsinainen opiskelija (t€)	-140			-111	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Kunnan kahdessa perusopetusyksikössä järjestetään perusopetusta ja lähilukio-opetusta.

Perusopetusta järjestetään kahdessa yksikössä: Sonkajärven keskustaajaman yhtenäiskoulussa (vuosiluokat 0–9 sekä lukio) ja Sukevan koulussa, jossa opetusta toteutetaan vuosiluokilla 1–6. Useat opettajista toimivat sekä perusopetuksessa että lukiossa. Koulutoimen alaisuudessa järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä koulujen kerhotoimintaa yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa. Kerhotoimintaa on järjestetty lisäksi Vapaan sivistystyön organisoiman Suomen harrastamisen malli -hankkeen kautta.

Koulutoimen taloudelliset tavoitteet toteutuivat suunnitellusti vuonna 2025. Koulutoimen hankinnat painottuvat vuoden alkupuoliskolle, ja talous tasapainottuu toisen puolivuotiskauden aikana. Oppimateriaalikustannukset olivat ennakoitua suuremmat kustannusalan hintatason nousun johdosta. Elokuussa 2025 lukiossa aloitti neljä Finest Future -organisaation kautta saapunutta opiskelijaa Vietnamista ja Kiinasta. Henkilöstökulut kasvoivat lisääntyneiden sijaiskustannusten vuoksi. Myös palvelujen ostot kasvoivat, koska koulutoimeen

kohdistui ennakoimattomia sijoitettujen lasten tukipalvelukustannuksia ja sairaalakoulujaksojen kustannuksia.

Perusopetuksen toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Jokainen päättövaiheen oppilas sai päättötodistuksen keväällä 2025. Valtaosa sai ensisijaisen jatko-opintopaikan ja loput toisen toiveen mukaisen paikan.

Oppilashuollollisen tuen tarve on edelleen kasvava. Yläkoulussa on esiintynyt jonkin verran pienen joukon aiheuttamaa häiriökäyttäytymistä ja päihteiden käyttöä (vape). Tuen tarpeisiin pystyttiin kuitenkin vastaamaan.

Yhtenäiskoulussa opiskeli syyslukukauden 2025 päättyessä yksi valmistavan opetuksen oppilas. Opetusjärjestelyt integroidussa valmistavassa opetuksessa ovat onnistuneet hyvin.

Oppimisen tuen muutoksen myötä perusopetukseen resursoitiin lisää koulunkäynnin tukea. Perusopetuksessa aloitti 1.8.2025 kaksi määräaikaista resurssiopettajaa, joista toinen opettaa myös Sukevan koululla yhden päivän viikossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen avustuksilla saatiin myös lisäresurssia opetus- ja ohjaushenkilöstön palkkaamiseen ja rakenteellisiin ratkaisuihin. Oppilaille järjestettiin opintokäyntejä ja retkiä eri kohteisiin. Kulttuuriin ja liikuntaan

liittyviä tapahtumia toteutettiin lukuvuoden mittaan sekä yhtenäiskoulun että lukion opiskelijoille. Kansainvälinen hanketoimintaan haettiin hankerahoitusta, mutta sitä ei tällä kertaa saatu.

Kasvattaja-ohjaaja ja kouluyhteisötyöntekijä toteuttivat myös kunnan nuorisotyötä erilaisissa tapahtumissa ja nuorisotalolla koulupäivän ulkopuolella.

Vuosiluokat 1-6

Alakoulussa painotetaan perustaitoja ja koulunkäyntivalmiuksien kehittämistä. Erityisesti alkuopetukseen on resursoitu siten, että vuosiluokkien 1-2 oppilasryhmät ovat pysyneet varsin pieninä.

Alkuopetuksen oppilailla on jonkin verran toiminnanohjauksen ja oppimisen haasteita. Koulunkäynninohjaajien ja resurssiopettajien tuki kohdennetaan mahdollisimman tasapuolisesti tukea tarvitseville ryhmille. Ryhmäkoot ovat valtakunnallisessa mittakaavassa kohtuulliset. Työntekijöiden työssäjaksamista edistettiin yhteisillä tapahtumilla.

Sukeva

Sukevan koulussa työskentelee kaksi luokanopettajaa ja kaksi koulunkäynninohjaajaa. Oppilashuollon palvelut toteutuivat myös Sukevan koulussa pääosin suunnitellusti. Sukevan koulun oppilasmäärä on edelleen hieman laskeva. Sukevan koulun resursointi on ollut keskimääräistä hieman suurempaa suuren yhdysluokan (3 - 6) vuoksi.

Vuosiluokat 7-9

Peruskoulun ylimmillä luokilla painopiste on ollut perustaitojen saavuttamisessa ja jatko-opintoihin valmistautumisessa. Opiskeluilmapiiri on ollut hyvä, mutta häiriökäyttäytymistä ja päihteiden käyttöä (vape) on ilmennyt jonkin verran. Opettajien työhyvinvointia on tuettu täydennyskoulutuksilla ja yhteisillä tapahtumilla. Peruskoulun 6.- ja 9.-luokkalaisten osallistuivat Yrityskylä -toimintakokonaisuuteen ja saivat käytännön kokemusta yrittäjyydestä.

Sonkajärven perusopetuksessa ei ollut yhtään kouluakäymätöntä oppilasta. Tukitoimien ja koulun moniammatillisen työn avulla kaikki oppilaat säilyttivät kontaktin kouluun, mikäli koulussa opiskeleminen oli haastavaa.

Perusopetuksen oppilaista päästötodistuksen sai 100 %. Tehostettua oppilaanohjausta sai 6 % yhdeksäsluokkalaisista. Tutustumiskäyntejä eri toisen asteen oppilaitoksiin toteutettiin laajalti.

Lukio

Lukioon hakeutuvien määrässä ylitettiin tavoitetaso. Elokuussa 2025 lukiossa aloitti neljä Finest Future -organisaation kautta saapunutta opiskelijaa Vietnamista ja Kiinasta. Lukio-opiskelijat voivat suorittaa lisäksi opintojaksoja SnellmanEdun kautta etäopiskeluna mm. vieraisa kielissä sekä avoimen yliopiston kursseja Itä-Suomen yliopiston kautta. Sonkajärven lukio on ollut mukana Ylä-Savon Mahis-toiminnassa, jonka tavoitteena on mahdollistaa nuorten opiskelu sekä lukiossa että ammattiopistossa. Opiskelijan on mahdollista suorittaa kaksoistutkinto, jolloin hän suorittaa samanaikaisesti ammatillisen tutkinnon ja ylioppilastutkinnon. Kaksoistutkintoa suorittavia opiskelijoita oli kuusi syksyllä 2025.

Oppimiseen panostetaan esim. tarjoamalla kirjoitettavissa aineissa kertauskursseja pienellekin opiskelijaryhmälle sekä antamalla tukiovetusta ja järjestämällä lisäopintojaksoja.

Oppimisen tukea on lisätty resursoimalla erityisopettajan työpanosta lukio-opiskelijoille. Opiskelumahdollisuutta Sonkajärven lukiossa tuodaan vahvasti esille mm. yläkoulun oppilaanohjauksessa sekä opinto-ohjaajan ja lukiolaisten itsensä esittelemänä infona Sonkajärven lukiosta. Oppilailla (8.- ja 9.-

luokkalaiset) on lisäksi mahdollisuus tutustua lukion oppitunteihin. Marraskuussa 2025 järjestettiin lukiomesut, jossa opiskelijat esittelivät opiskelua lukiossa sekä lukion tapahtumia. Lukion toimintaa esitellään myös Sonkajärven lukion Instagramissa.

Opiskelijoilla on mahdollisuus kansainväliseen toimintaan mm. joka toinen vuosi järjestettävällä ulkomaan opintomatalla sekä kotikansainvälisyyteen omassa lukiossa Finest Future -opiskelijoiden kanssa.

Opiskeluhoito ja oppimisen tuki

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilailla tulee olla mahdollisuus oppilashuollolliseen ohjaukseen ja tukeen. Opiskeluhoillon resursseissa tapahtui parannusta vuoden 2025 aikana. Sitouttava koulu yhteistyö -hankkeen aikana laadittua Läsnäolo-mallia, johon on kirjattu toimenpideohjelma koulupoissaoloihin liittyen, käytetään pysyvästi Sonkajärven yhtenäiskoulun ja Sukevan koulun ohjenuorana.

Oppivelvollisuuslaki ja opetuksen maksuttomuus

Oppivelvollisuuslain uudistuksen myötä oppivelvollisuus päättyy 18 vuoden iässä. Lain tarkoitus on taata jokaiselle opiskelijalle jatko-opintopaikka ja perusopetuksen jälkeinen tutkinto.

Koulukuljetus

Koulukuljetus on järjestetty lakiin perustuvien koulukuljetussäädösten mukaisesti perusopetusikäisille. Myös lukio-opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää koulukuljetusta.

Sivistystoimen riskien arviointi

Kunnan perusopetuksen oppilasmäärä jatkaa vähenemistään ja siltä osin riskit todentuiivat. Rekrytointien osalta riskinä on pätevien hakijoiden riittävyys. Jonkinasteisena riskinä on opiskeluhoillon palvelujen heikentyminen.

Tulosalue: Joukkoliikenne

Kustannuspaikat: Joukkoliikenne

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, joukkoliikenteen yhdyshenkilö

Järjestetään joukkoliikennettä kunnan alueella ja asiointiliikennettä lähiseuduille mahdollisimman kattavasti, mutta kustannustehokkaasti yhteistyössä koulutoimen kuljetusten kanssa.

Tavoitteet

Menes- tystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoite- tearvo 2023- 2025	Toteuma 2025
Asumi- nen ja ympä- ristö	Kunnassa on hyvät liikenneyh- teydet	Riittävän jouk- koliikennepal- velun tuotta- minen	Asiakastyy- tyväisyys	Vähintään ny- kyinen palvelu- taso	Sonkajärven Pali-liikenne ja Sukevan asiointitaksin liikenne on riittävää ja pal- velutaso hyvä.
Seutu- kunnalli- nen yh- teistyö	Joukkoliikenne on sujuvaa ja kustannusteho- kasta yli kuntara- jojen	Liikennesuun- nittelu maa- kunnallisesti ja seudullisesti	Kustannus- ten kasvu ennakoita- vaa ja hallit- tua	Kustannus- nousu <5 %	Kuntien maksuosuudet Ely-keskukselle kasvoivat.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muu- tos)
350 Joukkoliikenne					
TOIMINTAKULUT (t€)	-94	0	-94	-63	31
TOIMINTAKATE (t€)	-94	0	-94	-63	31
Laskennalliset kulut (t€)	-3	0	-3	0	3
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-97	0	-97	-63	34

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Sonkajärven kunta järjestää joukkoliikennettä oman kuntansa alueella. Sen sijaan kuntien välisen joukkoliikenteen järjestäjänä toimii Ely-keskus. Kuntien välisen joukkoliikenteen järjestämiseen on pyritty vaikuttamaan (mm. Sukeva-lisalmi), mutta vähäisen matkustajamäärän vuoksi tämä ei ole toteutunut. Pohjois-Savon ELY-keskuksen joukkoliikennehankinnat perustuvat määrävuosin laadittavaan palvelutasoselvitystyöhön, jossa taustatietojen (mm. pendelöintimäärät, 2. asteen opiskelijoiden määrä, asukasphoja) pohjalta määritellään eri yhteysvälien palvelutaso ja vuoromäärät.

Sonkajärvi-Iisalmi välin vuoroja toteutetaan osin Ely:n hankkimana. Kuntakohtaiset maksusuudet ovat nousseet.

Sonkajärven kunta järjestää Pali-liikennettä, joka toimii kutsutaksiperiaatteella liikennöiden eri viikonpäivinä eri reiteillä sekä taajamassa. Pali-kuljetus on viimeksi kilpailutettu v. 2023. Sukevan taajamassa toimii lisäksi oma kutsupalveluna toimiva asiointitaksi.

Tulosalue: Vapaa sivistystoimi

Kustannuspaikat: Kansalaisopisto, kirjasto, kulttuuritoimi

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori, kirjastotoimenjohtaja, kulttuurisihteeri

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston tavoitteena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi, yhteisöllisyydelle ja osallisuudelle. Opiston tavoitteena on edistää yksilön persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kirjasto

Yleisiä kirjastoja koskevan lain (29.12.2016/1492) mukaisesti kirjastotoiminnan tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa sekä tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Kirjastotoiminta tukee ja edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Sonkajärven kunnankirjasto toimii näiden tavoitteiden edistämiseksi osana Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakkoa.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi yhdessä aktiivisten kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kanssa edistää ja kehittää kulttuurin harrastusta tarjoamalla tiloja, tukemalla toimintaa ja järjestämällä tapahtumia

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
360 Vapaa sivistystoimi					
Koko Vapaa sivistystoimi					
TOIMINTATUOTOT (t€)	69	0	69	94	25
TOIMINTAKULUT (t€)	-795	0	-795	-821	-26
TOIMINTAKATE (t€)	-726	0	-726	-727	-1
Laskennalliset kulut (t€)	-107	0	-107	-104	3
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-902	0	-902	-924	-22
3600 Kansalaisopisto					
TOIMINTATUOTOT (t€)	55	0	55	71	16

TOIMINTAKULUT (t€)	-344	0	-344	-351	-7
TOIMINTAKATE (t€)	-289	0	-289	-280	9
Laskennalliset kulut (t€)	-35	0	-35	-33	2
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-378	0	-378	-384	-6
Opiskelijat (hlö)	760	0	760	821	61
Opetustunnit (lkm)	3 600	0	3 600	3 844	244
Asiakastyytyväisyys ()	4	0	4		
3700 Kirjasto					
TOIMINTATUOTOT (t€)	12	0	12	21	9
TOIMINTAKULUT (t€)	-330	0	-330	-345	-15
TOIMINTAKATE (t€)	-318	0	-318	-324	-6
Laskennalliset kulut (t€)	-60	0	-60	-58	2
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-390	0	-390	-402	-12
Lainaukset (kpl)	52 000	0	52 000	62 033	10 033
Käynnit (kpl)	36 000	0	36 000	44 796	8 796
Verkkökäynnit (kpl)	10 000	0	10 000	8 847	-1 153
Tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten osal-1 000 listujamäärä (lkm)		0	1 000	3 177	2 177
3800 Kulttuuritoimi					
TOIMINTATUOTOT (t€)	2	0	2	2	0
TOIMINTAKULUT (t€)	-122	0	-122	-125	-3
TOIMINTAKATE (t€)	-119	0	-119	-123	-4
Laskennalliset kulut (t€)	-12	0	-12	-13	-1
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-134	0	-134	-138	-4
Musiikkiopiston opiskelijamäärä (hlö)	22	0	22	16	-6
Lasten ja nuorten kulttuuritapahtumat5 (kpl)		0	5	5	0

Kulttuuritapahtumat (kpl)	10	0	10	11	1
Museokäynnit (kpl)	6 000	0	6 000	6 800	800
Näyttelyt (kpl)	14	0	14	16	2
Avustettavien järjestöjen määrä (kpl)	5	0	5	7	2

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Vapaan sivistystoimen talous on toteutunut talousarvion mukaisesti.

Kansalaisopistossa järjestettiin 152 kurssia. Tämän lisäksi kansalaisopiston kustannuspaikalla olevia Harrastamisen Suomen mallin mukaisia maksuttomia kerhoja koululaisille järjestettiin 27 kpl. Kansalaisopistossa opiskelleiden kokonaismäärä oli 821 eri opiskelijaa, josta Harrastamisen Suomen mallin kerhotoimintaan osallistui 125 lasta ja nuorta. Kansalaisopisto järjesti luentoja ja osallistujille maksutonta digineuvontaa viikoittain sekä Sonkajärvellä että Sukevalla. Osallistujille maksuttomina tapahtumia olivat myös Sonkajärven kirjastotalolla joka toinen viikko järjestetty Kielikahvila ja kuukausittain kokoontuvat Puolenpäivän yhteisläulut.

Kirjastossa lainojen määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 3,7 % ja käyntien määräkasvoi yli 11 %:lla. Kirjastossa aloitettiin hanke Koko yhteisö lukee! - lukemista tukevan kulttuurin vahvistamista Sonkajärvellä. Itä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt hankelle valtionavustusta kirjastojen alueellisen ja paikallisen kokeilu- ja kehittämistoiminnan määrärahoista 25 000 euroa. Hankkeeseen on palkattu osa-aikainen työntekijä. Avustuksen käyttöaika on 1.8.2025–31.7.2026.

Koko yhteisö lukee -hankkeen lisäksi kirjasto hallinnoi hanketta Lukemisen ja lukutaidon edistäminen Sukevan vankilassa, jonka puitteissa järjestettiin vankilassa kahden viikon välein lukupiirejä kahdelle eri ryhmälle. Toimintaan saatiin avustusta yhteensä 6100 käyttöajalle 1.5.2025 - 31.12.2025

Kirjallisuutta ja lukemista edistäviä tapahtumia, kuten satutuokioita, kirjastonkäytönopetusta ja kirjavinkkausta koululaisille, kirjailijavierailuita ja muita kulttuuritapahtumia, kuten Taikayö, kirjastossa järjestettiin vuoden aikana useita.

Kulttuuritoimi järjesti vuoden aikana useita näyttelyitä sekä konsertteja kirjastotalolla, kotiseututalolla, Jyrkän ruukilla ja Sukevan kyläkeskuksella. Kulttuuritoimi huomioi toiminnassa myös alueen päiväkodit sekä palvelutalot järjestämällä näille ryhmille omat konsertit. Keskeiset kulttuurivuoden tapahtumat olivat elokuun Kulttuurinen kyläkiertäminen, Taikayö-tapahtuma, Kirjamessut, sekä Wanhan ajan joulu -tapahtuma joulukuussa. Kansainvälinen pullomuseo ja kotiseututalo pysyivät vierailijoiden suosiossa kesäkaudella, jossa oli tänä kesänä myynnissä Pullomuseon omaa limonadia sekä uusia oheistuotteita. Kulttuuritoimi osallistui ja tuki yhdistyksiä ja muita toimijoita niiden järjestämissä tapahtumissa vuoden aikana.

Tulosalue: Nuoriso- ja liikuntatoimi

Kustannuspaikat: Nuorisotoimi, liikuntatoimi

Tilivelvolliset: Sivistyslautakunta, nuoriso- ja liikuntasihtööri

Nuoriso- ja liikuntatoimen tulosalueet toimivat sivistystoimen alaisuudessa. Niiden toiminnasta vastaa nuoriso- ja liikuntasihtööri, jonka esimiehenä on yläkoulun ja lukion rehtori/sivistystoimen esimies. Etsivä nuorisotyöntekijä on palkattu hankkeen kautta, mutta hänenkin tehtävänsä on liitetty nuoriso- ja liikuntatoimen alueeseen.

Nuorisotoimen tehtävänä on nuorten omaan ajan käyttöön kohdistuvan aktiivisen kansalaisuuden edistäminen, nuorten kasvun, itsenäistymisen ja terveiden elintapojen tukeminen, sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen.

Liikuntatoimen tehtävänä on ylläpitää kuntalaisille perusliikuntapalveluja, valvoa liikuntapaikkojen ja alueiden olosuhteita, edistää kuntalaisten liikunnallista ja terveellistä elämäntapaa sekä toimii myös eri seurojen ja järjestöjen välisen yhteistoiminnan ylläpitäjänä.

Tavoitteet

Menes- tystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoite- tearvo 2025	Toteuma 2025
Kunta- laisten tervey- den ja hy- vinvoin- nin edis- täminen	Lasten ja nuorten syr- jäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opis- kelua monin eri kei- noin.	Etsivän nuoriso- työn resur- sointi, eu- roa/vuosi	Etsivän nuoriso- työn asiakas- määrä ei kasva	Asiakasmäärä kasvanut
Kunta- laisten tervey- den ja hy- vinvoin- nin edis- täminen	Kunnassa on hyvät mah- dollisuudet omaehto- iseen liikun- nan harras- tamiseen.	Järjestämme kuntalai- sille monipuoliset ja laadukkaat liikunta- mahdollisuudet ja kan- nustamme kuntalaisia omaehtoiseen liikku- miseen.	Liikuntahal- lin,kuntosalin ja jäähallin käyttä- jämäärä (hlö/vuosi)	Liikuntahal- lin,kuntosalin ja jäähallin käyttä- jämäärä (hlö/vuosi)	Liikuntahallin ja jäähallin käyttäjä- määrät ovat py- syneet samoina.

Tulosarvot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
--	---------	--------------------------------	---------------------	---------	----------------------------------

385 Nuoriso- ja liikuntatoimi

TOIMINTATUOTOT (t€)	52	0	52	63	11
---------------------	----	---	----	----	----

TOIMINTAKULUT (t€)	-431	0	-431	-432	-1
TOIMINTAKATE (t€)	-379	0	-379	-370	9
Laskennalliset kulut (t€)	-40	0	-40	-37	3
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-471	0	-471	-470	1
Liikuntahallin käyttöaste ka/vuosi (%)				50	
Koulun salin käyttöaste ka/vuosi (%)				37	
Kyläkeskuksen liikuntasalin käyttöaste ka/vuosi (%)				29	
Jäähallin käyttöaste ka/vuosi (%)				45	
Jäähallin käyttäjämäärä/vuosi (hlö)	11 000			10 432	
Kuntosalin lunastetut avaimet kpl/vuosi, Sonkajärvi (kpl)				1 145	
Kuntosalin lunastetut avaimet kpl/vuosi, Sukeva (kpl)				204	
Liikuntatoimen tapahtumat ja retket (kpl) 5				22	
Nuorisotilan kävijämäärät vuodessa, Son-15 kajärvi (hlö)				1 605	
Nuorisotilan kävijämäärät vuodessa, Su-15 keva (hlö)				458	
Nuorisotoimen tapahtumat ja retket (kpl)				13	
Nuorisovaltuuston toiminnassa olevat 10 nuoret (hlö)				13	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Toimintatuotot ylittyivät ennakoitua suurempien osallistumismaksujen sekä saatujen hankeavustusten vuoksi (119,7%). Toimintakulut ylittyivät kokonaisuudessaan hieman (100,2%). Nuoriso- ja liikuntatoimen toimintakatteen toteuma alittui hieman vuonna 2025 (97,5%)

Nuoriso- ja liikuntatoimi on hakenut ja saanut valtion avustuksia vuoden 2025 aikana. Avustuksia on saatu liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämiseen (16000,00€) sekä yläkoululaisten päiväleiri- ja kerhotoimintaan (4500,00€). Avustuksilla on hankittu mm. liikuntavälineitä yhteiskäyttöön, ja avustuksia on käytetty ohjaajien palkkakuluihin. Nuoriso- ja liikuntatoimen tapahtumia, retkiä ja aktiviteetteja järjestettiin tavoitteiden mukaisesti.

Liikuntatilojen vuorojen määrät ovat pysyneet entisellään. Voimaa vanhuuteen –hankkeesta on jäänyt elämään vertaisohjaajan toimintana kerran viikossa liikuntahallilla kokoontuva liikuntaryhmä. Eläkeläisten vesijumppareissuja järjestettiin 14 kertaa, aamutulia 15 kertaa ja keilareissuja kolme kertaa. Liikunnan ammattilaisten ohjaamaa maksutonta kuntosaliohjausta oli tarjolla keväällä ja kesällä Sonkajärvellä 9 kertaa ja Sukevalla 9 kertaa ja syyskuusta joulukuulle lähes viikoittain molemmilla kuntosaleilla. Maksutonta frisbeegolf-ohjausta järjestettiin kesän aikana Sonkajärvellä kaksi kertaa ja Sukevalla kerran. Maksutonta pickleball-ohjausta järjestettiin kesällä Sonkajärvellä neljä kertaa. Lasten ja nuorten maksutonta pesäpallokerhoa järjestettiin yhteistyössä Puijon Pesiksen kanssa kesäkuussa. Pohjois-Savon Liikunnan hallinnoimassa Ilolla -hankkeessa annettiin säännöllisesti yksilöllistä hyvinvointi- ja liikuntaneuvontaa yli 55-vuotiaille sonkajärveläisille Sonkajärvellä ja Sukevalla.

Sonkajärven ja Sukevan Nuorisotilat ovat olleet avoinna suunnitellusti. Nuorisotilat ovat olleet avoinna Sonkajärvellä maanantaisin ja tiistaisin kello 15.00-17.00 pääsääntöisesti kouluyhteistyöntekijän ohjaamana. Perjantai-iltojen yökahvilatoimintaa on järjestetty säännöllisesti Sonkajärvellä joka toinen perjantai kello 18.00-22.00 nuoriso- ja liikuntasihteerin ohjaamana. Sukevalla nuorisotila on ollut avoinna säännöllisesti torstaisin kello 16.00-19.00 tai kello 18.00-21.00. Lasten tai lasten ja nuorten discoja järjestettiin vuoden aikana yhteensä neljä kertaa.

Etsivä nuorisotyöntekijä on toimenkuvansa mukaisesti toiminut kasvattaja-ohjaajana Sonkajärven yhtenäiskoululla 0,6 htv ja etsivänä nuorisotyöntekijänä 0,40 htv työajastaan. Näin nuorille on tarjottu mahdollisuus apuun ja tukeen tutun ihmisen kanssa esimerkiksi opiskelujen nivelvaiheessa. Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä on kasvanut edellisiin vuosiin nähden, koska Finest Furure -opiskelijat ovat työllistäneet merkittävän paljon. Oppivelvollisuusiän noustua 18 vuoteen nuoriso- ja liikuntasihteerin on toiminut oppivelvollisuusrekisterin kuntavalvojana Sonkajärvellä. Oppivelvollisuusiän mukaisia koulupudokkaita Sonkajärvellä oli vuonna 2025 virallisesti kaksi. Nuoriso- ja liikuntasihteerin toimii kunnassa ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä. Lisäksi Iisalmen kaupungin alaisen Ankkuri-nuorisotyöntekijän työpanosta on saatu Sonkajärven maksuosuuden mukaisesti 0,1 htv.

Nuorille on järjestetty mahdollisuuksia osallistua heitä koskevien asioiden käsittelyyn. Nuoria on myös osallistettu järjestämään omia tapahtumia, mm. elovakuvanäytöksiä sekä discoja. Nuorisovaltuuston toimintaa on pyritty tukemaan mm. tarjoamalla heille koulutuksia ja yhteisiä tilaisuuksia muiden alueen nuorten vaikuttajaryhmien kanssa. Nuorisovaltuuston jäseniä osallistui Ylä-Savon Veturin Nuorisofoorumin tilaisuuksiin, Pohjois-Savon Hyvinvointialueen nuorten vaikuttajaryhmän toimintaan sekä Vieremän, Iisalmen ja Sonkajärven nuorten vaikuttajaryhmien yhteiseen tapaamiseen.

Nuoriso- ja liikuntajärjestöille sekä kyläyhdistyksille myönnettiin harkinnanvaraisia toiminta-avustuksia yhteensä 25 950€. Seurojen toimintaa pyrittiin tukemaan myös yhteistyötä tiivistämällä ja tarjoamalla maksutomia koulutuksia mm. uusille ohjaajille ja valmentajille. Lisäksi seniorijärjestöille ja ikäihmisille on tarjottu maksutta mm. vertaisohjaaja- sekä VoiTas -koulutuksia.

Nuoriso- ja liikuntatoimen riskien arviointi

Toimintaan liittyvät riskit toteutuivat muutaman kerran asiakastilanteissa häiriökäyttäytymisen muodossa nuorisotiloilla sekä katupäivystystilanteissa niin yksin kuin työparin kanssa toimiessa.

SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
30 Sivistyslautakunta					
TOIMINTATUOTOT (t€)	392	0	392	514	122
TOIMINTAKULUT (t€)	-8 297	-44	-8 341	-8 020	321
TOIMINTAKATE (t€)	-7 905	-44	-7 949	-7 506	443
Poistot ja arvonalentumiset (t€)	-14	0	-14	-14	0
Laskennalliset tuotot (t€)	266	0	266	106	-160
Laskennalliset kulut (t€)	-1 007	0	-1 007	-756	251
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-9 317	-44	-9 361	-8 789	572

2.2.6 Tekninen lautakunta

Tulosalue: Tekninen toimi

Kustannuspaikat: Tekninen hallinto, kaavoitus, mittaus, paikkatieto- ja kartastopalvelut, osoitehuolto, jätehuolto, isännöinti ja muut yhteiset tehtävät, varasto ja konekeskus, kiinteistöjen hoito, kiinteistöjen kunnossapito ja rakentaminen, maa- ja metsätilat, tontit, kadut, kevyen liikenteen väylät, yksityistiet, maisemagalleriakohteet, puistot ja torit, liikunta- ja virkistysalueet, muut yleiset alueet

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, tekninen johtaja, kunnanrakennusmestari

Tekninen toimi tuottaa kuntalaisille teknisen toimen, tilapalvelun, liikenneväylien, ympäristö- ja viheralueiden sekä liikuntapaikkojen hoitopalvelut. Palveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten, yritysten ja yhteisöjen edellytyksiä toimia kestävän kehityksen mukaisesti Sonkajärvellä.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
600 Tekninen toimi					
Koko Tekninen toimi					
TOIMINTATUOTOT (t€)	3 560	0	3 560	3 693	133
TOIMINTAKULUT (t€)	-3 491	0	-3 491	-3 244	247
TOIMINTAKATE (t€)	69	0	69	449	380
Poistot ja arvonalentumiset (t€)	-1 194	0	-1 194	-1 215	-21
Laskennalliset tuotot (t€)	313	0	313	277	-36
Laskennalliset kulut (t€)	-696	0	-696	-620	76
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-5 380	0	-5 380	-5 079	301
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	1			1	
Kerrosala, ostopalvelu (k-m ²)	675			675	
Ostopalvelukulut /k-m ² / kk (t€)	-1			-1	
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)				3 572,01	
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)				4 089,53	

Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)				845,34	
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)				466,02	
Pinta-ala, ha (ha)	765,1			839	
Toimintakulut / ha (t€)	-5			-5	
Kulut / ha (t€)	-7			-6	
6030 Ympäristön huolto					
TOIMINTATUOTOT (t€)	3	0	3	3	0
TOIMINTAKULUT (t€)	-9	0	-9	-4	5
TOIMINTAKATE (t€)	-6	0	-6	-2	4
Laskennalliset kulut (t€)	-1	0	-1	0	1
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-10	0	-10	-4	6
6110 Tilapalvelu					
Rakennusten tilavuus (m ³)	119 484			119 354	
Käyttöaste (%)	80			75	
Kuntoarvio ja korjaaminen, kiinteistöä/v6 (kpl)				2	
Kiinteistökohtaiset huoltokirjat, % kiin- teistöistä (%)	90			90	
Julkisten kiinteistöjen esteettömyystar- kastukset, %/v (%)	10			10	
6120 Kiinteistöt					
Kerrosala (k-m ²)	17 159			17 679	
Kerrosala, ostopalvelu (k-m ²)	675			675	
6130 Maa- ja metsäalueet					
Pinta-ala, ha (ha)	765,1			839	
6210 Liikenneväylät					

Kadut, ab (km)	15,15			15,15
Kadut, sr (km)	5,7			5,7
Valaistut kadut, asfalttipintaiset (km)	15,15			15,15
Valaistut kadut, sorapintaiset (km)	2,35			2,35
Kevyen liikenteen väylät (km)	11,44			11,44
Liikenneturvallisuussuunnitelman mu- kaisten toimenpiteiden määrä/v (kpl)	1			0
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)				3 572,01
Katujen talvikunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)				4 089,53
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sonkajärvi (€/km/v)				845,34
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, Sukeva (€/km/v)				466,02
Uusitut katuvalaisimet/v, % Valaisimien määrästä (%)				2
Yksityistiet, pituus (km)	333			328
Tiekunnat (kpl)	108			104
Avustukset, euroa (€)	80 000			88 639
Yksityistieavustukset / tiekunta (t€)	1			1
Yksityisteiden perusparantamisen avus- taminen (kpl)	1			1
6310 Puistot ja torit				
Poistot ja arvonalentumiset (t€)	-160	0	-160	-4 156
Pinta-ala, m ² (m ²)	276 000			276 000
Puistot ja torit pinta-ala, m ² (m ²)	276 000			276 000
Leikkipaikat (lkm)	5			5
6320 Muut yleiset alueet				

Liikuntapaikkojen ja -reittien lukumäärä 4 (lkm)				4	
Alueet asukasta kohti (kpl)	1,12	-1,12	0	1,12	1,12
Pururatojen pituus (km)	7			7	
Hiihtolatujen pituus (km)	103			103	
Uimarantojen lukumäärä (kpl)	2			2	
Talviuintiavannot (kpl)	1			1	
Nurmipintaisen jalkapallokentän käyttökäysi, kk/vuosi (kk)	4			4	
Volokinpilku, ylläpito (kk/vuosi)	6			6	
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta (lkm)	1			1	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Teknisen toimen palvelut tukivat kuntastrategian mukaisten tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena oli hyvä ja monipuolinen tonttitarjonta, hyvät liikenneyhteydet ja molempien kuntataajamien kehittäminen viihtyisäksi ja turvalliseksi asuinympäristöksi.

Teknisten toimen tuottamien palveluiden toimivuutta turvattiin riittävällä henkilöstöresursoinnilla sekä oikea-aikaisilla korjausinvestoinneilla.

Liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä ja esteettömyyttä parantavia toimenpiteitä ei juuri tehty vuonna 2025.

Tilapalvelu

Kiinteistöjen rakennusautomaatiolla on seurattu kiinteistöjen veden, lämmön ja sähkön kulutusta. Kunnossapito perustui reaaliaikaiseen ylläpidon seurantaan. Vuonna 2025 purettiin Kotikumpu- niminen omakotitalo. Vuonna 2025 ei myyty rakennuksia. Peruskorjauksia toteutettiin investointisuunnitelman mukaisesti. Sonkajärven koulukeskuksen alakoulun puolella päätettiin toteuttaa ilmanvaihdon nuohoukset ja säätö, jota ei oltu suunniteltu tehtäväksi vuonna 2025. Kunnan kiinteistöissä ostopalveluna toteutettavat siivoustyöt kilpailutettiin vuoden 2025 lopussa ja uudet sopimukset astuivat voimaan 1.2.2026.

Sonkajärven kunnan kiinteistöselvitys viedään kunnanvaltuuston käsiteltäväksi vuoden 2026 alussa.

Liikenneväylät

Sukevan taajaman ja sekä Savonvirran kevyen liikenteen väylän talvikunnossapito kilpailutettiin hoitokausille 2025–2028. Katujen ja kevyen liikenteen väylien sekä kiinteistöjen piha-alueiden talvikunnossapidon laatu toteutui erinomaisesti.

Yksityisteiden kunnossapitoavustuksia myönnettiin 104 tiekunnalle yhteensä 88 639 euroa. Yksityisteiden perusparannuksia maksettiin noin 6 400 euroa vuoden 2025 aikana. Uusia yksityisteiden perusparannushankkeita ei alkanut vuonna 2025.

Ympäristö- ja viheralueet

Palvelutuotannon tavoitteena oli turvallinen ja viihtyisä taajamarakenne ja kunnan asuinkuntastrategian tukeminen. Liikuntapaikkojen hyvällä hoidolla luotiin hyvät olosuhteet omaehtoiselle liikunnan harrastamiselle ja kannustettiin kuntalaisia liikunnallisten harrastusten pariin. Tekninen toimi vastasi osaltaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviin tavoitteisiin.

Sonkajärven tori valmistui syksyllä 2025 ja lisäksi uusittiin pukukoppeja Kangaslammen ja Sukevan uimarannoille. Mustikkasuolle valmistui uusi laavu sekä ulkoliikuntapaikka ja Kangaslammen talviuimareiden pukuhuoneta saneerattiin perusteellisesti. Volokinpulun alkuun valmistui kansirakenteellinen esteetön reitti.

Tulosalue: Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: Vesilaitos, vesijohtoverkostot, puhdistamot, viemäriverkostot, jätevedenpumppaamot ja hulevesiviemärit

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, tekninen johtaja, vesihuoltomestari

Sonkajärven vesihuoltolaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa ja se on kirjanpidollisesti eriytetty ta-seyksikkö. Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuntalaisille laadukasta talousvettä ja huolehtia jäteveden käsittelystä yhteisten laatuvaatimusten mukaisesti sekä kehittää alueellista vesihuoltoa kunnan alueella yli kuntarajojen.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
650 Vesihuoltolaitos					
Koko Vesihuoltolaitos					
TOIMINTAKULUT (t€)	-83	0	-83	-66	17
TOIMINTAKATE (t€)	-83	0	-83	-66	17
Poistot ja arvonalentumiset (t€)	-27	0	-27	-27	0
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-110	0	-110	-92	18

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Sonkajärven kunta ja Sonkajärven Vesi Oy järjestivät yhteistyössä kiinteistöjen ja vesihuoltolaitoksen varallaolon entiseen tapaan. Tekninen toimi ja Sonkajärven Vesi Oy ovat tukeneet toisiaan myös muissa tarkoituksenmukaisissa tehtävissä.

Sonkajärven Vesi Oy:lle maksettiin sopimuksen mukaisesti hulevesikorvausta 70 000 euroa.

Tulosalue: Rakennusvalvonta

Kustannuspaikat: Rakennusvalvonta

Tilivelvolliset: Tekninen lautakunta, rakennustarkastaja

Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista rakennusvalvontatoimen viranomaistehtävien suorittamisesta sekä toimia rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonta valvoo, ohjaa ja neuvoo turvallisen, terveellisen ja kauniin kunnan rakentumista ja säilyttämistä. Rakennusvalvonta osaltaan valvoo, että rakennukset, liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitettut ulkotilat täyttävät hyvän kuntakuvan ja viihtyisyyden vaatimukset.

Tuloarviot ja määrärahat

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 - TA 2025 (muutos)
695 Rakennusvalvonta					
TOIMINTATUOTOT (t€)	13	0	13	16	3
TOIMINTAKULUT (t€)	-103	0	-103	-103	0
TOIMINTAKATE (t€)	-90	0	-90	-87	3
Laskennalliset kulut (t€)	-24	0	-24	-33	-9
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-128	0	-128	-136	-8
Rakennuslupien käsittelyaika (kk)	1			2	
Poikkeamispäätösten käsittelyaika (kk)	2			2	
Suunnittelutarveratkaisujen käsittelyaika (kk)	2			2	
Lupapäätökset (kpl)	55			51	
Katselmukset (kpl)	400			420	
Aloituskokoukset (kpl)	4			8	
Poikkeamislupahakemukset/ suunnittelu- tarveratkaisut (kpl)	3			1	
Toimintakate- (%)	12,7			15,5	
Nettomenot/asukas (€)	24,5			24,5	

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

Pankkien kiristyneet lainaehdot ovat vaikeuttaneet rakentajien lainansaantia ja tehnyt mahdolliset rakentajat varovaisiksi.

Kuntalaiset ja vapaa-ajan asukkaat ovat olleet kiinnostuneita asuinympäristönsä viihtyisyyden sekä rakennusten korjausvelan korjaamisesta. Vapaa-ajanasunnoilla on vietetty aikaa enenevässä määrin ja monipaikkaisuus on lisääntynyt.

Tuulivoimapuistojen hankkeiden hallinnolliset valmistelut ovat tulleet laajasti esille ja ovat kaavoituksen osalta vaativia.

Rakentamiseen myönnettyjen lupien määrä oli jonkin verran pienempi edelliseen vuoteen verrattuna. Rakennuslupien hakeminen, neuvonta ja muu asiointi sähköisesti on lisääntynyt oleellisesti. Vuoden 2025 alusta voimaan astunut rakentamislaki on lisännyt oleellisesti koko vuoden ajan mm. neuvonta- ja ohjaustyötä.

Rakennuslain uudistamisen myötä rakennusjärjestyksen päivittäminen käynnistettiin vuonna 2024 yhdessä Iisalmen ja Kiuruveden kaupunkien sekä Pielaveden ja Vieremän kuntien kanssa ja työ on jatkunut vuonna 2025. Uuden rakennusjärjestyksen päivitystyö on saatettava loppuun 2026 loppuun mennessä.

Rakennusvalvonnan osalta kunnan hallintosääntö päivitettiin vuoden 2024 lopussa vastaamaan 2025 vuoden alusta voimaan tulevien alueidenkäyttö- ja rakentamislakeja. Uusi päivitetty rakennusvalvontataksa hyväksyttiin valtuustossa keväällä 2025. Taksa rakennepohjana käytettiin Kuntaliiton yhtenäistä mallia.

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	TA 2025	TA 2025 (muutos) - TA 2025	TA 2025 (muutos)	TP 2025	TP 2025 / TA 2025 (muu- tos)
60 Tekninen lautakunta					
TOIMINTATUOTOT (t€)	3 573	0	3 573	3 709	103,8 %
TOIMINTAKULUT (t€)	-3 677	0	-3 677	-3 413	92,8 %
TOIMINTAKATE (t€)	-104	0	-104	296	-284,6 %
Poistot ja arvonalentumiset (t€)	-1 221	0	-1 221	-1 242	101,7 %
Laskennalliset tuotot (t€)	313	0	313	277	88,5 %
Laskennalliset kulut (t€)	-720	0	-720	-653	90,7 %
KOKONAISKUSTANNUKSET (t€)	-5 618	0	-5 618	-5 307	94,5 %

TA=Talousarvio TP=Tilinpäätös

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosan valtuustoon nähden sitovat erät ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuottojen ja -kulojen erotus sekä satunnaiset tuotot ja kulut.

1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 1-12 / 2025	Poikkeama €	Tot-%
Toimintatuotot						
Myyntituotot	893	0	893	1 051	157	118%
Maksutuotot	95	0	95	108	14	114%
Tuet ja avustukset	182	0	182	293	111	161%
Muut toimintatuotot	3 473	0	3 473	3 556	83	102%
Toimintatuotot yhteensä	4 643	0	4 643	5 008	365	108%
Valmistus omaan käyttöön yhteensä	17	0	17	11	-6	62%
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-7 096	-44	-7 140	-6 919	221	97%
Palkat ja palkkiot	-5 727	-37	-5 764	-5 598	166	97%
Henkilösivukulut	-1 369	-7	-1 377	-1 321	55	96%
Eläkekulut	-1 194	-6	-1 200	-1 133	67	94%
Muut henkilösivukulut	-175	-1	-176	-188	-12	107%
Palvelujen ostot	-4 511	0	-4 511	-4 138	373	92%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 791	-17	-1 808	-1 609	199	89%
Avustukset	-754	0	-754	-725	29	96%
Muut toimintakulut	-2 295	0	-2 295	-2 135	160	93%
Toimintakulut yhteensä	-16 447	-61	-16 508	-15 527	981	94%
Toimintakate	-11 787	-61	-11 848	-10 509	1 340	89%
Verotulot	7 941	51	7 992	8 066	74	101%
Valtionosuudet	5 085	119	5 204	5 215	11	100%
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	0	0	0	82	82	
Muut rahoitustuotot	104	501	605	606	1	100%
Korkokulut	-140	40	-100	-92	8	92%
Muut rahoituskulut	-4	0	-4	-2	2	39%
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-40	541	501	595	94	119%
Vuosikate	1 199	650	1 849	3 367	1 518	182%
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 261	0	-1 261	-1 274	-14	101%
Arvonalentumiset	0	0	0	-4	-4	
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1 261	0	-1 261	-1 279	-18	101%
Tilikauden tulos	-62	650	588	2 088	1 500	355%
Poistoeron muutos	351	-28	323	-298	-621	
Varausten muutos	0	0	0	660	660	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	289	622	911	2 450	1 539	269%

Myyntituotot ovat ylittyneet talousarvioon nähden (poikkeama +157 t€). Sekä kotoutumista edistävien palvelujen järjestämisestä saadut laskennalliset kotoutumiskorvaukset että esi- ja perusopetuksen

kotikuntakorvaukset ylittyivät arvioiduista. Myös tuet ja hankeavustukset ylittyivät, kun valtion tukia ja hankeavustuksia saatiin +61 t€ ennakoitua enemmän.

Toimintatuottojen toteuma yhteensä oli 5,0 milj. euroa, 108 % (+365 t€ talousarvioon nähden).

Henkilöstökulujen toteuma oli 97 % (-221 t€ talousarvioon nähden) ja palvelujen ostojen 92 % (-373 t€). Palvelujen ostoissa ICT-kulut alittuivat -100 t€ talousarvioon nähden, muut henkilökuljetuspalvelut alittuivat -111 t€ ja muut yhteistoimintaosuudet -94 t€. Aineiden ja tarvikkeiden toteuma oli 89 %, alitusta oli -199 t€. Eniten alittuivat lämmityksen (-79 t€) ja sähkön (-96 t€) ostot.

Kunnan rahoitusosuus työttömyystuista ylittyi +50 t€ (TA 350 t€, toteuma 400 t€). Muiden toimintakulujen toteuma oli 93 % (alitus -160 t€).

Toimintakulujen toteuma yhteensä oli -15,5 milj. euroa, 94 % (-981 t€ talousarvioon nähden).

Toimintakate oli -10,5 milj. euroa.

Verotulojen erittely näkyy alla. Verotulojen toteuma oli 8,1 milj. euroa, 101 %.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteuma	Poikkeama
Verotulot	7 941	51	7 992	8 066	74
Kunnan tulovero	5 241	-28	5 213	5 173	-40
Kiinteistövero	1 156	-11	1 145	1 172	27
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 544	90	1 634	1 721	87

Tuloveron määräytymisen perusteet näkyvät alla.

VEROTETTAVA TULO	2022	2023	2024	2025
Ansiotulot - vähennykset	56 427	57 798	60 413	65 380
<i>Tuloveroprosentti</i>	<i>21,25</i>	<i>8,61</i>	<i>8,60</i>	<i>8,60</i>
<i>Muutos %</i>	<i>1,9</i>	<i>-54,1</i>	<i>4,3</i>	<i>6,8</i>

Kiinteistöveroprosentit vuonna 2025 näkyvät alla.

Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,00
- mikäli maapohjan verotus eriytetään, silloin maapohjan veroprosentti	1,30
Vakituisten asuntojen veroprosentti	0,55
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,25
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	ei määrätty
Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti	0,00
Voimalaitosten veroprosentti	3,10

Valtionosuuksien erittely näkyy alla. Valtionosuuksien toteuma oli 5,2 milj. euroa, 100 %.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteuma	Poikkeama
Valtionosuudet	5 085	119	5 204	5 215	11
Kunnan peruspalv.valt.osuus	3 002	-2	3 000	3 000	0
Verotul.perust.valt.os.tasaus	1 459	6	1 465	1 465	0
Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-45	126	81	92	11
Verotulomenetysten korvaus	669	-11	658	659	1

Rahoitustuottojen ja kulujen toteuma on 595 t€, 119 %. Talousarvioon sisällyttömiä korkotuottoja saatiin 82 t€ (antolainojen korot ja maksuliikennetilien korot).

Vuosikate on 3,4 milj. euroa, 182 %.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat -1,3 milj. euroa.

Tilikauden tulos oli 2,1 milj. euroa.

2.4 Investointiosan toteutuminen

Investointiosan nettokustannusarvoltaan 100 000 euroa tai sen ylittävät hankkeet ovat yksinään sitovia valtuustoon nähden. Nettokustannusarvoltaan alle 100 000 euron hankkeet ovat valtuustoon nähden sitovia toimielimittäin ja hankeryhmittäin. Hankeryhmän sisällä alle 100 000 euron hankkeista päättää lautakunta.

	Sito- vuus		TA 2025	TA- muutos	Muutettu ta 2025	Toteutu- nut 2025	Poik- keama	Tot. %
<u>Sivistyslautakunta</u>								
-								
<u>Muut koneet ja kalusto</u>								
3216 Opett.huoneen ka- luston uusinta	-	Menot	-	-10 000	-10 000	-10 813	813	108,1 3
	-		-	-	-	-	-	-
Sivistyslautakunta yh- teensä		Menot	0	-10 000	-10 000	-10 813	813	108,1
		Tulot	0	0	0	0	0	
	Valt	Yh- teensä	0	-10 000	-10 000	-10 813	813	108,1
	-		-	-	-	-	-	-
<u>Tekninen lautakunta</u>								
-								
<u>Muut pitkävaikutteiset menot</u>								
2052 Osoitekartan uusi- minen	-	Menot	-10 000		-10 000	0	-10 000	0
	-							
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	-	Menot	-10 000	0	-10 000	0	-10 000	0

	-							
Maa- ja vesialueet	-							
2025 Sonkajärven vedenpinnan nosto		Menot	0	-130 000	-130 000	-120 109	-9 891	92,4
		Tulot	0	22 850	22 850	23 564	-714	103,1
	Valt	Netto	0	-107 150	-107 150	-96 545	-10 605	90,1
2051 Harvanjärven vesistökuunnostus		Menot	-14 000	0	-14 000	-13 499	-501	96,4
		Tulot	7 000	0	7 000	6 749	251	96,4
		Yhteensä	-7 000	0	-7 000	-6 750	-251	96,4
5990 Kiinteistöjen osto ja myynti		Menot	-10 000	-10 000	-20 000	-17 452	-2 548	87,3
		Tulot	10 000	0	10 000	0	10 000	0,0
		Yhteensä	0	-10 000	-10 000	-17 452	7 452	174,5
Maa- ja vesialueet yhteensä		Menot	-24 000	-140 000	-164 000	-151 060	-12 940	92,1
		Tulot	17 000	22 850	39 850	30 313	9 537	76,1
	Valt	Yhteensä	-7 000	-117 150	-124 150	-120 747	-3 403	97,3
Rakennukset	-							
5334 Sukevan päiväkodin julkisivun ja katon maalaus	Valt	Menot	-190 000	0	-190 000	-185 835	-4 165	97,8
5534 Koulukeskuksen lattioiden uusiminen	Valt	Menot	-90 000	-10 000	-100 000	-104 564	4 564	104,6
5537 Sukevan paloaseman suunnittelu	Valt	Menot	-30 000	30 000	0			
5568 Jäähallin kylmäaineen muutostyöt, jäähdytyskoneisto	Valt	Menot	-20 000	0	-20 000	-12 630	-7 370	63,2
5570 Jyrkkäkosken Ruukintupa, muutos- ja peruskorjaustyöt		Menot	-206 000		-206 000	-96 138	-109 862	46,7
		Tulot	100 000	-100 000	0	54 310		
	Valt	Yhteensä	-106 000	-100 000	-206 000	-41 828	-164 172	20,3
Rakennukset yhteensä		Menot	-536 000	20 000	-516 000	-399 167	-116 833	77,4
		Tulot	100 000	-100 000		54 310	0	0,0
	Valt	Yhteensä	-436 000	-80 000	-516 000	-344 857	-171 143	66,8
Muut rakennukset:								
-								

4412 Sukevan uimaran- nan pukukoppien uusi- minen		Menot	-15 000	0	-15 000	0	15 000	0,0
5201 Tuulikanteleen IV- nuohous ja säätö		Menot	-45 000	-10 000	-55 000	-54 569	-431	99,2
5533 Kotiseututalon van- han tuulimyllyn korjaus		Menot	-35 000	35 000	0			
		Tulot	17 500	-17 500	0			
		Yh- teensä	-17 500	17 500	0			
5326 Sukevan koulun uusi varavoimakone		Menot		-18 000	-18 000	-17 751	-249	98,6
5529 Jyrkän masuunin suojarakennus		Menot				-6 120	-6 120	**** *
Muut rakennukset yh- teensä		Menot	-95 000	7 000	-88 000	-78 440	-9 560	89,1
		Tulot	17 500	-17 500			0	
	Valt	Yh- teensä	-77 500	-10 500	-88 000	-78 440	9 560	89,1
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-							
4002 Pumppaamontien perusparannus	Valt	Menot	-120 000	10 000	-110 000	-97 465	-12 535	88,6
4312 Sonkajärven torin rakentaminen	Valt	Menot	-450 000	20 000	-430 000	-410 004	-19 996	95,3
4408 Jyrkän alueen ja Volokinpolun retkeily- reittien täydennykset		Menot	-144 000	-14 000	-158 000	-160 588	2 588	101,6
		Tulot	109 000	-12 000	97 000	97 694	-694	100,7
	Valt	Yh- teensä	-35 000	-26 000	-61 000	-62 894	1 894	103,1
4410 Mustikkasuon ter- veysmetsä ja lähiliikun- tapaikka		Menot	-100 000		-100 000	-88 830	-11 170	88,8
		Tulot	50 000	-50 000	0	32 020	-32 020	**** *
		Yh- teensä	-50 000	-50 000	-100 000	-56 811	-43 189	56,8
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä		Menot	-814 000	16 000	-798 000	-756 887	-41 113	94,8
		Tulot	159 000	-62 000	97 000	129 714	-32 714	133,7
	Valt	Yh- teensä	-655 000	-46 000	-701 000	-627 174	-73 826	89,5
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet								
4007 Sonkaj. liikennetur- vallisuuystöt		Menot	-10 000	10 000	0	0	0	

4018 Samulinpolun perusparannus		Menot	-75 000	0	-75 000	-70 386	-4 614	93,8
4019 Sukevantien joulupalot		Menot	-10 000	0	-10 000	0	10 000	0,0
4020 Asfalttipäällystekorjaukset, Sonkajärvi		Menot	-30 000	10 000	-20 000	-19 063	-937	95,3
4211 Virastotalon tontin maisemointi		Menot	0	-19 000	-19 000	-18 453	-547	97,1
4413 Leikkikenttien- ja välineiden kunnostukset ja uusimiset		Menot	-10 000	10 000	0	0	0	
4414 Sukevan rantaraitin kivituhkapäällyste		Menot	-10 000	0	-10 000	-10 202	202	102,0
4415 Moottorikelkkareitien kehittäminen		Menot	-10 000	0	-10 000	0	-10 000	0,0
4416 Pappilanrannan laiturit ja venepaikat		Menot	-20 000	0	-20 000	-21 165	1 165	105,8
4417 Nurmijoen Nurmi- kosken taukopaikan parantaminen		Menot	-20 000		-20 000	-17 766	-2 234	88,8
		Tulot	14 000		14 000	10 234	3 766	73,1
		Yhteensä	-6 000		-6 000	-7 532	1 532	125,5
4418 Nurmikentän sadettimien uusinta		Menot	-10 000	0	-10 000	-10 361	361	103,6
4419 Suomi liikkeelle		Menot		-34 000	-34 000	-38 504	4 504	113,2
		Tulot				16 769	-16 769	**** *
		Yhteensä			-34 000	-21 735	-12 265	63,9
6302 Hulevesiviemärin korjaus ja uudisrakentaminen		Menot	-15 000	-23 000	-38 000	-38 000	0	100,0
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä		Menot	-220 000	-46 000	-266 000	-243 899	-22 101	91,7
		Tulot	14 000		14 000	27 003	-13 003	192,9
	Valt	Yhteensä	-206 000	-46 000	-252 000	-216 896	-35 104	86,1
Tekninen lautakunta yhteensä		Menot	-1 699 000	-143 000	-1 842 000	-1 629 454	-212 546	88,5
		Tulot	307 500	-156 650	150 850	241 340	-90 490	160,0
	Valt	Yhteensä	-1 391 500	-299 650	-1 691 150	-1 388 113	-303 037	82,1
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		Menot	-1 699 000	-153 000	-1 852 000	-1 640 267	-211 733	88,6
		Tulot	307 500	-156 650	150 850	241 340	-90 490	160,0
	Valt	Yhteensä	-1 391 500	-309 650	-1 701 150	-1 398 927	-302 223	82,2

2.5 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan valtuustoon nähden sitovat erät ovat antolainasaamisten lisäys ja vähennykset, pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä lyhytaikaisten lainojen muutokset.

	TA 2025	TA- muutokset	TA 2025 Muutettu	Toteutuma 2025	Poikkeama	Tot. %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	1 198 510	650 000	1 848 510	3 366 815	1 518 305	182,1
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät				-261 182	-261 182	
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-1 699 000	-153 000	-1 852 000	-1 640 267	211 733	88,6
Rahoitusosuudet investointimenoihin	297 500	-156 650	140 850	241 340	100 490	171,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustul	10 000	0	10 000	0	-10 000	0,0
Toiminta ja investoinnit, netto	-192 990	340 350	147 360	1 706 707	1 559 347	1 158,2
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	-238 000	-18 000	-256 000	-264 700	-8 700	103,4
Antolainasaamisten vähennykset	48 190	-6 000	42 190	48 191	6 001	114,2
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-326 580	-1 480 380	-1 806 960	-1 792 926	14 034	99,2
Lyhytaikaisten lainojen muutos				155 076	155 076	
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				15 025	15 025	
Saamisten muutos				-268 230	-268 230	
Korottomien velkojen muutos				-116 655	-116 655	
Vaikutus maksuvalmiuteen	-709 380	-1 164 030	-1 873 410	-517 512	1 355 898	27,6

<u>Maa- ja vesi- alueet</u>								
2025 Sonkajär- ven vedenpin- nan nosto		Me- not	0	-130 000	-130 000	-120 109	-9 891	92,4
		Tulot	0	22 850	22 850	23 564	-714	103,1
	S	Netto	0	-107 150	-107 150	-96 545	-10 605	90,1
Maa- ja vesi- alueet yh- teensä		Me- not	-24 000	-140 000	-164 000	-151 060	-12 940	92,1
		Tulot	17 000	22 850	39 850	30 313	9 537	76,1
	S	Yh- teensä	-7 000	-117 150	-124 150	-120 747	-3 403	97,3
<u>Rakennukset</u>								
5334 Sukevan päiväkodin jul- kisivun ja ka- ton maalaus	S	Me- not	-190 000	0	-190 000	-185 835	-4 165	97,8
5534 Koulukes- kuksen lattioi- den uusiminen	S	Me- not	-90 000	-10 000	-100 000	-104 564	4 564	104,6
5537 Sukevan paloaseman suunnittelu	S	Me- not	-30 000	30 000	0			
5568 Jäähallin kylmäaineen muutostyöt, jäähdytysko- neisto	S	Me- not	-20 000	0	-20 000	-12 630	-7 370	63,2
5570 Jyrkkä- kosken Ruukin- tupa, muutos- ja peruskor- jaustyöt		Me- not	-206 000		-206 000	-96 138	-109 862	46,7
		Tulot	100 000	-100 000	0	54 310		
	S	Yh- teensä	-106 000	-100 000	-206 000	-41 828	-164 172	20,3
Rakennukset yhteensä		Me- not	-536 000	20 000	-516 000	-399 167	-116 833	77,4
		Tulot	100 000	-100 000		54 310	0	0,0
	S	Yh- teensä	-436 000	-80 000	-516 000	-344 857	-171 143	66,8
<u>Muut raken- nukset:</u>								
Muut raken- nukset yh- teensä		Me- not	-95 000	7 000	-88 000	-78 440	-9 560	89,1
		Tulot	17 500	-17 500			0	
	S	Yh- teensä	-77 500	-10 500	-88 000	-78 440	9 560	89,1

<u>Kiinteät rakenteet ja laitteet</u>								
4002 Pumpaamontien perusparannus	S	Menot	-120 000	10 000	-110 000	-97 465	-12 535	88,6
4312 Sonkajärven torin rakentaminen	S	Menot	-450 000	20 000	-430 000	-410 004	-19 996	95,3
4408 Jyrkän alueen ja Volokinpolun retkeilyreittien täydennykset		Menot	-144 000	-14 000	-158 000	-160 588	2 588	101,6
		Tulot	109 000	-12 000	97 000	97 694	-694	100,7
	S	Yhteensä	-35 000	-26 000	-61 000	-62 894	1 894	103,1
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä		Menot	-814 000	16 000	-798 000	-756 887	-41 113	94,8
		Tulot	159 000	-62 000	97 000	129 714	-32 714	133,7
	S	Yhteensä	-655 000	-46 000	-701 000	-627 174	-73 826	89,5
<u>Muut kiinteät rakenteet ja laitteet</u>								
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä		Menot	-220 000	-46 000	-266 000	-243 899	-22 101	91,7
		Tulot	14 000		14 000	27 003	-13 003	192,9
	S	Yhteensä	-206 000	-46 000	-252 000	-216 896	-35 104	86,1
Tekninen lautakunta yhteensä		Menot	-1 699 000	-143 000	-1 842 000	-1 629 454	-212 546	88,5
		Tulot	307 500	-156 650	150 850	241 340	-90 490	160,0
	S	Yhteensä	-1 391 500	-299 650	-1 691 150	-1 388 113	-303 037	82,1
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		Menot	-1 699 000	-153 000	-1 852 000	-1 640 267	-211 733	88,6
		Tulot	307 500	-156 650	150 850	241 340	-90 490	160,0
	S	Yhteensä	-1 391 500	-309 650	-1 701 150	-1 398 927	-302 223	82,2
<u>RAHOITUSOSA</u>	<u>Sitovuus</u>	-	TA 2025	TA-muutos	Muutettu TA 2025	Toteutunut 2025	Poikkeama	Tot %
Antolainauksen muutokset								
Antolainasaamisten lisäykset	S		-238 000	-18 000	-256 000	-264 700	-8 700	103,4

Antolainasaamisten vähennykset	S		48 190	-6 000	42 190	48 191	6 001	114,2
Lainakannan muutokset								
Pitkäaikais-ten lainojen lisäys	S				0	0	0	
Pitkäaikais-ten lainojen vähennys	S		-326 580	-1 480 380	-1 806 960	-1 792 926	14 034	99,2
Lyhytaikais-ten lainojen muutos	S		0		0	155 076	155 076	

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

	<u>1.1.-31.12.2025</u>		<u>1.1.-31.12.2024</u>	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	488 380,88		388 560,60	
Maksutuotot	102 872,44		113 263,84	
Tuet ja avustukset	292 743,40		401 526,62	
Muut toimintatuotot	<u>1 757 792,18</u>	<u>2 641 788,90</u>	<u>1 727 104,53</u>	<u>2 630 455,59</u>
Valmistus omaan käyttöön		10 512,88		15 687,39
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-5 597 841,67		-5 717 644,19	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 133 147,39		-1 210 087,90	
Muut henkilösivukulut	-188 138,06		-178 136,69	
Palvelujen ostot	-3 570 234,33		-3 136 358,55	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 609 299,32		-1 733 822,14	
Avustukset	-725 499,31		-556 812,80	
Muut toimintakulut	<u>-336 893,20</u>	<u>-13 161 053,28</u>	<u>-345 573,19</u>	<u>-12 878 435,46</u>
TOIMINTAKATE		-10 508 751,50		-10 232 292,48
Verotulot		8 065 822,21		8 149 395,14
Valtionosuudet		5 214 926,00		4 654 255,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	82 329,82		131 173,40	
Muut rahoitustuotot	606 465,53		854 885,91	
Korkokulut	-92 400,51		-173 541,96	
Muut rahoituskulut	<u>-1 576,13</u>	<u>594 818,71</u>	<u>-3 142,36</u>	<u>809 374,99</u>
VUOSIKATE		3 366 815,42		3 380 732,65
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 274 351,67		-1 119 859,91	
Arvonalentumiset	<u>-4 269,03</u>	<u>-1 278 620,70</u>	<u>-15 223,34</u>	<u>-1 135 083,25</u>
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot		<u>0,00</u>		<u>1 003 683,17</u>
TILIKAUDEN TULOS		2 088 194,72		3 249 332,57
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		-297 830,20		-445 611,10
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		659 735,43		381 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		<u>2 450 099,95</u>		<u>3 184 721,47</u>

3.2 Rahoituslaskelma

	<u>1.1.-31.12.2025</u>		<u>1.1.-31.12.2024</u>	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	3 366 815		3 380 733	
Satunnaiset erät			1 003 683	
Tulorahoituksen korjaukset	-261 182	3 105 634	-1 107 573	3 276 842
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-1 640 267		-1 561 504	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	241 340		221 756	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		-1 398 927	-340 497	-1 680 245
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		<u>1 706 707</u>		<u>1 596 597</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
Antolainasaamisten lisäykset	-264 700		-150 000	
Antolainasaamisten vähennykset	<u>48 191</u>	-216 509		-150 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 792 926		-1 123 642	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-1 792 926		-1 123 642
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
Toim.antojen varojen ja pääomien muutokset	15 025		-18 774	
Saamisten muutos	-113 153		462 745	
Korottomien velkojen muutos	-116 655	-214 784	-286 191	157 781
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		<u>-2 224 219</u>		<u>-1 115 862</u>
RAHAVAROJEN MUUTOS		-517 512		480 736
RAHAVAROJEN MUUTOS				
Rahavarat 31.12.	5 101 284		5 618 796	
Rahavarat 1.1.	<u>5 618 796</u>	-517 512	<u>5 138 060</u>	480 736

3.3 Tase

<u>VASTAAVAA</u>	Vuosi 2025	Vuosi 2024
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	553,35	1 002,31
2. Muut pitkävaikutteiset menot	93 442,60	116 119,91
	<u>93 995,95</u>	<u>117 122,22</u>
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	1 568 912,06	1 551 459,56
2. Rakennukset	17 849 770,03	18 222 350,02
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 948 363,00	1 588 195,04
4. Koneet ja kalusto	263 509,26	322 581,81
5. Muut aineelliset hyödykkeet	7 568,46	7 568,46
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	430 569,02	233 104,83
	<u>22 068 691,83</u>	<u>21 925 259,72</u>
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	5 011 161,78	5 011 161,78
3. Muut lainasaamiset	414 363,76	224 554,66
4. Muut saamiset	212 126,04	185 426,04
	<u>5 637 651,58</u>	<u>5 421 142,48</u>
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	88 642,54	120 100,50
2. Lahjoitusrahastojen varat	332 701,94	355 657,53
	<u>421 344,48</u>	<u>475 758,03</u>
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
1. Lainasaamiset	1 170 000,00	1 235 000,00
	<u>1 170 000,00</u>	<u>1 235 000,00</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	89 662,01	117 838,25
2. Lainasaamiset	21 511,15	0,00
3. Muut saamiset	334 306,47	155 506,64
4. Siirtosaamiset	91 796,88	85 778,25
	<u>537 276,51</u>	<u>359 123,14</u>
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 101 283,84	5 618 795,53
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>35 030 244,19</u>	<u>35 152 201,12</u>

<u>VASTATTAVAA</u>	Vuosi 2025	Vuosi 2024
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	9 331 615,50	9 331 615,50
III Muut omat rahastot	44 082,44	44 082,44
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	13 126 424,48	9 941 703,01
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 450 099,95	3 184 721,47
	<u>24 952 222,37</u>	<u>22 502 122,42</u>
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	4 958 628,47	4 660 533,70
2. Vapaaehtoiset varaukset	340 000,00	1 000 000,00
	<u>5 298 628,47</u>	<u>5 660 533,70</u>
C PAKOLLISET VARAUKSET		
2. Muut pakolliset varaukset	137 487,81	398 669,73
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1. Valtion toimeksiannot	88 642,54	120 100,50
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	329 110,79	337 041,81
	<u>417 753,33</u>	<u>457 142,31</u>
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 133 338,00	3 863 192,00
3. Lainat julkisyhteisöiltä	122 315,11	168 588,83
4. Muilta saadut ennakot	16 060,00	
7. Muut velat	7 749,70	7 749,70
	<u>2 279 462,81</u>	<u>4 039 530,53</u>
II Lyhytaikainen		
1. Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	266 666,00	283 854,00
3. Lainat julkisyhteisöiltä	46 273,72	45 883,73
5. Saadut ennakot	3 270,33	3 322,46
6. Ostovelat	534 768,37	663 446,51
7. Muut velat	115 538,05	115 682,56
8. Siirtovelat	978 172,93	982 013,17
	<u>1 944 689,40</u>	<u>2 094 202,43</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>35 030 244,19</u>	<u>35 152 201,12</u>

3.4 Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma

	Vuosi 2025		Vuosi 2024	
Toimintatuotot		7 134 192		7 346 383
Toimintakulut		-16 847 753		-16 659 520
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		4 310		3 416
Toimintakate		-9 709 251		-9 309 721
Verotulot		8 017 286		8 099 772
Valtionosuudet		5 214 926		4 654 255
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	93 518		141 723	
Muut rahoitustuotot	605 906		854 566	
Korkokulut	-248 904		-364 014	
Muut rahoituskulut	-2 256	448 264	-3 483	628 792
Vuosikate		3 971 225		4 073 097
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 095 783		-2 020 194	
Omistuksen eliminointierot				
Arvonalentumiset	-41 885	-2 137 668	-46 847	-2 067 041
Satunnaiset erät		0		0
Tilikauden tulos		1 833 558		2 006 056
Tilinpäätössiirrot		1 315		3 627
Tilikauden verot		437		-3 716
Laskennalliset verot		-14 430		-14 660
Vähemmistöosuudet		0		0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 820 880		1 991 307

Konsernin rahoituslaskelma

	Vuosi 2025		Vuosi 2024	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 971 225		4 073 097	
Satunnaiset erät	0		0	
Tilikauden verot	437		-3 716	
Tulorahoituksen korjaukset	-271 170	3 700 491	-129 552	3 939 829
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 883 365		-1 762 089	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	253 430		236 827	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 945	-1 624 991	10 948	-1 514 314
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 075 500		2 425 516
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-26 700			
Antolainasaamisten vähennys		-26 700		0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	88 800		130 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 227 949		-1 681 068	
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-2 139 149		-1 551 068
Oman pääoman muutokset		-2 057		-2 799
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	16 529		-19 563	
Vaihto-omaisuuden muutos	-5 643		-49 263	
Saamisten muutos	-120 501		-12 815	
Korottomien velkojen muutos	-123 935	-233 550	-225 319	-306 960
Rahoituksen rahavirta		-2 401 456		-1 860 827
Rahavarojen muutos		-325 956		564 689
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	6 361 423		6 687 379	
Yritysjärjestelyissä siirtyneet rahavarat				
Rahavarat 1.1.	6 687 379	-325 956	6 122 690	564 689

Konsernin tase

<u>VASTAAVAA</u>	<u>Vuosi 2025</u>	<u>Vuosi 2024</u>	<u>VASTATTAVAA</u>	<u>Vuosi 2025</u>	<u>Vuosi 2024</u>
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 331 616	9 331 616
Aineettomat oikeudet	10 792	11 896	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	94 079	118 562	Arvonkorotusrahasto	29 501	29 501
Ennakkomaksut	0	0	Muut omat rahastot	681 228	659 678
	104 871	130 458	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	15 055 447	13 087 750
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 820 880	1 991 307
Maa- ja vesialueet	1 858 615	1 841 162		26 918 672	25 099 852
Rakennukset	23 977 967	24 776 121	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	560 585	387 187	POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	377 107	455 260	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	7 568	7 568	Muut pakolliset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	442 768	239 457		0	0
	27 224 610	27 706 755	PAKOLLISET VARAUKSET		
Sijoitukset			Muut pakolliset varaukset	151 711	413 625
Osakkuusyhteisöosuudet	49 550	45 240		151 711	413 625
Muut osakkeet ja osuudet	1 059 413	1 059 414	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut lainasaamiset	18 173	18 173	Valtion toimeksiannot	49 623	93 468
Muut saamiset	212 126	185 426	Lahjoitusrahastojen pääomat	330 408	338 168
	1 339 262	1 308 254	Muut toimeksiantojen pääomat	20 057	17 980
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				400 088	449 616
Valtion toimeksiannot	49 623	93 468	VIERAS PÄÄOMA		
Lahjoitusrahastojen varat	332 702	355 658	Pitkäaikainen		
Muut toimeksiannot	18 108	16 048	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 672 009	7 685 283
	400 432	465 174	Lainat julkisyhteisöiltä	179 337	209 040
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Saadut ennakot	16 060	1 008
Vaihto-omaisuus	142 522	136 879	Pitkäaikaiset ostovelat	0	151 877
Aineet ja tarvikkeet	62 954	60 791	Muut velat	7 750	43 149
Muu vaihto-omaisuus	79 568	76 088	Siirtovelat	0	254 208
	142 522	136 879	Laskennalliset verovelat	210 960	196 300
Saamiset				6 086 116	8 540 866
Pitkäaikaiset saamiset			Lyhytaikainen		
Myyntisaamiset	35 488	0	Joukkovelkakirjalainat		
Lainasaamiset	0	0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	549 445	597 979
Muut saamiset	18 589	0	Lainat julkisyhteisöiltä	77 895	125 533
Siirtosaamiset	75 649	0	Saadut ennakot	35 130	30 435
	129 725	0	Ostovelat	750 401	690 852
Lyhytaikaiset saamiset			Muut velat	259 104	261 156
Myyntisaamiset	408 452	519 573	Siirtovelat	1 234 755	994 449
Lainasaamiset	21 511	0	Laskennalliset verovelat	14 430	14 660
Muut saamiset	334 692	173 205		2 921 160	2 715 065
Siirtosaamiset	10 246	91 348	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	36 477 747	37 219 023
	774 902	784 126			
Rahoitusarvopaperit					
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	0	0			
Muut arvopaperit	499 886	391 138			
	499 886	391 138			
Rahat ja pankkisaamiset	5 861 536	6 296 241			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	36 477 747	37 219 023			

4 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liite 1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot kirjataan niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintahintaisena, vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta hyväksytyin poistosuunnitelman mukaisesti.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Kehittämismenot ja aineettomat oikeudet	Tasapoisto 5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto 3 vuotta
Osakehuoneistojen muutostyöt	Tasapoisto 5 vuotta
Tavanomaista suuremmat kaavoitusmenot	Tasapoisto 5 vuotta
Vesistöjen kunnostusmenot	Tasapoisto 5 vuotta
Osallistuminen muiden yhteisöjen	
pysyvien vastaavien hankintamenoihin	Kunnanhallitus vahvistaa tapauskohtaisesti
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto 5 vuotta
Asuin-, hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto 40 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto 20 vuotta
Muut rakennukset	Tasapoisto 30 vuotta
Vesi- ja viemäriverkot ja laitteet	Menojäännöspoisto 10 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto 25 %
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Menojäännöspoisto 20 %
Atk-laitteet	Tasapoisto 3 vuotta
Keittiön koneet ja laitteet	Tasapoisto 10 vuotta
Muut koneet ja kalusto	Tasapoisto 5 vuotta

Pienet, alle 10 000 euron hyödykehankinnat on kirjattu vuosikuluiksi.

Osakkeet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Lainasaamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuutta ei ole merkitty taseeseen.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

4.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Liite 2 Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos
Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu.

Liite 3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin
Oikaisuja edellisen tilikauden tietoihin ei ole.

Liite 4 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus
Tilinkausien tiedot ovat vertailukelpoisia.

Liite 5 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset
Aiempiin tilikausiin kohdistuviin tuottoihin tai kuluihin ei ole tehty merkittäviä muutoksia.

4.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.3.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt hankintamenenomelmällä ja kuntayhtymät suhteellisesti peruspääomaosuuden mukaan. Osakkuusyhteisö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti.

Konsernin sisäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu vähäisiä eriä lukuun ottamatta. Sisäiset katteet ja kiinteistöverot on eliminoitu.

Tytäryhtiöiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Tilikauden poiston erotus on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiön poistojen oikaisuksi. Edellisten tilikausien poistojen erotus on kirjattu konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta taseessa ja tilikauden yli- ja alijäämästä tuloslaskelmassa.

Kunnan ja kuntayhtymien poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseessa omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos on merkitty konsernituloslaskelmassa tilikauden tulokseen. Tytäryhteisöjen poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutos konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Ammatillisen koulutuksen yksikköhintarahoitus on konsernituloslaskelmassa siirretty toimintatuotoista valtionosuuksiin.

4.3.2 Muutokset konsernirakenteessa

Ei muutoksia.

5 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 6 Toimintatuotot

Toimintatulot tehtäväalueittain (ulkoiset tulot tuhansina euroina taloustilaston jaottelun mukaisesti)	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Yleishallinto	3	27	3	27
Opetus- ja kulttuuripalvelut	2 499	2 730	537	603
Työllisyyspalvelut	39		39	
Yhdyskuntapalvelut	3 642	3 658	1 148	1 105
Muut palvelut	951	932	915	895
Toimintatuotot yhteensä	7 134	7 347	2 642	2 630

Tilinpäätöksen v. 2024 tässä liitetiedossa oli virhe. Yhdyskuntapalveluiden tuotot oli tallennettu virheellisesti (2 109). Oikeat tuotot ovat 1 105.

Liite 7 Verotulot

Verotulojen erittely	Kunta	
	2025	2024
Kunnan tulovero	5 173 205	5 438 124
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 720 964	1 559 700
Kiinteistövero	1 171 653	1 151 572
Verotulot yhteensä	8 065 822	8 149 396

Liite 8 Valtionosuudet

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	Kunta	
	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 464 398	3 804 324
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	1 464 583	1 286 419
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	92 017	-35 301
Verotulomenetysten korvaus	658 511	885 232
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	5 214 926	4 654 255

Liite 9 Palvelujen ostot

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	222 286	221 201
Muiden palvelujen ostot	3 347 948	2 915 158
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	3 570 234	3 136 359

Liite 10 Valtuustoryhmille annetut tuet

Ei ilmoitettavaa.

Liite 11 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista.

Kirjattu liitteelle 1.

Liite 12 Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvät pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.				
Vähennys tilikaudella				
Lisäys tilikaudella				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.	0	0	0	0
Pelastustoimen varallaolokorvaukset 1.1.	398 670	507 000	398 670	507 000
Vähennys tilikaudella	-261 182	-108 330	-261 182	-108 330
Lisäys tilikaudella		0		0
Pelastustoimen varallaolokorvaukset 31.12.	137 488	398 670	137 488	398 670
Muut pakolliset varaukset 1.1.	14 955			
Vähennys tilikaudella	-732			
Lisäys tilikaudella		0		0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	14 223	14 955	0	0

Liite 13 Satunnaiset tuotot ja kulut sekä luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut toimintatuotot				
Kiinteistön luovutusvoitto				
Muut toimintakulut				
Kiinteistön luovutustappio	41885	46848	4269	15223
Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot				1 003 683
Satunnaiset kulut				
Käyttöomaisuuden myyntitappiot				

Liite 14 Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot

Rahoitustuotot ja -kulut	Kunta	
	2025	2024
Tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä		
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot muista yhteisöistä	601 882	600 476
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Yhteensä	601 882	600 476

Liite 15 Poistoeron muutokset

Ei ilmoitettavaa.

6 Tasetta koskevat liitetiedot

6.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liite 16 Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset
Ei ilmoitettavaa.

Liite 17 Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittäminen
Ei ilmoitettavaa.

Liite 18 Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat hyödykkeet	Tietokone- lisenssit	Tietokone- ohjalmat	Muut pitkäv. menot	Aineettomat yhteensä	
Poistamaton hank.meno 1.1.	1002,31	12527,78	103 592,13	117 122,22	
Lisäys tilikaudella		15514,00	30 690,82	46 204,82	
Rah.osuudet tilikaudella			15 345,41	15 345,41	
Vähennys tilikaudella				0,00	
Siirrot erien välillä				0,00	
Tilikauden poisto	448,96	11442,36	42 094,36	53 985,68	
Poistamaton hank.meno 31.12.	553,35	16 599,42	76 843,18	93 995,95	
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	553,35	16 599,42	76 843,18	93 995,95	
Aineelliset hyödykkeet					
Aineelliset hyödykkeet	Maa-alueet	Rakennukset	Kiint. rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet
Poistamaton hank.meno 1.1.	1 551 459,56	18 222 350,02	1 588 195,04	322 581,81	7 568,46
Lisäys tilikaudella	17 452,50			10 813,15	
Rah.osuudet tilikaudella			59 022,38		
Vähennys tilikaudella					
Siirrot erien välillä		481 233,03	715 857,61		
Tilikauden poisto		853 813,02	291 128,76	67 889,57	
Arvonlennukset			5 538,51	1 996,13	
Poistamaton hank.meno 31.12.	1 568 912,06	17 849 770,03	1 948 363,00	263 509,26	7 568,46
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	1 568 912,06	17 849 770,03	1 948 363,00	263 509,26	7 568,46
	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset yhteensä			
Poistamaton hank.meno 1.1.	233 104,83	21 925 259,72			
Lisäys tilikaudella	1 565 898,96	1 594 164,61			
Rah.osuudet tilikaudella	166 972,42	225 994,80			
Vähennys tilikaudella	1 197 193,32	1 197 193,32			
Siirrot erien välillä		1 197 090,64			
Tilikauden poisto		1 212 831,35			
Arvonlennukset	4 269,03	11 803,67			
Poistamaton hank.meno 31.12.	430 569,02	22 068 691,83			
Arvonkorotukset		0,00			
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	430 569,02	22 068 691,83			
Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet					
			Osakkuus- yhteisöosakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet	Tytäryhteisöt	Kuntayhtymät			
Hankintameno 1.1.	3 675 306,85	273 509,09	12 563,64	1 049 782,20	5 011 161,78
Lisäys tilikaudella					0,00
Vähennys tilikaudella					0,00
Arvonlennukset					0,00
Hankintameno 31.12.	3 675 306,85	273 509,09	12 563,64	1 049 782,20	5 011 161,78
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	3 675 306,85	273 509,09	12 563,64	1 049 782,20	5 011 161,78
Laina- ja muut saamiset					
			Yhteensä		
Laina- ja muut saamiset	Tytäryhteisöt	Muut yhteisöt			
Hankintameno 1.1.	206 381,64	203 599,06	409 980,70		
Lisäys tilikaudella	189 809,10	26 700,00	216 509,10		
Vähennys tilikaudella					
Kirjanpitoarvo 31.12.2025	396 190,74	230 299,06	626 489,80		

Liite 19 Tytäryhteisöjen tiedot

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden tuloksesta
Tytäryhteisöt						
Sonkakoti Oy	Sonkajärvi	100	100	4 102	4 342	0,01
Sonkajärven Vesi Oy	Sonkajärvi	100	100	2803	1570	-106

Liite 20 Kuntayhtymien tiedot

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden yli- /alijäämästä
Kuntayhtymät						
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	1,18	1,18	17	9	2
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	Iisalmi	8,62	8,62	1 962	347	-31

Liite 21 Muiden yhteisöjen tiedot

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden tuloksesta
Osakkuusyhteisöt						
Sukevan Liikekeskus Oy	Sonkajärvi	25,78	25,78	306	2	1

Liite 22 Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä tai muilta yhteisöiltä

Lyhytaikaiset	Kunta	
Saamiset tytäryhteisöiltä	2025	2024
Myyntisaamiset	6 867	15 970
Siirtosaamiset		
Yhteensä	6 867	15 970
Pitkäaikaiset	Kunta	
Saamiset tytäryhteisöiltä	2025	2024
Lainasaamiset	396 191	206 382
Siirtosaamiset		
Yhteensä	396 191	206 382
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	0	0
Siirtosaamiset	-61	-61
Yhteensä	-61	-61

Liite 23 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	0	0	0	0
Kelan korvaus henkilöstön työterveyshuollosta	37733	34414	37 733	34 414
Muut tulojäämät	111 689	91 348	54 064	51 365
Siirtosaamiset yhteensä	149 422	125 762	91 797	85 778
Muut saamiset				
Valtionosuussaamiset	211 666	19 926	211 665	19 926
Arvonlisäverosaamiset	122 641	135 581	122 641	135 581
Muut saamiset	346	17 622		
Muut saamiset yhteensä	334 653	173 129	334 306	155 507

6.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liite 24 Oma pääoma

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma	9 331 616	9 331 616	9 331 616	9 331 616
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 1.1.	0	0		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		0		
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 31.12.	0	0		
Arvonkorotusrahasot 1.1.	29 501	29 503		
Vähennykset tilikaudella		-2		
Arvonkorotusrahasot 31.12.	29 501	29 501		
Muut omat rahastot				
Elinkeinorahaston pääoma 1.1.	44 082	44 082	44 082	44 082
Ei muutoksia tilikaudella				
Elinkeinorahaston pääoma 31.12.	44 082	44 082	44 082	44 082
Muut rahastopääomat 1.1.	659 678	560 362		
Lisäykset tilikaudella	0	55 234		
Vähennykset tilikaudella	-22 532	0		
Muut rahastopääomat 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	681 228	659 678	44 082	44 082
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	15 079 057	13 087 750	13 126 424	9 941 703
Lisäykset tilikaudella		273 230		
Vähennykset tilikaudella	-23 610			
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	15 055 447	13 087 750	13 126 424	9 941 703
Tilikauden yli-/alijäämä	1 820 880	1 991 307	2 450 100	3 184 721
Oma pääoma 31.12.	26 918 672	25 099 852	24 952 222	22 502 122

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kunta	
	2025	2024
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	13 126 424	9 941 703
Tilikauden ylijäämä	2 450 100	3 184 721
Kertynyt poistoero 31.12.	4 958 628	4 660 534
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	340 000	1 000 000
Kertynyt ylijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	20 875 152	18 786 958

Liite 25 Erittely poistoerosta
Ei ilmoitettavaa.

Liite 26 Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikainen vieras pääoma. Velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai pitemmän ajan kuluttua				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 593 535	6 452 068	1 066 674	2 702 800
Lainat julkisyhteisöiltä		-	-	-
	4 593 535	6 452 068	1 066 674	2 702 800

Liite 27 Joukkovelkakirjalainat

Ei ilmoitettavaa.

Liite 28 Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Vahingonkorvausvaraus				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu				
Muut varaukset	151 711	413 625	137 488	398670
Pakolliset varaukset yhteensä	151 711	413 625	137 488	398670

Liite 29 Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja muille yhteisöille

Lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille	2025	2024
Ostovelat	44 600	51 558
Muut velat	-	23 289
Yhteensä	44 600	74 847
Lyhytaikaiset velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	6 968	8 053
Siirtovelat		
Yhteensä	6 968	8 053

Liite 30 Käyttötililimiitti

Käyttötililimiitti	2025	2024
Luotollisen käyttötilin limiitti 31.12.	300 000	300 000
- siitä käyttämättä oleva määrä	300 000	300 000

Liite 31 Muut velat

Ei ilmoitettavaa.

Liite 32 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
Lyhytaikaiset siirtovelat	2025	2024	2025	2024
Palkkojen ja sivukulujen jaksotukset	878 959	831 744	687 045	676 563
Korkojaksotukset	39 261	60 790	20 057	31 802
Valtionosuusennakot	107 091	69 095	81 594	63 913
Muut menojäämät	300 535	32 913	189 477	209 732
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 325 846	994 542	978 173	982 010

7 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liite 33 Velkavakuudet kunnan tai konserniin kuuluvan puolesta
Ei ilmoitettavaa.

Liite 34 Muut vakuudet kunnan puolesta

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Ympäristöluvan vakuudet				
Omasta puolesta	0	0	20 000	20 000
Muiden puolesta	0	0		
Yhteensä	0	0	20 000	20 000

Liite 35 Muut vakuudet konserniin kuuluvan puolesta
Ei ilmoitettavaa.

Liite 36 Muut kunnan antamat vakuudet
Ei ilmoitettavaa.

Liite 37 Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	60 415	30 009	48 684	29 530
Myöhemmin maksettavat	121 464	31 934	106 110	31 832
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut yhteensä	181 879	61 943	154 794	61 362
Toimitilojen vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	20 862	20 943	181 736	176 700
Myöhemmin maksettavat	253 726	276 063	1 116 602	1 274 606
Toimitilojen vuokravastuut yhteensä	274 588	297 006	1 298 338	1 451 306
Maa-alueiden vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat				
Myöhemmin maksettavat				
Maa-alueiden vuokravastuut yhteensä				
Vuokravastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	81 277	50 952	230 420	206 230
Myöhemmin maksettavat	375 190	307 997	1 222 712	1 306 438
Vuokravastuut yhteensä	456 467	358 949	1 453 132	1 512 668
Siitä konsernin sisäiset vuokravastuut			1 277 762	1 431 507

Liite 38 Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Takaukset	Kunta	
	2025	2024
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	3 443 458	5 213 458
Jäljellä oleva pääoma	2 393 128	2 603 778

Liite 39 Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

Takaukset	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 782 400	1 637 400	2 782 400	1 637 400
Jäljellä oleva pääoma	439 110	405 796	439 110	405 796
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta			
	2025	2024		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	33 161 050,00	31 432 833,00		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	42 446	33 730		

Liite 40 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Taseeseen sisällyttömät saamiset	Kunta			
	2025	2024		
Aluekehityssäätiön puolesta maksetun takauksen takaisinperintä	0	327 200		
Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 840 000	2 600 000		
Arvonlisäveron palautusvastuu, kokonaismäärä	1 837 446	2 066 083	1 740 568	1 952 955
Johdannaissopimukset				
Nimellisarvot				
Markkina-arvot				
Muut vastuut	557 754	519 073		

Liite 41 Henkilötyövuodet

		2025	2024
Toimi/tulosalue		HTV2	HTV2
KESKUSVAALILAUTAKUNTA		0,02	0,04
Vaalit			
KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO		22,83	32,75
Yleishallinto			
Työllistäminen			
Ruokapalvelu			
Elinkeinojen kehittäminen			
SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA		0,92	0,89
Sukevan alueen palvelut			
SIVISTYSLAUTAKUNTA		86,81	86,96
Varhaiskasvatus			
Koulutoimi			
Vapaa sivistystoimi			
Nuoriso- ja liikuntatoimi			
TEKNINEN LAUTAKUNTA		19,93	19,25
Tekninen toimi			
Rakennusvalvonta			
Kaikki yhteensä		130,51	139,89

Liite 42 Taseeseen aktivoidut henkilöstömenot

Henkilöstökulut	2025 (1000 €)	2024 (1000 €)	Muutos %
Palkat ja palkkiot	-5 598	-5 792	-3,35
Henkilöstökorvaukset	71	55	29,09
KuEL -maksut/palkkaperusteiset	-872	-884	-1,36
VAEL -maksut/palkkaperusteiset	-66	-73	-9,59
KuEL -maksut/eläkemenoperusteiset			
KuEL -maksut/tasausmaksu	-194	-255	-23,92
Jaksotetut eläkekulut	1	2	-50,00
Muut henkilösivukulut	-188	-179	5,03
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelmassa	-6 919	-7 126	-2,90
josta henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	11	16	-31,25

Liite 43 Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Puolue/puolueyhdistys:	2025	2024
Keskusta	3 614	3 062
Sos.dem.työväenyhdistys Sonkajärvi/Iisalmi	2 926	1 007
Perussuomalaiset	1 486	1 130
Kokoomus Sonkajärvi	485	186
Vasemmistoliitto	164	186
Ylä-Savon KD/Sonkajärvi	140	241
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	8 815	5 812

Liite 44 Tilintarkastusyhteisölle suoritettut palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot	2025	2024
BDO Auditor Oy		
• tilintarkastuspalkkiot	11 861	13 394
• tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	3 564	4 860
• muut asiantuntijapalvelut	3 940	187
Yhteensä	19 365	18 441

Liite 45 Kunnan olennaiset liiketoimet, joita ei ole toteutettu kaupallisin ehdoin
Ei ilmoitettavaa.

8 Eriytetyt laskelmat

Markkinaehtoisen toiminnan laskelma

Tuloslaskelma		
	Vuosi 2025	
Liikevaihto		1 673 253,88
Muut tuet ja avustukset		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana		-480 152,59
Palvelujen ostot		-293 081,37
Henkilöstökulut		-181 086,60
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		-474 056,83
Liiketoiminnan muut kulut		-195 084,29
Liikkeylijäämä yhteensä		49 792,20
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut		0,00
Tilikauden ylijäämä		49 792,20
Laskelma sisältää (vuokratut tilat) kilpailulain 30 d §:n mukaisen markkinoilla tapahtuvan toiminnan tulot ja menot.		

9 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Kirjanpitokirjat:

Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Tilinpäätös	sidottu

Tositelajit:

Numerosarja	Koodi	Nimitys
1	ALKUSA	Alkusaldot
2	BUD	Talousarvio
3	BUDL	Talousarviomuutokset
5	BUDKS	Talousarvion käyttösuunnitelmat
10	MUIST1	Ulkoiset muistiotositteet Raindance
15	MUIRO2	Ulkoiset muistiotositteet Rondo
20	MUISIS	Sisäiset muistiotositteet Raindance
25	MUIRS2	Sisäiset muistiotositteet Rondo
30	MUIJAK	Ulkoiset jaksotustositteet
31	VYÖR	Vyörytystositteet
34	KOMTOS	Käyttöomaisuustositteet
39	KOMMUI	Muistiotositteet käyttöomaisuus
40	SISROP	Sisäiset laskut Rondo
101	PANKKI	Pankkien tiliotteet
102	PALKAT	Palkkatositteet
170	MRP17	Myyntilaskut laji 17
301	MUIJAS	Sisäiset jaksotustositteet
460	MRP46	Myyntilaskut laji 46
510	MRP51	Myyntilaskut laji 51
511	MRPMAN	Myyntireskontran manuaalisuoritukset
521	MRPVII	Myyntireskontran viitesuoritukset
531	MRPHYV	Hyvityslaskujen kuittaukset myyntireskontrassa
540	MRP54	Myyntilaskut laji 54
590	MRP59	Myyntilaskut laji 59
710	MRP71	Myyntilaskut laji 71
730	MRP73	Myyntilaskut laji 73
740	MRP74	Myyntilaskut laji 74
750	MRP75	Myyntilaskut laji 75
760	MRP76	Myyntilaskut laji 76
801	OSTOT	Ostolaskut
899	OMAKSU	Ostolaskujen maksatustositteet
991	KLALKU	Konsernin alkusaldot
992	KLYHT	Konserniyhteisöjen yhdistely
993	KLKIRJ	Konsernikirjaukset Liitetietositteet

10 Tilinpäätöksen allekirjoitus

SONKAJÄRVEN KUNTA**Tilinpäätöksen allekirjoitus**

Sonkajärvellä 30.3.2025

SONKAJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Tilintarkastusmerkintä*Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.**Oulussa, sähköisen allekirjoituksen päivänä**BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö*

Tuomas Peltoperä, JHT

Liitteet

Liite 1. Henkilöstökertomus

1 Sonkajärven kunnan henkilöstöpolitiikka ja henkilöstöohjelma

Sonkajärven kunnanhallitus on hyväksynyt 17.12.2018 Sonkajärven kunnan henkilöstöohjelman vuosille 2019–2021. Henkilöstöohjelman päivittämistä valmisteltiin vuoden 2024 aikana, ja uusi päivitetty ohjelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa 24.2.2025.

Päivitetty henkilöstöohjelma on pitkän aikavälin suunnitelma siitä, miten kunta varmistaa, että kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen on saatavissa riittävästi osaavaa työvoimaa, ja että kunnan työntekijöillä on edellytykset hoitaa tehtäviään tuloksellisesti ja voida hyvin osana työyhteisöä. Henkilöstöohjelman on tarkoitus ohjata niin henkilöstöä koskevaa päätöksentekoa, esimiestyötä kuin työyhteisön keskinäistä vuorovaikutusta.

Sonkajärven kuntastrategiassa osaava ja hyvinvoiva henkilöstö on tunnistettu yhdeksi kunnan keskeiseksi menestystekijäksi ja voimavaraksi. Kuntastrategiassa esitetyt toimenpiteet, joilla henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi pyritään varmistamaan, ovat seuraavat:

- Huolehdimme henkilöstön työhyvinvoinnista
- Kehitämme henkilöstön osaamista
- Arvostamme hyviä työyhteisötaitoja
- Mahdollistamme henkilöstön työkierron
- Tunnistamme esimiestyön ja johtamisen keskeisen merkityksen työyhteisön kannalta
- Vaalimme pitkäaikaisia työsuhteita
- Mahdollistamme henkilöstön kehittymisen työuralla
- Sitoudumme jatkuvan kehittämisen periaatteeseen

Henkilöstöohjelma on kunnan henkilöstöjohtamisen väline, jonka tarkoituksena on kunnan ja kuntakonsernin johtaminen kuntastrategian mukaisesti, sekä valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttaminen.

2 Henkilöstön määrä ja rakenne

2.1 Palvelusuhteen luonne 31.12.2025

Sonkajärven kunnan henkilöstö vuoden 2025 lopussa oli 131 henkilöä. Luvussa ovat mukana vakinaiset, määräaikaiset ja sijaiset. Miehiä henkilöstöstä oli 21 %, naisia 79 %. Vastaavana ajankohtana vuonna 2024 henkilöstön määrä oli 146 henkilöä.

Henkilöstön määrä palvelusuhteen luonteen ja sukupuolen mukaan eriteltynä näkyy taulukossa 1 ja koko- ja osa-aikaisuuden mukaan taulukossa 2.

	Naiset	Miehet	Yht. 2025	Yht. 2024
Vakinainen	81	19	100	103
Määräaikainen (ei sij.)	15	7	22	24
Sijainen	7	1	8	14
Työllistetty	0	0	0	1
Oppisopimus	0	0	0	3
Sivutoimi	0	1	1	1
Yhteensä	103	28	131	146
%	79 %	21 %	100 %	100 %

Taulukko 1. Henkilöstön määrä 2024–2025 sukupuolen ja palvelussuhteen luonteen mukaan

	Kokoaikainen	Osa-aikainen	Yhteensä	%
Vakinainen	96	4	100	76 %
Määräaikainen (ei sij.)	20	2	22	17 %
Sijainen	8	0	8	6 %
Työllistetty	0	0	0	0 %
Oppisopimus	0	0	0	0 %
Sivutoimi	0	1	1	1 %
Yhteensä	124	7	131	100 %
%	95 %	5 %	100 %	

Taulukko 2. Henkilöstön määrä 31.12.2025 kokoaikaisuuden ja palvelussuhteen luonteen mukaan.

Kansalaisopiston sivutoimisia tuntiopettajia oli 31.12.2025 yhteensä 27, joista naisia 18 ja miehiä 9.

Sivutoiminen henkilö; tekninen toimi talonmies.

2.2 Henkilöstön määrä toimialueittain 31.12.2025

Henkilöstön jakautuminen eri toimi- ja tulosalueille näkyy taulukossa 3.

Toimi/tulosalue	Sisäinen luonne	Naiset	Miehet	Yhteensä	%
KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO				22	16,8 %
Yleishallinto	Vakinainen	9	1	10	
	Määräaikainen	2	0	2	
	Määräaikainen, osa-aikainen	1	0	1	
		12	1	13	
Työllistäminen/Työpaja	Vakinainen	2	0	2	
	Määräaikainen	0	1	1	
		2	1	3	
Ruokapalvelu	Vakinainen	5	0	5	
		5	0	5	

Elinkeinojen kehittäminen	Määräaikainen	0	1	1	
		0	1	1	
SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA				0	0,0 %
	Sivutoiminen	0	0	0	
		0	0	0	
SIVISTYSLAUTAKUNTA				90	68,7 %
Varhaiskasvatus	Vakinainen	26	0	26	
	Vakinainen osa-aik.	1	0	1	
	Määräaikainen (ei sij.)	5	0	5	
	Sijainen	3	0	3	
		35	0	35	
Koulutoimi	Vakinainen	27	9	36	
	Vakinainen osa-aik.	1	0	1	
	Määräaikainen (ei sij.)	3	2	5	
	Sijainen	2	0	2	
		33	11	44	
Vapaa sivistystoimi	Vakinainen	5	0	5	
	Vakinainen osa-aik.	1	0	1	
	Määräaikainen, osa-aikainen	1	0	1	
	Sijainen	2	0	2	
		9	0	9	
Nuoriso- ja liikuntatoimi	Vakinainen	0	1	1	
	Määräaikainen	1	0	1	
		1	1	2	
TEKNINEN LAUTAKUNTA				19	14,5 %
Tekninen toimi	Vakinainen	3	7	10	
	Vakinainen osa-aik.	1	0	1	
	Määräaikainen (ei sij.)	2	3	5	
	Sijainen	0	1	1	
	Sivutoimi	0	1	1	
		6	12	18	
Rakennusvalvonta	Vakinainen	0	1	1	
		0	1	1	

KUNTA YHTEENSÄ		103	28	131	
		78,6 %	21,4 %	100,0 %	100,0 %

Taulukko 3. Henkilöstö toimi- ja tulosalueittain 31.12.2025

2.3 Henkilöstön määrä henkilötyövuosina (HTV2)

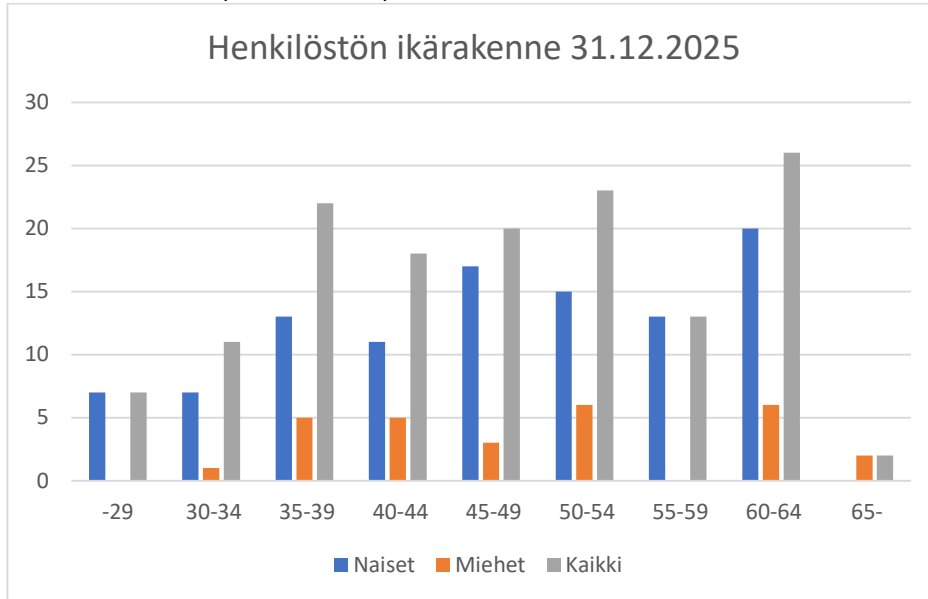
Henkilötyövuosi HTV2 = palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365*. (osa-aikaprosentti/100). Palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärään ei lasketa palkattomia keskeytyksiä.

	2025	2024
Toimi/tulosalue	HTV2	HTV2
KESKUSVAALILAUTAKUNTA Vaalit	0,02	0,04
KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO Yleishallinto Työllistäminen Ruokapalvelu Elinkeinojen kehittäminen	22,83	32,75
SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA Sukevan alueen palvelut	0,92	0,89
SIVISTYSLAUTAKUNTA Varhaiskasvatus Koulutoimi Vapaa sivistystoimi Nuoriso- ja liikuntatoimi	86,81	86,96
TEKNINEN LAUTAKUNTA Tekninen toimi Rakennusvalvonta	19,93	19,25
Kaikki yhteensä	130,51	139,89

Taulukko 4. Henkilötyövuodet toimialueittain vuosina 2024-2025.

2.4 Henkilöstön ikärakenne 31.12.2025

Koko henkilöstön (131 henkilöä) keski-ikä 31.12.2025 oli 47 vuotta.

Kaavio 1. Henkilöstön ikärakenne 31.12.2025

2.5 Ikäjohtaminen

Työyhteisötasolla on tavoitteena auttaa työntekijöitä näkemään eri-ikäisyys voimavarana herättäen avointa keskustelua ikään, elämänvaiheisiin, työntekoon ja työuraan liittyvissä kysymyksissä.

Ikäjohtamisessa on huomioitava ja havaittava eri-ikäisten ja eri elämäntilanteissa olevien tarpeet työn tekemisessä, erot tapa- ja viestintäkulttuurissa, tarpeet töiden yksilölliseen suunnitteluun sekä vaikutusmahdollisuudet omaan työhön ja työaikaan.

Erytishuomio kiinnitetään ikääntyneisiin työntekijöihin ja heidän työssä jaksamiseensa. Jokaisen 60 vuotta täyttäneen työntekijän kanssa käydään henkilökohtainen kehityskeskustelu, jossa sovitaan toimet, joilla tuetaan työuran pidentämistä. Tämän pohjalta laaditaan yksilöllinen etenemismalli (esim. työurasuunnitelma). Suunnitelmassa huomioidaan esim. työn kehittämistarpeet (työjärjestelyt, työajat jne.), työuralla jatkaminen sekä mahdollinen osaamisen siirto.

2.6 Henkilöstön määrä ammattiryhmittäin 31.12.2025

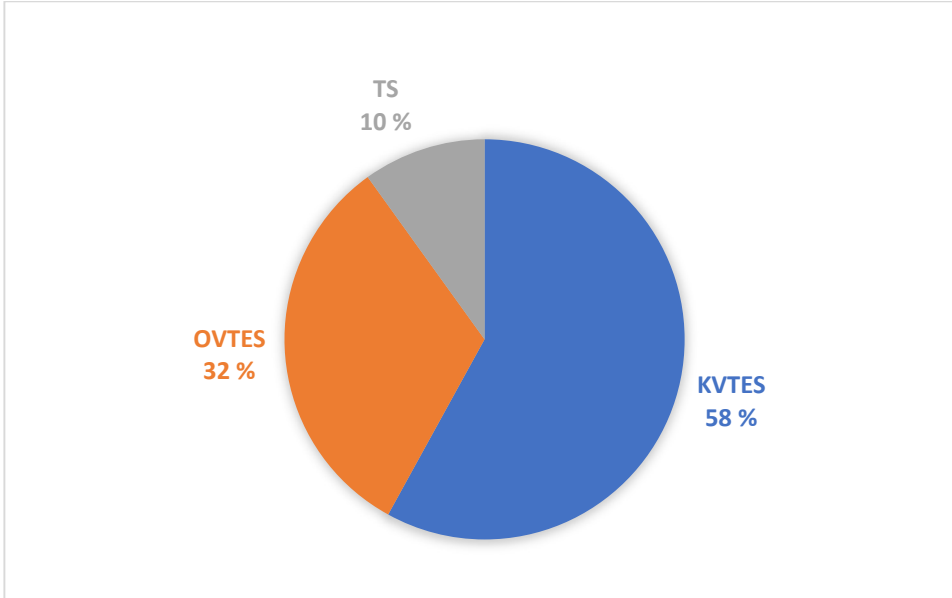
Henkilöstö yleisimpien ammattinimikkeiden mukaan 31.12.2025 näkyy taulukossa 5. Mukana on henkilöstöstä vakinaiset ja määräaikaiset.

Ammattiryhmä	2025
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	15
Koulunkäynninohjaaja, kouluavustaja	8
Luokanopettaja	9
Tuntiopettaja	14
Varhaiskasvatuksen opettaja	6

Taulukko 5. Henkilöstön määrä ammattiryhmittäin (yleisimmät) 31.12.2025

2.7 Henkilöstön määrä sopimusaloittain 31.12.2025

Vakinaisesta henkilöstöstä enemmistö, 58 %, kuului kunta-alan sopimuksista Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen piiriin. Henkilöstön jakautuminen eri sopimusaloille on esitetty kaaviossa 2.

Kaavio 2. Henkilöstön määrä sopimusaloittain 31.12.2025

KVTES = kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus, OVTES = opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus, TS = teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus

2.8 Henkilöstö työaikamuodoittain 31.12.2025

Kunnassa käytössä olevien työaikamuotojen mukaan vakinainen ja määräaikainen henkilöstö on jakautunut seuraavasti:

Työaikamuoto	v. 2025	
	henkilöä	%
Toimistotyöaika	26	20 %
Yleistyöaika	62	47 %
Perhepäivähoito	3	2 %
Opetustyö	33	25 %
Päivätyö, keskim. 38,25h/vk	6	5 %
Muu työaika	1	1 %
Yhteensä	131	100 %

Taulukko 6. Henkilöstön määrä työaikamuodoittain 31.12.2025

2.9 Henkilöstön eläköityminen

Henkilöstöstä siirtyi vuonna 2025 vanhuuseläkkeelle kaksi työntekijää ja työkyvyttömyyseläkkeelle kaksi henkilöä. Eläkepoistumaprosentti vuonna 2025 oli 3,8 % vuonna 2024 eläkepoistuma oli 4,8 %.

Eläkemuoto	2025	2024
Eläketapahtumat kertomusvuonna:		
Vanhuuseläke	2	6
Osittainen varhennettu vanhuuseläke	0	0
Työkyvyttömyyseläke	2	1
Osatyökyvyttömyyseläke	1	0
Yhteensä	5	7

Taulukko 7. Henkilöstön eläketapahtumat v. 2024–2025

Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä vuosina 2021–2025 näkyy taulukossa 8. Vuonna 2025 vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 64,6 vuotta.

Vuosi	2021	2022	2023	2024	2025
Keski-ikä v.	64,1	64,1	64,3	64,0	64,6

Taulukko 8. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keski-ikä v. 2021–2025

Eläkepoistumaa arvioidaan Kevalta saadun vuosien 2023-2029 eläkelistan avulla. Arvioinnissa käytetään eläkkeelle jäänti-ikäinä ikäryhmän alinta vanhuuseläkeikää. Vakituisen henkilöstön eläkepoistuma-arvio vuosina 2025–2029 on keskimäärin 4,5 henkilöä/vuosi. Lisäksi työkyvyttömyyseläkkeitä on vuosittain arviolta 1 kpl. Eläkepoistuma vuosina 2026–2029 on arviolta yhteensä 19 % vakituisesta henkilöstöstä.

Eläkepoistumaa vuodelle 2030 ei voida vielä ennustaa, koska 1965 ja sen jälkeen syntyneille ei ole vahvistettu alinta vanhuuseläkeikää eikä eläkkeen kertymisen yläkäräjaa.

2.10 Työurasuunnittelu

Kunnassa on panostettu työurasuunnitteluun osana henkilöstön hyvinvoinnin ja osaamisen kehittämistä. Tavoitteena on tukea työntekijöiden yksilöllisiä urapolkuja, edistää osaamisen jatkuvaa kehittämistä sekä vahvistaa sitoutumista organisaatioon.

Työurasuunnittelua toteutetaan muun muassa kehityskeskustelujen, osaamiskartoitusten ja koulutus suunnitelmien avulla. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia osaamisen laajentamiseen, tehtäväkiertoon sekä uralla etenemiseen organisaation sisällä. Lisäksi esihenkilöitä tuetaan työkalujen ja koulutusten avulla, jotta he voivat ohjata ja tukea työntekijöiden urakehitystä tavoitteellisesti.

2.11 Henkilöstön vaihtuvuus

Vuoden 2025 aikana alkaneita vakinaisia palvelussuhteita oli 7 ja päättyneitä vakinaisten palvelussuhteita 9. Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus vuonna 2025 oli 9 % (2024: 10,7 %), tulovaihtuvuus oli 7 % (2024: 4,9 %).

Vuonna 2025 oli kolme uudelleen sijoitettua henkilöä. Uudelleen sijoituksen syynä oli kahdessa työkyvyn muutos ja yhdessä tehtävän vaihto työntekijän omasta toiveesta. Uudelleen sijoitukset perustuivat työnantajan ja työntekijän yhteiseen sopimukseen. Uudelleen sijoituksista yksi on määräaikainen ja kaksi on pysyvää. Uudelleen sijoitettuihin lasketaan mukaan ammatillisen kuntoutuksen uudelleen sijoitetut, tuotannollisista syistä toiseen tehtävään siirretyt, muut tehtävää vaihtaneet sekä omasta toiveestaan tehtävää vaihtaneet.

3 Terveydellinen toimintakyky ja työhyvinvointi

3.1 Sairauspoissaolot (sis. myös työtapaturmista aiheutuneet sairauslommat)

Henkilöstön terveydentilan tärkein seurantakeino on sairauspoissaolojen seuranta. Henkilöstöllä oli 1.1. - 31.12.2025 sairauspoissaoloja 1 741 kalenteripäivää. Vuonna 2024 sairauspoissaoloja on ollut 1 699 kalenteripäivää.

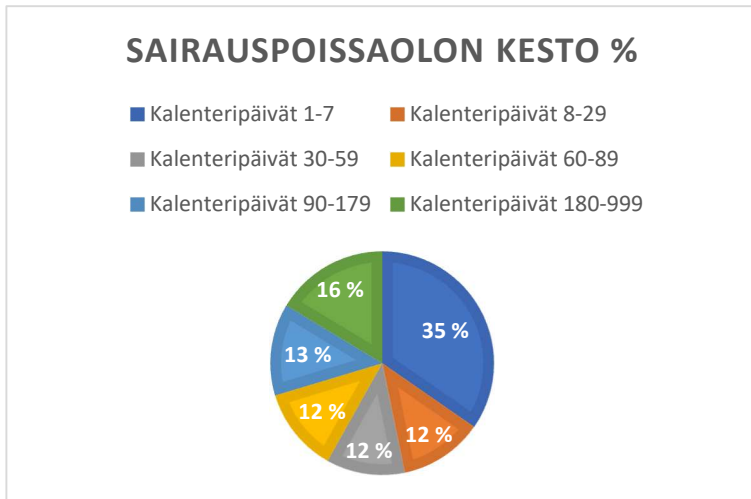
Sairauspoissaolot (kaikki yhteensä myös tapaturmat)	Palkalliset sairauspoissaolot Kalenteripäivät	Palkattomat sairauspoissaolot Kalenteripäivät
1-7 pv	603	0
8-29 pv	211	0
30-59 pv	194	4
60-89 pv	213	0
90-179 pv	231	0
yli 180 pv	180	105
Kalenteripäivät yhteensä	1632	109
Yhteensä keskimäärin / henkilötyövuosi	12,50	0,84

	%
Sairauspoissaoloprosentti	3,76
0 päivää sairastaneet (% -osuus henkilöstöstä)	28,74

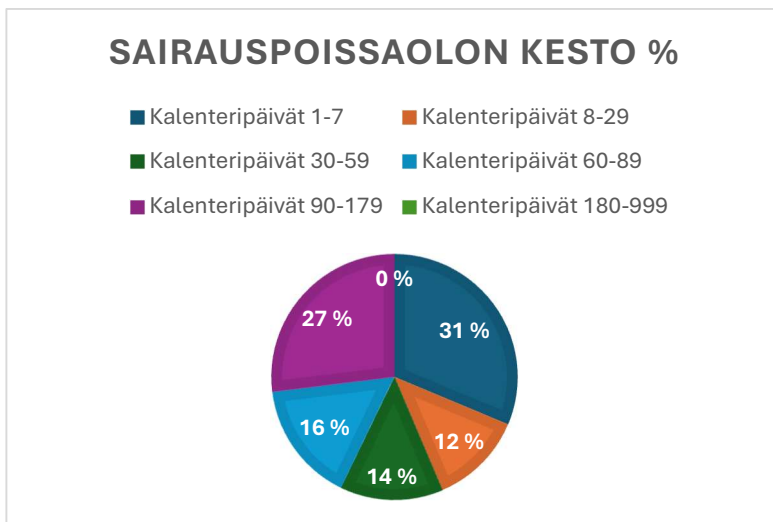
Taulukko 9. Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä v. 2025 keston mukaan kalenteripäivinä.

Sairauspoissaolot ovat vuonna 2025 lisääntyneet 42 kalenteripäivällä vuodesta 2024.

Oheisissa kaavioissa on kuvattu sairauspoissaolojen jakautuminen keston mukaan vuosina 2025 ja 2024.

Kaavio 3. Sairauspoissaolon keston % -jakautuma v. 2025

Kaavio 4. Sairauspoissaolon keston % -jakautuma v. 2024

Kansaneläkelaitoksen sairauspäivärahaa voidaan hakea sellaisista sairauspoissaoloista, jotka ovat kestäneet yhdenjaksoisesti sairastumispäivän lisäksi vähintään yhdeksän arkipäivää.

Sairauspoissaoloprosentti kalenteripäivinä oli 3,76 %. Eniten sairauspoissaoloja aiheuttavat tuki- ja liikuntaelinten sairaudet. 28,74 %:lla henkilöstöstä ei ollut lainkaan sairauspoissaolopäiviä vuonna 2025.

3.2 Työtapaturmasta johtuvat poissaolot

Poissaolot sisältävät työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot. Vuonna 2025 tapaturmia sattui yhteensä 13, joista neljän osalta tuli sairauspoissaoloa yhteensä 15 kalenteripäivää. Tapaturmista johtuneet poissaolot vähentyivät vuoteen 2024 verrattuna, jolloin poissaoloja oli 34 kalenteripäivää.

	2025	2024	2023
Poissaolotapauksia (hlömäärä)	4	3	12
Poissaoloaika yhteensä, työpä	11	26	66
Keskimääräinen poissaoloaika/hlö, työpä	3	9	6
Poissaoloaika yhteensä, kalenteripäiviä	15	34	94
Keskimääräinen poissaoloaika/hlö, kalenteripäiviä	4	11	8

Taulukko 10. Työtapaturmasta johtuvat poissaolot v. 2023–2025

3.3 Perhevapaat

Perhevapaisiin kuuluvat raskaus-, erityisraskaus-, vanhempain- ja hoitovapaa sekä tilapäinen hoitovapaa. Vanhempainvapaata voi pitää myös osa-aikaisena.

	2025	2024
Raskaus-, erityisraskaus-, vanhempain- ja hoitovapaalla, henkilöä	5	4
Työpäiviä yhteensä	831	519
Kalenteripäiviä yhteensä	1242	750
Tilapäisellä palkallisella hoitovapaalla (alle 12-vuotias lapsi), henkilöä	21	24
Työpäiviä yhteensä	71	94
Kalenteripäiviä yhteensä	71	95

Taulukko 11. Perhevapaat v. 2024–2025

3.4 Työsuojelu ja yhteistoiminta

Yhteistoiminta työnantajan ja henkilöstön välillä sekä työsuojelun yhteistoiminta on yhdistetty yhteistyöryhmäksi, jonka kokoonpano on kunnanjohtaja, kaksi kunnanhallituksen edustajaa (kunnanhallitus valitsee toimikaudekseen), työsuojelupäällikkö, henkilöstöasioista vastaava, kaksi paikallisen alayhdistyksen henkilöstöedustajaa sekä tarvittaessa yksi edustaja aluetasolta, kaksi työsuojeluvaltuutettua sekä työterveyshoitaja pyydettyäessä asiantuntijajäsenenä. Yhteistyöryhmä kokoontui vuoden 2025 aikana kolme kertaa.

Yhteistyöryhmän tehtävänä on kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen mm. koordinoimalla, seuraamalla ja arvioimalla kunnassa tehtävää työhyvinvointitoimintaa. Vastuu työkykyä ylläpitävästä toiminnasta on kuitenkin kuntatyönantajalla/esihenkilöillä.

3.5 Koulutus- ja virkistystoiminta

Osaamisen ja ammattitaidon kehittämistä koskevat toimintaperiaatteet on kirjattu vuosittain tehtävään koulutussuunnitelmaan. Koko henkilöstön palkallisia koulutuspäiviä oli vuonna 2025 yhteensä 129 päivää eli 0,98 päivää henkilöä kohden. Vakituisten henkilöstön koulutuspäiviä oli vuonna 2025 yhteensä 113 päivää eli 1,13 päivää vakituista henkilöstöä kohden. Vuodelta 2025 työllisyysrahaston maksama koulutuskorvaus on 1 059,14 euroa. Korvaus vähennetään työnantajalle määrätystä työttömyysvakuutusmaksusta.

	Palkalliset koulutus- päivät	Palkalliset koulu- tuspäivät	Palkattomat koulu- tuspäivät	Palkattomat koulu- tuspäivät
	Koulutuspäivät yh- teensä	Koulutuspäivät /va- kituinen henkilöstö	Koulutuspäivät yh- teensä	Koulutuspäivät /va- kituinen henkilöstö
Ammatillinen henkilöstö- koulutus	129	113	0	0
Muu koulutus	0	0	0	0

Taulukko 12. Osaamisen kehittämisen koulutuspäivät v. 2025

Ensiapuvalmiuteen on viime vuosina kiinnitetty huomiota ja kannustettu henkilöstöä käymään ensiapukursseja, joiden kustannuksiin kunta on osallistunut. Vuonna 2025 EA1 kurssille osallistui 11 henkilöä ja hätäensiapukurssille 12 henkilöä.

Smartum-etu tarjotaan työntekijälle, joka on työskennellyt Sonkajärven kunnassa vähintään 0,5 henkilötyövuoden ajan. Smartum-etu jaetaan henkilöstölle sähköisesti Smartum Plus -palvelussa. Smartum-etua käytti vuonna 2025 yhteensä 109 henkilöä.

3.6 Työterveyshuolto

Työnantajan henkilöstölle kustantamat työterveyspalvelut ovat tärkeä osa työhyvinvointitoimintaa. Kunta-työnantaja hankki ennaltaehkäisevät ja lakisääteiset sekä sairaanhoidon työterveyspalvelut Pihlajalinna Terveys Oy:ltä. Työterveyshuollon kokonaiskustannukset olivat 104 241 euroa (2024: 80 930 euroa), josta KELA-korvaus on 37 733 euroa (2024: 34 414 euroa).

Terveystarkastuksia tehtiin seuraavasti:

Tarkastuksen suorittaja	Terveystarkastusten lukumäärä		
	2025	2024	2023
lääkäri ja erikoislääkäri	45	33	27
terveydenhoitaja	31	32	22
fysioterapeutti	3	1	0
psykologi	2	0	2
erikoislääkäri	4	2	0
laboratoriotutkimukset	38	110	51
kuvantaminen	2	4	3

Taulukko 13. Terveystarkastukset ja laboratorio- ja röntgentutkimukset v. 2023–2025

Terveystarkastusten lisäksi oli yksilön neuvonta- ja ohjauskäyntejä lääkäriellä 1 kpl, terveydenhoitajalla 19 kpl, fysioterapeutilla 43 kpl ja psykologilla 11 kpl. Etänä yksilön neuvonta- ja ohjauskäyntejä lääkäriellä 10 kpl, terveydenhoitajalla 83 kpl, fysioterapeutilla 4 kpl ja psykologilla 3 kpl.

Sairaanhoitokäyntien määrä vuonna 2025 näkyy taulukossa 14.

Tarkastuksen suorittaja	Sairaanhoitokäyntien lukumäärä		
	2025	2024	2023
lääkäri	387	354	233
terveydenhoitaja	121	142	86
erikoislääkäri	5	0	1
laboratoriotutkimukset	253	284	268
kuvantaminen	30	32	30

Taulukko 14. Sairaanhoitokäynnit ja laboratorio- ja röntgentutkimukset v. 2023–2025

Työterveyshuollon resursseja tulee jatkossa suunnata entistä enemmän ennakoivaan työhyvinvointiin, jaksamiseen ja mielenterveyteen. Vuoden 2022 alussa otettu käyttöön kolme uutta palvelu: Mielen huoli -linja, lyhytterapia sekä univalmennus. Työterveyshuollossa painotetaan myös esihenkilöiden jaksamista.

Vuoden 2025 aikana on työterveyshuollon järjestämät työpaikkaselvitykset ja niiden yhteydessä haittojen ja vaarojen arvioinnit suoritettu seuraavissa työyksiköissä: kunnantalo/hallinto, koulutoimisto, Nalleluorin, Nallelan ja Männikön päiväkodit sekä perhepäivähoito.

Sonkajärven kunnalla on sopimus näönhuoltopalveluista Iisalmen Silmäaseman kanssa. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

3.7 Työtyytyväisyys ja tuloksellisuus

Sonkajärven kunta toteuttaa henkilöstölle työtyytyväisyyskyselyn parillisina vuosina. Vuonna 2024 kysely toteutettiin sähköisellä Webropol-lomakkeella. Kysymykset olivat samat kuin kyselyn edellisellä toteutuskerralla. Kyselylinkki lähetettiin kaikkien kunnan työntekijöiden työsähköposteihin. Työntekijöille, joilla ei ole työsähköpostiosoitetta, mutta jotka halusivat vastata kyselyyn, linkki toimitettiin työntekijän ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen. Kyselyn vastausaika oli 5.-19.11.2024. Sähköinen lomaketyökalu keräsi vastaukset anonyymeinä. Työtyytyväisyyskyselyn tulokset olivat joko säilyneet edeltävän kyselyn tasolla tai kehittyneet positiiviseen suuntaan niin vuoteen 2022 kuin vuosien 2016–2022 keskiarvoon verrattuna. Työtyytyväisyyskyselyn vastausprosentti oli 51 % (2022: 51 %, 2018: 90,1 %; 2016: 92,5 %). Kyselyn muuttaminen sähköiseksi lomakkeeksi vaikuttanee siis pysyvästi vastausprosenttiin, sillä paperisesta lomakkeesta siirryttiin sähköiseen lomakkeeseen 2022 toteutuskerralla. Parhaimmat arvosanat kunta sai luottamuksesta työkaverien kanssa (9,0), oma-aloitteisuudesta (8,8) ja kunnan työsuojelun toimivuudesta (8,8). Heikoimmat arvosanat kunta sai palkkauksesta (7,00), ulkoisesta julkikuvasta / imagosta (7,4) ja tiedottamisesta (7,6). Arvosanojen keskiarvo oli hyvä (8,0).

4 Henkilöstökustannukset

Vuonna 2025 lomarahoja maksettiin 271 210 euroa (2024: 284 269 euroa) Sairauslomista ja työtapaturmista aiheutuneiden poissaolojen pelkät palkkakulut olivat yhteensä 150 796 euroa. Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutus- ja perhevapaakorvaukset sekä vakuutusyhtiön tapaturmavakuutuskorvaukset olivat yhteensä 71 447 euroa (2024: 55 252 euroa).

Henkilöstökulut	2025 (1000 €)	2024 (1000 €)	Muutos %
Palkat ja palkkiot	-5 598	-5 792	-3,35
Henkilöstökorvaukset	71	55	29,09
KuEL -maksut/palkkaperusteiset	-872	-884	-1,36
VAEL -maksut/palkkaperusteiset	-66	-73	-9,59
KuEL -maksut/eläkemenoperusteiset			
KuEL -maksut/tasausmaksu	-194	-255	-23,92
Jaksotetut eläkekulut	1	2	-50,00
Muut henkilösivukulut	-188	-179	5,03
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelmassa	-6 919	-7 126	-2,90
josta henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	11	16	-31,25

Taulukko 15. Henkilöstökulut v. 2024–2025

Vuoden 2022 loppuun käytössä oli eläkemenoperusteinen maksu, jolla katettiin TyEL:n maksutason ja Ke- van jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmän maksutason erotus. Eläkemenoperusteisen maksun kokonaismäärä vuonna 2022 oli 713 miljoonaa euroa. Jäsenyhteisöillä eläkemenoperusteisten maksujen määrä suhteessa palkkasummaan vaihteli maksettavien eläkkeiden mukaan.

Kunnat ja hyvinvointialueet maksavat tasausmaksua vuoden 2023 alusta alkaen. Sonkajärven kunnan tasausmaksun määrä vuonna 2025 oli 193 507,56 euroa.

Liite 2. Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien kokoukset ja jäsenet vuonna 2025

Suluissa jäsenten osallistuminen kokouksiin.

Kunnanvaltuusto 1.1.-31.5.2025, 4 kokousta §:t 1-43

Savolainen Lassi, puheenjohtaja 12.6.2023 alkaen (4)

Kainulainen Helena, varapuheenjohtaja 12.6.2023 alkaen (4)

Ewane Tarja (4)

Halonen Ester (4)

Heiskanen Laura (4)

Hynynen Vesa (4)

Julkunen Asko (3)

Kainulainen Seppo (4)

Kraft Elias (4)

Kuittinen Jyri (3)

Kärkkäinen Ilpo (4)

Luukkonen Eino (4)

Luukkonen Hannele (4)

Moisanen Arto (4)

Mykkänen Juha (2)

Niskanen Tiina (4)

Pirkkalainen Tarja (4)

Rönkkö Pirjo (4)

Tommila Riitta (2)

Tuovinen Merja (3)

Vornanen Kari (2)

Varavaltuutettujen osallistuminen kokouksiin:

Huusko Senja (3)

Hynynen Veli (3)

Karppinen Väinö (1)

Raatikainen Eero (1)

Tauriainen Esa (4)

Tissari Markku (2)

Väisänen Pirkko (3)

Kunnanvaltuusto 1.6.-31.12.2025, 5 kokousta §:t 44-103

Kärkkäinen Ilpo, puheenjohtaja (5)

Kumpulainen Marko, 1. varapuheenjohtaja (5)

Luukkonen Eino, 2. varapuheenjohtaja (5)

Heiskanen Laura (5)

Julkunen Asko (4)

Kainulainen Helena (4)

Kainulainen Seppo (5)

Koponen Matti (5)

Kraft Elias (5)

Kuittinen Jyri (3)

Mähönen Johanna (5)

Niskanen Tiina (4)

Ronkainen Reijo (5)

Rönkkö Pirjo (5)

Savolainen Lassi (5)

Sevon Lasse (5)

Suutarinen Mervi (5)

Tauriainen Esa (5)

Vornanen Kari (5)

Väisänen Mikko (5)

Väisänen Sari (5)

Varavaltuutettujen osallistuminen kokouksiin:

Ryhänen Osvald (2)

Tuovinen Merja (4)

Turunen Sanna (1)

Kunnanhallitus 1.1.-31.5.2025, 8 kokousta §:t 1-171

Kärkkäinen Ilpo, puheenjohtaja (6)	Laakkonen Teemu (-)
Heiskanen Laura, varapuheenjohtaja (7)	Luukkonen Hannele (1)
Julkunen Asko (6)	Hynynen Veli (2)
Luukkonen Eino (8)	Kraft Elias (-)
Rönkkö Pirjo (8)	Niskanen Tiina (-)
Tommila Riitta (7)	Väisänen Pirkko (1)
Tuovinen Merja (8)	Jansa Laura (-)

Valtuuston puheenjohtajisto:

Savolainen Lassi (7)
Kainulainen Helena (7)

Kunnanhallitus 1.6.-31.12.2025, 8 kokousta §:t 172-344

Savolainen Lassi, puheenjohtaja (8)	Tauriainen Esa
Väisänen Mikko, varapuheenjohtaja (8)	Ronkainen Reijo
Kainulainen Helena (8)	Jansa Laura
Koponen Matti (8)	Julkunen Asko
Mähönen Johanna (8)	Karvonen Susanna
Sevon Lasse (8)	Tuovinen Merja
Väisänen Sari (8)	Hyrkäs Otto

Valtuuston puheenjohtajisto:

Kärkkäinen Ilpo (5)
Kumpulainen Marko (8)
Luukkonen Eino (8)

Keskusvaalilautakunta 1.1.-31.5.2025, 7 kokousta §:t 1-41

Tuovinen Erkki, puheenjohtaja (6)
Savolainen Riitta, varapuheenjohtaja (7)
Karppinen Väinö (7)
Vainikainen Maija (7)
Partanen Ilpo (1)

Varajäsenet:

Tuovinen Kalevi (1)

Huttunen Asko (2)

Väisänen Sari (-)

Kauppinen Aimo (-)

Mikkonen Eila (3)

Rönkkö Eero (3)

Keskusvaalilautakunta 1.6.31.12.2025, ei kokouksia

Savolainen Riitta, puheenjohtaja

Pirkkalainen Tarja, varapuheenjohtaja

Kainulainen Seppo

Hynynen Vesa

Partanen Tuula

Varajäsenet:

Huttunen Asko

Halonen Ester

Partanen Usko

Kainulainen Arto

Rönkkö Pirjo

Sivistyslautakunta 1.1.-31.5.2025, 6 kokousta §:t 1-61

Moisanen Arto, puheenjohtaja (5)

Ryhänen Osvald (-)

Partanen Ilpo, varapuheenjohtaja (6)

Väisänen Mervi (-)

Heiskanen Laura (6)

Huttunen Titta (-)

Väisänen Mikko (6)

Raatikainen Eero (-)

Väisänen Pirkko (6)

Halonen Niina (-)

Tuovinen Merja, kunnanhallituksen edustaja (5)

Kärkkäinen Ilpo, kunnanhallituksen puheenjohtaja 1.6.2023 alkaen (2)

Sivistyslautakunta 1.6.-31.12.2025, 5 kokousta §: 62-105

Heiskanen Laura, puheenjohtaja (5)	Huusko Senja (-)
Halonen Niina, varapuheenjohtaja (5)	Väisänen Pirkko (-)
Koponen Matti (5)	Pursiainen Petri (-)
Ryhänen Osvald (5)	Luukkonen Eino (-)
Suutarinen Mervi (4)	Turunen Sanna (1)

Sevon Lasse, kunnanhallituksen edustaja (4)

Savolainen Lassi, kunnanhallituksen puheenjohtaja (4)

Sukevan aluelautakunta 1.1.-31.5.2025, 2 kokousta §:t 1-17

Mykkänen Juha, puheenjohtaja (2)	Riekkinen Arto (-)
Tuomo Mikkola, varapuheenjohtaja (2)	Vatanen Risto (-)
Kervinen Vilho (2)	Partanen Ilpo (-)
Ovaskainen Anne-Mari (1)	Siilin-Huttunen Aila (1)
Rajavaara Aino (2)	Huoman Niina (-)

Julkunen Asko, kunnanhallituksen edustaja (1)

Kärkkäinen Ilpo, kunnanhallituksen puheenjohtaja (-)

Sukevan aluelautakunta 1.6.-31.12.2025, 3 kokousta §:t 18-40

Tauriainen Esa, puheenjohtaja (3)	Väisänen Mikko (-)
Turunen Sanna, varapuheenjohtaja (3)	Karvonen Susanna (-)
Huusko Tanja (3)	Partanen Markku (-)
Mykkänen Juha (3)	Riekkinen Arto (-)
Vatanen Risto (2)	Kettunen Juuso (-)

Väisänen Mikko, kunnanhallituksen edustaja (3)

Savolainen Lassi, kunnanhallituksen puheenjohtaja (-)

Tarkastuslautakunta 1.1.-31.5.2025, 4 kokousta §:t 1-34

Pirkkalainen Tarja, puheenjohtaja (4)	Siilin-Huttunen Aila (-)
Kainulainen Seppo, varapuheenjohtaja (4)	Kainulainen Arto (-)
Halonen Ester (4)	Niskanen Elvi (-)
Leskinen Eila (4)	Suutarinen Anneli (-)
Tauriainen Esa (4)	Raatikainen Eero (-)

Tarkastuslautakunta 1.6.-31.12.2025, 4 kokousta §:t 35-73

Kainulainen Seppo, puheenjohtaja (4)	Vatanen Risto (-)
Rönkkö Pirjo, varapuheenjohtaja (4)	Partanen Tuula (-)
Hynynen Vesa (4)	Lipponen Harri (-)
Niskanen Tiina (3)	Huusko Tanja (-)
Väisänen Pirkko (4)	Halonen Katie (-)

Tekninen lautakunta 1.1.-31.5.2025, 5 kokousta §:t 1-45

Kainulainen Helena, puheenjohtaja (5)	Jansa Laura (-)
Vornanen Kari, varapuheenjohtaja (4)	Kurtelius Eero (1)
Ewane Tarja (5)	Niskanen Tiina (-)
Kraft Elias (5)	Rytkönen Seppo (-)
Kuittinen Jyri (5)	Tissari Markku (-)

Luukkonen Eino, kunnanhallituksen edustaja (5)

Kärkkäinen Ilpo, kunnanhallituksen puheenjohtaja (3)

Tekninen lautakunta 1.6.-31.12.2025, 7 kokousta §:t 46-108

Vornanen Kari, puheenjohtaja (7)	Kraft Elias (-)
Kumpulainen Marko, varapuheenjohtaja (7)	Julkunen Asko (-)
Mähönen Johanna (7)	Karvonen Susanna (-)
Ronkainen Reijo (7)	Luukkonen Eino (-)
Tuovinen Merja (7)	Huusko Senja (-)

Kainulainen Helena, kunnanhallituksen edustaja (5)

Savolainen Lassi, kunnanhallituksen puheenjohtaja (6)

Liite 3. Kuntakonsernin tunnusluvut

SONKAJÄRVEN KUNTAKONSERNIN TULOSLASKELMA (1 000 €)					
Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Toimintatuotot	30 499	30 896	7 373	7 346	7 139
Toimintakulut	-56 420	-60 427	-17 126	-16 660	-16 848
Toimintakate	-25 903	-29 509	-9 753	-9 310	-9 709
Verotulot	15 228	14 937	8 050	8 100	8 017
Valtionosuudet	17 706	17 816	4 462	4 654	5 215
Rahoitustuotot ja -kulut	274	429	431	629	448
Vuosikate	7 305	3 672	3 190	4 073	3 971
Poistot ja arvonalentumiset	-2 545	-2 481	-1 606	-2 067	-2 138
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	4 851	1 183	1 613	2 006	1 834
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	4 827	1 138	1 596	1 991	1 821
KONSERNIN TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	54,1	51,1	43	44,1	42,3
Vuosikate/poistot, %	287	148	199	197	186
Vuosikate, €/asukas	1 935	1 001	878	1 141	1 129
Asukasmäärä vuoden lopussa	3 776	3 669	3 635	3 569	3 518
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	5 433	-4 001	7 775	10 853	9 671
Investointien tulorahoitus, %	172,1	74,4	134,2	267	243,6
Laskennallinen lainanhoitokate	2,8	1,4	2,2	3,1	4
Lainanhoitokate					
Kassan riittävyys, pv	47	52	101	119	109
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT					
Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Omavaraisuusaste, %	44,5	43,7	62,1	67,5	73,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	41,8	45,5	65,3	55,8	44
Kertynyt yli-/alijäämä (1 000 €)	10 935	12 189	12 815	15 079	16 876
Kertynyt ylijäämä/asukas (€)	2 896	3 322	3 525	4 225	4 797
Lainakanta 31.12., 1 000 €	20 256	20 830	10 169	8 618	6 479
Lainakanta 31.12., €/asukas	5 364	5 677	2 797	2 415	1 842
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	21 326	21 872	10 553	8 977	6 935
Lainat ja vuokravastuut 31.12. €/as	5 648	5 961	2 903	2 515	1 971
Lainasaamiset, 1 000 €	18	18	18	18	18

Liite 4. Kunnan tunnusluvut

SONKAJÄRVEN KUNNAN TULOSLASKELMA (1 000 €)					
Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Toimintatuotot	4 330	3 828	3 677	2 630	2 642
Toimintakulut	-30 346	-33 156	-14 151	-12 878	-13 161
Toimintakate	-26 016	-29 309	-10 455	-10 232	-10 509
Verotulot	15 273	14 983	8 100	8 149	8 066
Valtionosuudet	16 185	16 217	4 462	4 654	5 215
Rahoitustuotot ja -kulut	444	569	578	809	595
Vuosikate	5 887	2 461	2 685	3 381	3 367
Poistot ja arvonalentumiset	-1 309	-1 310	-1 227	-1 135	-1 279
Satunniset erät	0	0	0	1 004	0
Tilikauden tulos	4 579	1 151	1 459	3 249	2 088
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 545	1 066	922	3 185	2 450
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,3	11,6	26	20,5	20,1
Vuosikate/poistot, %	450	188	219	298	263
Vuosikate, €/asukas	1 559	671	739	947	957
Asukasmäärä vuoden lopussa	3 776	3 669	3 635	3 569	3 518
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	7 847	6 621	9 160	11 264	9 599
Investointien tulorahoitus, %	295,3	83,2	125,2	252,3	240,7
Laskennallinen lainanhoitokate	5,7	2,6	3,4	4,9	8,4
Lainanhoitokate					
Kassan riittävyys, pv	50	54	103	129	110
TASEEN TUNNUSLUVUT					
Tavoitteet ja tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Omavaraisuusaste, %	68,9	68	74,5	80,1	86,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	27,7	30,8	46,4	39,7	26,4
Kertynyt ylijäämä (1 000 €)	7 954	9 019	9 942	13 126	15 577
Kertynyt ylijäämä/asukas (€)	2 106	2 458	2 735	3 678	4 428
Lainakanta 31.12., 1 000 €	7 906	7 186	5 485	4 362	2 569
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 094	1 959	1 509	1 222	730
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 euroa	9 302	8 463	7 097	5 874	4 022
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/as	2 463	2 307	1 951	1 646	1 143
Lainasaamiset, 1 000 €	75	75	75	225	414